



2022-2026.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ од 2022/2023. до 2025/2026.

ОСНОВНА ШКОЛА „БРАНКО ПЕШИЋ“

Светотројичина 4, Земун

директор школе 011 3167 133

секретаријат 011 3167 134

стручна служба 011 2102 969

e-mail: osbrankopesic@yahoo.com

САДРЖАЈ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

1. ЛИЧНА КАРТА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „БРАНКО ПЕШИЋ“	3
ИСТОРИЈАТ ШКОЛЕ	3
ШКОЛА ДАНАС	3
2. ЦИЉ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	5
3. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА	6
4. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА	8
I ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА	8
I РАЗРЕД	9
II РАЗРЕД	15
III РАЗРЕД	20
IV РАЗРЕД	27
II ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА	32
V РАЗРЕД	33
VI РАЗРЕД	46
VII РАЗРЕД	61
VIII РАЗРЕД	80
ФУНКЦИОНАЛНО ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ (ФООО)	99
ПРВИ ЦИКЛУС ФООО	102
ДРУГИ ЦИКЛУС ФООО	106
ТРЕЋИ ЦИКЛУС ФООО	117
5. ПРОГРАМ ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА	129
СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК	129
РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ	146
6. ПРОГРАМ ДОДАТНИХ АКТИВНОСТИ ЗА УЧЕНИКЕ У ТРАНЗИЦИОНОМ ПЕРИОДУ – КЛУБ ЗА УЧЕЊЕ	149
ПРИОРИТЕТНИ ИСХОДИ И КЉУЧНИ САДРЖАЈИ ПРОГРАМА ПРВОГ ТИМА	150
I РАЗРЕД.....	150
II РАЗРЕД.....	154
III РАЗРЕД.....	158
IV РАЗРЕД.....	162
ПРИОРИТЕТНИ ИСХОДИ И КЉУЧНИ САДРЖАЈИ ПРОГРАМА ДРУГОГ ТИМА.....	167

<i>V РАЗРЕД</i>	167
<i>VI РАЗРЕД</i>	173
<i>VII РАЗРЕД</i>	180
<i>VIII РАЗРЕД</i>	186
7. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	193
8. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	195
9. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ	197
10. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА	197
11. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ	200
<i>ДЕЧИЈИ САВЕЗ ШКОЛЕ</i>	201
<i>СПОРТСКА СЕКЦИЈА</i>	202
<i>ФОЛКЛОРНА И МУЗИЧКА СЕКЦИЈА</i>	203
<i>ДРАМСКО-РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА</i>	204
<i>ЛИКОВНА СЕКЦИЈА</i>	206
<i>ЕКОЛОШКА СЕКЦИЈА</i>	208
<i>ПОДМЛАДАК ЦРВЕНОГ КРСТА</i>	209
<i>МЛАДИ ФИЗИЧАР</i>	210
<i>УРАДИ САМ</i>	211
<i>НОВИНАРСКА СЕКЦИЈА</i>	211
<i>ШАХОВСКА СЕКЦИЈА</i>	212
<i>ИНФОРМАТИЧКА СЕКЦИЈА</i>	212
12. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	213
13. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	214
14. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	215
15. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	215
16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	216
17. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	217
18. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	219
19. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	220
20. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД	225

1. ЛИЧНА КАРТА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „БРАНКО ПЕШИЋ“

ИСТОРИЈАТ ШКОЛЕ

Основна школа „Бранко Пешић“ налази се у улици Светотројчина 4, у делу Земунa који се назива Горњи Град. Зграду школе је изградила Црквена општина Земун 1872. године, као прву школску зграду у овом крају. После Првог светског рата школа носи назив „Државна народна основна школа Горњи град“, док је за време Другог светског рата у школској згради била смештена окупаторска војска. По завршетку Другог светског рата, учитељи ове школе су урадили попис неписмених и покренули Аналфабетски течај са ученицима и одраслима који нису похађали школу. Са ученицима се радило по скраћеном програму.

До школске 1953/54. године школа је била четворогодишња, а затим је прерасла у осмогодишњу школу. У једном периоду била је у саставу Радничког универзитета у Земуну. Самосталност у раду, као „Школа за основно образовање одраслих Земун“, добија 1969-те године а настава се изводи у згради у којој се и данас налази. Данашњи назив Основна школа „Бранко Пешић“ школа носи од 2000-те године. Основна школа “Бранко Пешић” уписана је у судски регистар Округног привредног суда у Београду решењем број Фи- 15674/00.

ШКОЛА ДАНАС

Основна школа „Бранко Пешић“ од школске 2018/2019. године укључује у образовни систем сву децу и ученике старију од 7,5 година као део програма за имплементацију огледа који за циљ има унапређење основног образовања и васпитања по решењу Министарства просвете, науке и технолошког развоја број **110-00-616/2018-07 од 29.10.2018.** Поред овог образовно-васпитног процеса, школа реализује и функционално основно образовање одраслих по решењу Министарства просвете, науке и технолошког развоја број **022-05-45/2013-07 од 16.01.2014.** за све старије од 15 година у циљу подизања општих, стручних и социјалних вештина грађана ради повећања запошљивости, очувања посла, смањења сиромаштва и осигурања квалитета рада.

Како је у свом раду остарила изузетне резултате у реализацији инклузивног образовања и васпитања деце из осетљивих група (деце са тешкоћама у учењу, деце која похађају уметничке и спортске школе, деце миграната и избеглица и деце из маргинализованих породица) школа је добила статус ресурсног центра по решењу Министарства просвете, науке и технолошког развоја број **119-01-00139-4/2022-20 од 30.03.2022.** године као нова организациона јединица у образовном систему са циљем додатне подршке инклузивном образовању.

МАТЕРИЈАЛНИ РЕСУРСИ

Настава се изводи у згради смештеној у улици Светотројчина 4, у Земуну, чија целокупна површина износи 2050 m². Школа има сопствену зграду са 11 учионица, наставничком зборницом и потребним канцеларијама које задовољавају потребе организације школе. У поткровљу се налази школска библиотека површине 34 m², информатички кабинет, две учионице опремљене за рад са децом предшколског и школског узраста и свечана сала у којој се приказују филмови на великом пројекционом платну, одржавају приредбе и представе за све ученике школе. У приземљу школе се налази и кухиња у којој ученици имају 2 ујине.

Школа је релативно добро опремљена са новим школским клупама, белим таблама у свим учионицама, са 7 паметних табли, новим пројекторима у 6 учионица као и у свечаној сали. Школа има и улаз за инвалидска колица.

Информатички кабинет поседује 12 рачунара који су приључени на интернет.

Школска библиотека је опремљена полицама за књиге, столовима за читаоце, радним столом и плакаром за књиге. Библиотека поседује рачунар и програм по коме се евидентира књижни фонд који броји око 5000 књига.

Рад библиотекара у нашој школи, поред редовних послова, подразумева и набавку и расподелу уџбеника за ученике од првог до осмог разреда. Као и друге школе, наша школа добија од Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Градског секретаријата комплет уџбеника за своје ученике. Због услова у којима живе и слабе подршке породице у томе да истрају у чувању својих школских књига и прибора договорено је да нове књиге ученици остављају у школи, а оне уџбенике које су добили разменом у школи, и који су већ коришћени, носе кући. Континуирано се набављају књиге из области лектуре за ученичку библиотеку, као и књиге из области стручне литературе.

Школа има сопствени извор топлотне енергије јер се у склопу зграде налази котларница за коју се користи пелет. У току једне грејне сезоне потроши се око 70 тона пелета. Градски секретаријат снабдева школу пелетом.

Поред главне зграде, настава за полазнике функционалног основног образовања одраслих се реализује и у просторијама у насељу др. Иван Рибар, ГО Нови Београд, као и у просторијама у насељу Земун поље, ГО Земун.

ЉУДСКИ РЕСУРСИ

За овај Школски програм, школа има решено кадровско питање обзиром на бројно стање ученика као и број одељења. У табели испод је наведено кадровско решење.

ДИРЕКТОР ШКОЛЕ	1	СТРУЧНИ САРАДНИЦИ	
РАЗРЕДНА НАСТАВА	11 наставника разредне наставе	Педагог	1
ПРЕДМЕТНА НАСТАВА:		Специјални педагог	1
Српског језика	4 наставника	Педагошки асистент	1
Енглеског језика	3 наставника	Андрагог	1
Математике	4 наставника	Андрагошки асистент	1
Историје	1 наставник	Школски библиотекар	1
Географије	1 наставник		
Ромски језик са елементима националне културе	1 наставник	ПОМОЋНА СЛУЖБА:	
Физике	1 наставник	Шеф рачуноводства	1
Хемије	1 наставник	Секретар школе	1
Биологије	2 наставника	Административни радник	1
Техника и технологија	1 наставник	Чистачице	4
Информатика и рачунарство	1 наставник	Домар	1
Верска настава	1 наставник	Ложач	1

2. ЦИЉ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира, програмира и реализује свој рад.

Школским програмом ближе се одређује начин на који школа образује и васпитава ученике ради стицања знања, вештина и ставова неопходних за даље образовање и запошљавање, успоставља организациону структуру засновану на тимском раду и одговорности сваког запосленог за остваривање утврђених циљева и преузимање свог дела одговорности за развој друштвене средине. Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно старатеља у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

У циљеве остваривања Школског програма спадају:

- остваривање пуног интелектуалног, емоционалног, социјалног и физичког развоја сваког ученика у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- стицање квалитетних знања, вештина и ставова који су неопходни за лично остварење и развој, инклузију, наставак школовања и запослење;
- развијање језичких, математичких, научних и дигиталних компетенција, учења како се учи, међуљудских и грађанских компетенција и културног изражавања;
- развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз коришћење ИК технологија;
- оспособљавање ученика за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- развој и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе, неговања и развоја физичких способности;
- развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
- развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању, људских и грађанских права, права на различитост и бризи за друге, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;
- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитост.

Школски програм обухвата све садржаје, процесе и активности усмерене на остваривање циљева и стандарда постигнућа, и задовољење општих и специфичних образовних интереса и потреба ученика, родитеља, односно старатеља и локалне самоуправе, а у складу са оптималним могућностима школе.

3. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ПЛАН НАСТАВЕ ОД I ДО IV РАЗРЕДА				
ЦЕНТРИ	I	II	III	IV
ЦЕНТАР ЗА ЈЕЗИКЕ				
Српски језик	180	180	180	180
Енглески језик	72	72	72	72
ЦЕНТАР ПРИРОДНИХ НАУКА				
Математика	180	180	180	180
Свет око нас	36	36	0	0
Природа и друштво	0	0	36	36
Дигитални свет	36	36	36	36
ЦЕНТАР ДРУШТВЕНИХ НАУКА				
Грађанско васпитање (обавезни изборни)	36	36	36	36
Исламска верска настава (обавезни изборни)	36	36	36	36
Свет око нас	36	36	0	0
Природа и друштво	0	0	36	36
ДТХСКА (обавезна секција)	36	36	36	36
ЦЕНТАР ЗА ВЕШТИНЕ				
Музичка култура	36	36	36	36
Ликовна култура	72	72	72	72
Физичко васпитање	108	108	108	108
ЧОС				
Допунска настава по разредном наставнику (1 час недељно)	36	36	36	36
Ваннаставне активности (секције)	36	36	36	36
Часови у природи	7-10	7-10	7-10	7-10

ПЛАН НАСТАВЕ ОД V ДО VIII РАЗРЕДА				
ЦЕНТРИ	V	VI	VII	VIII
ЦЕНТАР ЗА ЈЕЗИКЕ				
Српски језик и књижевност	180	180	180	170
Енглески језик	108	108	108	102
ЦЕНТАР ДРУШТВЕНИХ НАУКА				
Историја	72	72	72	68
Географија	72	72	72	68
Грађанско васпитање (обавезни изборни)	36	36	36	34
Исламска верска настава (обавезни изборни)	36	36	36	34
ЦЕНТАР ПРИРОДНИХ НАУКА				
Математика	180	180	180	170
Техника и технологија	72	72	72	68
Информатика и рачунарство	36	36	36	34
Биологија	72	72	108	68
Физика	0	72	72	68
Хемија	0	0	108	108
ЧОС				
Допунска настава по предметном наставнику (1 час недељно)	36	36	36	34
Ваннаставне активности (секције)	36	36	36	34

НАСТАВНИ ПЛАН ИЗБОРНОГ ПРЕДМЕТА	
СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК	74 (72) часа, односно 2 часа недељно по мешовитој групи од 15 ученика
РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ	72 часа, односно 2 часа недељно по мешовитој групи од 15 ученика

ПЛАН НАСТАВЕ ФУНКЦИОНАЛНОГ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ (ФООО)						
ПРЕДМЕТИ/МОДУЛИ	ПРВИ ЦИКЛУС		ДРУГИ ЦИКЛУС		ТРЕЋИ ЦИКЛУС	
	Основно описмењавање (бр. часова)	Основе функционалне писмености (бр. часова)	Основе општег основног образовања (бр. часова)		Основно опште образовање и обуке за занимање (бр. часова)	
			I, II, III и IV	V	VI	VII
Српски језик	100	100	85	68	50	50
Енглески језик		50	17	34	34	34
Математика	100	100	85	68	51	51
Дигитална писменост		50	17	17	17	10
Одговорне животне вештине		50+5*				
Историја			17	17	34	
Географија			17	17	34	
Физика				34	34	
Хемија				34	34	
Биологија			34	17	17	
Примењене науке – модул						50
Предузетништво				17	17	17
Одговорно живљење у грађанском друштву			25+5*	25+5*	25+5*	25+5*
УКУПНО	200	355	302	353	352	242

Часови означени са * се планирају за остваривање у сарадњи са социјалним партнером на нивоу локалне заједнице

4. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА

ТЕМАТСКО-ИНТЕГРАТИВНИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

I ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Назив програма

ТЕМАТСКО-ИНТЕГРАТИВНИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Циљ

Циљ наставе и учења Транзиционог програма за први циклус основног образовања и васпитања у основној школи „Бранко Пешић“ јесте припрема ученика за укључивање у редован образовно-васпитни систем оспособљавањем да користе српски језик у говору и писању и математички језик и писмо ради наставка школовања и решавања проблема из свакодневног живота, као и упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности и вештина за одговоран живот у њему.

Ниво

ПРВИ ЦИКЛУС (од првог до четвртог разреда)

I РАЗРЕД

КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ	ИНТЕГРАТИВНЕ ТЕМЕ СА КЉУЧНИМ ПОЈМОВИМА
<p>УМЕЋЕ УЧЕЊА Планира време: за време часа правилно распоређује време за усвајање наставних садржаја, израду задатака и презентацију урађеног.</p> <p>Самостално бира садржај: способан је да у мноштву понуђених садржаја самостално одабере оне који га највише привлаче и расподели остале.</p> <p>Уочава тему садржаја: на основу понуђених садржаја разуме тему и циљ часа.</p> <p>Раздваја битно од небитног: препознаје чињенице које треба научити, издваја кључне речи, црта мапу ума, подвлачи, а не труди се да меморише сав садржај.</p> <p>Истиче идеју и срж садржаја: самостално препознаје идеју и уме да је својим речима исказе.</p> <p>Изводи закључак: уме да синтетише и повеже ново градиво са већ наученим и самостално закључује.</p> <p>КОМУНИКАЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – усмено прича према слици и о доживљајима; – усмено описује ствари из непосредног окружења; – учтиво учествују у вођеном и слободном разговору; – активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; – обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; – разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; – влада основном техником читања и писања ћириличног текста; – разуме оно што прочита; – пише читко и уредно; – пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила; – правилно употреби велико слово; – слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања; – препозна песму, причу и драмски текст; – напамет говори краће књижевне текстове; – уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; – поздрав и отпоздрав, примењујући најједноставнија језичка средства на енглеском језику; – представи себе и другог на енглеском језику; – разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих на енглеском језику; – разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих на енглеском језику; – опише жива бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства на енглеском језику; – исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин на енглеском језику; – разуме једноставне исказе за изражавање на енглеском језику; – разуме позив и реагује на њега на енглеском језику; 	<p>ЖИВОТ У КУЋИ дом, породица, родбина, суседи, односи, осећања, здрав начин живота (становање, одевање, исхрана, лична хигијена), основне животне потребе, празници и обичаји</p> <p>ЖИВОТ У ШКОЛИ ја у школи и моја улога, одељење и вршњаци, сарадња, права и обавезе, моја интересовања, интеркултуралност</p> <p>ПРИРОДА оријентација у времену, жива и нежива природа, моја чула, утицај човека на природу</p> <p>ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА материјали, безбедност (пешак у саобраћају, опасне ситуације – превенција и понашање), оријентација у простору</p>

<p>Примењује различите видове и средства комуникације на српском језику.</p> <p>Испољава потребе и осећања: уз помоћ геста, мимике, пантомиме, цртежа, слике... и контролише их.</p> <p>Вербално комуницира у самоисказивању, у образовном и личном контексту.</p> <p>РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА</p> <p>Разликује информације од чињеница.</p> <p>Рад на тексту: преписује, поштује правописна правила, чита, писмено се изражава.</p> <p>Рад са бројевима и мерним јединицама: зна вредност бројева, користи рачунске операције, користи СИ систем мерних јединица.</p> <p>Рад са графиконима и дијаграмима: уме да прочита податке са графикона и дијаграма, уме да сам конструише исте на напредном нивоу.</p> <p>Рад са аудио-визуелним средствима: употреба рачунара, мобилних телефона и апликација које му они нуде.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих на енглеском језику; – тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору на енглеском језику; – одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; – упореди предмете и бића по величини; – уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине; – групише предмете и бића са заједничким својством; – разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију; – црта праву линију и дуж помоћу лењира; – уочи и упоређује скупове са истим и различитим бројем елемената; – пребројава елементе датог скупа; – прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине; – користи редне бројеве; – разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број, претходника и следбеника; – користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика; – сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; – реши текстуални задатак са једном операцијом; – разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; – прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; – измери дужину задатом, нестандардном јединицом мере; – описује дом, породицу и школу; – чува своју, школску и имовину других; – препозна и искаже радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; – правовремено и примерено ситуацији искаже своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет; – одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; – одреди време својих активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра; – разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења; – идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; 	
---	--	--

<p>ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА Познавање основних карактеристика расположивих информационо-комуникационих технологија и њихова сигурна примена у свакодневном животу, раду и образовању.</p> <p>САРАДЊА Свестан је своје позиције у групи и поштује друге чланове групе: уважава себе и друге. Поштује ауторитет, норме и кодекс понашања: прихвата школска правила, не користи непристојне речи, поштује наставника. Активно учествује у раду групе: сарађује са осталим члановима и даје лични допринос. Конструктивно доприноси раду групе: предлаже, иницијативно се понаша, не одбацује друге добре идеје. Јасно дефинише лични став и поштује ставове других. Активно учешће у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмисањем духа међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене; – препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; – препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равница, брдо, планина; – препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; – препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окружења; – штеди воду и одлаже отпад на предвиђена места; – се понаша тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; – посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво- глатко; – примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице; – прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; – снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката; – повезује резултате учења и рада са уложеним трудом; – изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; – изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука; – пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења; – одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала; – преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; – обликује једноставне фигуре од меког материјала; – одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; – објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; 	
---	---	--

<p>БРИГА О ЗДРАВЉУ Познаје начин одржавања личне и хигијене простора: редовно одржава личну хигијену и отпатке одлаже на за то предвиђено место (редовно се умива, пере руке, зубе и одлаже смеће на предвиђена места). Разуме начин правилне исхране: чешиће једе здраву храну, избегава грицкалице, једе воће. Препознаје болести и важност лечења: уме да препозна када се због болести лоше осећа он или неко из његовог окружења, спреман је да затражи лекарску помоћ и редовно узима преписану терапију. Негује и развија здраве стилове живота: бави се спортом, храни се здраво, не конзумира газирана пића.</p> <p>БРИГА О ОКОЛИНИ Одговорно се односи према очувању здраве животне средине и безбедног окружења. Активно се ангажује у унапређењу квалитета живота у заједници.</p> <p>ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; – свира по слуху звучне ономатопеје; – пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – игра дечји и народни плес; – користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; – поштује договорена правила понашања при слушању музике; – примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – направи дечије ритмичке инструменте; – ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – схвати значај коришћења воћа у исхрани; – правилно се понаша за столом; – уочи разлику између здравог и болесног стања; – поштује правила игре; – поштује мере безбедности током вежбања; – навија фер и бодри учеснике у игри; – прихвати сопствену победу и пораз; – разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; – примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – одржава равнотежу у различитим кретањима; – правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; 	
---	--	--

<p>Слободно уметничко изражавање различитим формама и средствима.</p> <p>Препознаје сопствени таленат и слободно се уметнички изражава: издваја свој уметнички садржај и активно учествује у свим видовима наставних и ваннаставних активности у којима их може испољити.</p> <p>Вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице уз развијену свест о међусобним утицајима културе, науке, уметности и технологије.</p> <p>ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНИЦИЈАТИВНОСТ</p> <p>Способност исказивања и заступања идеја сопственог развоја и утицаја на друге. Постављање адекватних и реалних циљева, процењивање и прихватање ризика; планирање ресурса и управљање њима (знања и вештине, време, новац, технологије и други ресурси) и усредсређеност на постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – наведе делове свога тела и препозна њихову улогу; – уочи промену у расту код себе и других; – примењује правилну технику дисања приликом вежбања; – наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; – уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – се понаша тако да уважава различитости својих вршњака и других људи; – понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; – сарађује са вршњацима у заједничким активностима; – придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; – преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу; – комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; – препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати; – заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу. 	
	<ul style="list-style-type: none"> – препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; – наведе неке одживотних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; – упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; 	

	<ul style="list-style-type: none"> – упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; – користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); – упореди дигитални и папирни уџбеник; – упореди традиционалне видове комуникације са Комуникацијом посредством дигиталних уређаја; – наведе неке од карактеристика „паметног“ дигиталног уређаја; – наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине; – наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; – наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја; – доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; – наброји основне податке о личности; – објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; – именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их; – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их; – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; – протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима; – уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); – доведе у везу алгоритама и понашање дигиталног уређаја. 	
--	---	--

II РАЗРЕД

КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ	ИНТЕГРАТИВНЕ ТЕМЕ СА КЉУЧНИМ ПОЈМОВИМА
<p>УМЕЋЕ УЧЕЊА Планира време: за време часа правилно распоређује време за усвајање наставних садржаја, израду задатака и презентацију урађеног.</p> <p>Самостално бира садржај: способен је да у мноштву понуђених садржаја самостално одабере оне који га највише привлаче и расподели остале.</p> <p>Уочава тему садржаја: на основу понуђених садржаја разуме тему и циљ часа.</p> <p>Раздваја битно од небитног: препознаје чињенице које треба научити, издваја кључне речи, црта мапу ума, подвлачи, а не труди се да меморише сав садржај.</p> <p>Истиче идеју и срж садржаја: самостално препознаје идеју и уме да је својим речима исказе.</p> <p>Изводи закључак: уме да синтетише и повеже ново градиво са већ наученим и самостално закључује.</p> <p>КОМУНИКАЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; – одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; – уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – разликује стих и строфу и уочи риму; – изводи драмске текстове; – разликује основне делове текста (наслов и име аутора); – износи своје мишљење о тексту; – разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; – разликује врсте речи у типичним случајевима; – одређује основне граматичке категорије именица и глагола; – разликује реченице по облику и значењу; – поштује и примењује основна правописна правила; – влада основном техником читања и писања латиничког и ћириличког текста; – пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном); – учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; – правилно састави краћу и потпуну реченицу и споји неколико реченица у краћу целину; – поздрави и одпоздрави примењујући једноставна језичка средства; – представи себе и другог; – разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; – разуме и упуту једноставна упутства, налоге, молбе и позиве и реагује на њих; – исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; – препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставне описе бића, предмета и места и креира сопствене; – разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осете и осећања и реагује на њих; 	<p>ЖИВОТ У КУЋИ дом, породица, односи, становање, одевање, исхрана, празници и обичаји</p> <p>ЖИВОТ У ШКОЛИ вршњаци, сарадња, права и обавезе, моја улога, моја интересовања, интеркултуралност</p> <p>ПРИРОДА оријентација у времену, жива и нежива природа, основни услови за живот, извори енергије</p> <p>ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА суграђани, материјали, безбедност у саобраћају, занимања, оријентација у простору, мапа насеља</p>

<p>Примењује различите видове и средства комуникације на српском језику.</p> <p>Испољава потребе и осећања: уз помоћ геста, мимике, пантомиме, цртежа, слике... и контролише их.</p> <p>Вербално комуницира у самоисказивању, у образовном и личном контексту.</p> <p>РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА</p> <p>Разликује информације од чињеница.</p> <p>Рад на тексту: преписује, поштује правописна правила, чита, писмено се изражава.</p> <p>Рад са бројевима и мерним јединицама: зна вредност бројева, користи рачунске операције, користи СИ систем мерних јединица.</p> <p>Рад са графиконима и дијаграмима: уме да прочита податке са графикона и дијаграма, уме да сам конструише исте на напредном нивоу.</p> <p>Рад са аудио-визуелним средствима: употреба рачунара, мобилних телефона и апликација које му они нуде.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; – разуме, тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/ неприпадање, поседовање/ непоседовање и реагује на њих; – разуме једноставне исказе, тражи мишљење и изражава допадање/ недопадање једноставним језичким средствима; – тражи информацију и разуме једноставне исказе који се односе на изражавање способности; – разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине; – израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; – одреди делове (облика) дате величине; – изрази одређену суму новца преко различитих апоена; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; – прикаже мањи број података у таблици и стубичастим дијаграмом; – разликује дуж, полуправу и праву; – одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); – одреди обим геометријске фигуре; – нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; – уочи подударне и симетричне фигуре; – изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; – измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине; – сарађује са другима у идентификованој групи на заједничким активностима у којој прихвата своју улогу; – остварује права, изврши обавезе, поштује правила понашања кроз уважавање различитости и прихвати последице уколико прекрши наведено; – разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота; – препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; – одреди тип насеља на основу његових карактеристика; 	
---	---	--

<p>ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА Познавање основних карактеристика расположивих информационо-комуникационих технологија и њихова сигурна примена у свакодневном животу, раду и образовању.</p> <p>САРАДЊА Свестан је своје позиције у групи и поштује друге чланове групе: уважава себе и друге. Поштује ауторитет, норме и кодекс понашања: прихвата школска правила, не користи непристојне речи, поштује наставника. Активно учествује у раду групе: сарађује са осталим члановима и даје лични допринос. Конструктивно доприноси раду групе: предлаже, иницијативно се понаша, не одбацује друге добре идеје. Јасно дефинише лични став и поштује ставове других. Активно учешће у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмисањем духа међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; – истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; – одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; – наводи примере и одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће;) – измери растојање које тело пређе током свог кретања; – пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе/карактеристичних објеката; – именује занимања људи у свом насељу са околином; – разликује облике рељефа у свом насељу и околини; – идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; – повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; – разврста биљке и животиње из окружења на основу изгледа, начина живота и начина исхране; – наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; – препозна примере повезаности живих бића са условима за живот; – повеже промене у природи и активности људи са годишњим добима; – изведе једноставне огледе пратећи упутства; – повеже резултате рада са уложеним трудом; – наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о дечјим правима; – препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ; – користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу; – повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; – се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију. – издвоји основне музичке изражајне елементе; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; 	
---	---	--

<p>БРИГА О ЗДРАВЉУ Познаје начин одржавања личне и хигијене простора: редовно одржава личну хигијену и отпатке одлаже на за то предвиђено место (редовно се умива, пере руке, зубе и одлаже смеће на предвиђена места). Разуме начин правилне исхране: чешће једе здраву храну, избегава грицкалице, једе воће. Препознаје болести и важност лечења: уме да препозна када се због болести лоше осећа он или неко из његовог окружења, спреман је да затражи лекарску помоћ и редовно узима преписану терапију. Негује и развија здраве стилове живота: бави се спортом, храни се здраво, не конзумира газирана пића.</p> <p>БРИГА О ОКОЛИНИ Одговорно се односи према очувању здраве животне средине и безбедног окружења. Активно се ангажује у унапређењу квалитета живота у заједници.</p> <p>ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; – примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; – свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – направи дечје ритмичке инструменте; – осмисли покрете уз музику; – примени једноставне, двоставне опште припремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног држања тела; – успостави правилно држање тела и правилно дисање; – изведе кретања, вежбе, дечји и народни плес и кратке саставе уз музичку пратњу; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уочава улогу делова тела у вежбању; – уочи промене у расту код себе и других; – препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – наведе врсте намирница у исхрани; – препознаје везу вежбања и уноса воде; – повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању и вреднује успех у вежбању; – се придржава правила вежбања; 	
--	--	--

<p>Слободно уметничко изражавање различитим формама и средствима.</p> <p>Препознаје сопствени таленат и слободно се уметнички изражава: издваја свој уметнички садржај и активно учествује у свим видовима наставних и ваннаставних активности у којима их може испољити.</p> <p>Вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице уз развијену свест о међусобним утицајима културе, науке, уметности и технологије.</p> <p>ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНИЦИЈАТИВНОСТ</p> <p>Способност исказивања и заступања идеја сопственог развоја и утицаја на друге. Постављање адекватних и реалних циљева, процењивање и прихватање ризика; планирање ресурса и управљање њима (знања и вештине, време, новац, технологије и други ресурси) и усредсређеност на постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; – користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); – креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; – својим речима објасни појам покретне слике; – креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; – својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мрежи, укључујући интернет; – објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; – разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; – реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама које комуницирају у дигиталном окружењу; – организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја. 	
---	--	--

III РАЗРЕД

КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ	ИНТЕГРАТИВНЕ ТЕМЕ СА КЉУЧНИМ ПОЈМОВИМА
<p>УМЕЋЕ УЧЕЊА Планира време: за време часа правилно распоређује време за усвајање наставних садржаја, израду задатака и презентацију урађеног. Самостално бира садржај: способан је да у мноштву понуђених садржаја самостално одабере оне који га највише привлаче и расподели остале. Уочава тему садржаја: на основу понуђених садржаја разуме тему и циљ часа. Раздваја битно од небитног: препознаје чињенице које треба научити, издваја кључне речи, црта мапу ума, подвлачи, а не труди се да меморише сав садржај. Истиче идеју и срж садржаја: самостално препознаје идеју и уме да је својим речима исказе. Изводи закључак: уме да синтетише и повеже ново градиво са већ наученим и самостално закључује.</p> <p>КОМУНИКАЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем различите текстове; – изнесе своје мишљење о тексту; – именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; (уз подршку) – одреди време и место дешавања у прочитаном тексту; – примени одлике химне као свечане песме; – изражајно рецитије стих и краћу строфу и чита кратке, једноставне прозне текстове; – чита просту реченицу и кратки текст поштујући интонацију реченице/стиха; – сажето опише особине јунака у тексту; – уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; – уочи дијалог у песми, причи и драмском тексту; – уочи хумор у књижевном делу; – изводи драмске текстове; – повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; одреди основне граматичке категорије именица и глагола; – споји више реченица у краћу целину; – прича и описује на сажет начин; – извештава о догађајима из непосредног окружења; – примењује основна правописна правила; 	<p>ЖИВОТ У КУЋИ односи међу нама (породични односи, пријатељски односи, емотивни односи), однос према (домаћим) животињама, обичаји у породици</p> <p>ЖИВОТ У ШКОЛИ оријентација у школском простору, односи међу вршњацима, дечја права и обавезе</p> <p>ПРИРОДА оријентација у времену, жива и нежива природа, животне заједнице, рељеф краја, кретање, материјали,</p> <p>ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА</p>

<p>Примењује различите видове и средства комуникације на српском језику.</p> <p>Испољава потребе и осећања: уз помоћ геста, мимике, пантомиме, цртежа, слике... и контролише их.</p> <p>Вербално комуницира у самоисказивању, у образовном и личном контексту.</p> <p>РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА</p> <p>Разликује информације од чињеница.</p> <p>Рад на тексту: преписује, поштује правописна правила, чита, писмено се изражава.</p> <p>Рад са бројевима и мерним јединицама: зна вредност бројева, користи рачунске операције, користи СИ систем мерних јединица.</p> <p>Рад са графиконима и дијаграмима: уме да прочита податке са графикона и дијаграма, уме да сам конструише исте на напредном нивоу.</p> <p>Рад са аудио-визуелним средствима: употреба рачунара, мобилних телефона и апликација које му они нуде.</p> <p>ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА Познавање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; – попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; – разликује формални од неформалног говора (комуникације); – учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника – именује десетице и стотине; – реши једноставан проблемски задатак користећи бројевни израз; – прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – процени вредност израза са једном рачунском операцијом; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, времена; – упореди величине (дужина, маса, време); – примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); – изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); – реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; – црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; – опише особине правоугаоника и квадрата; – користи геометријски прибор за цртање; – разликује врсте углова – израчуна вредност бројевног израза са једном или две, а највише три рачунске операције; – одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; – измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом) уз подршку; 	<p>извори прошлости, прошлост краја, мапа насеља, врсте саобраћаја, саобраћајнице у мом крају, производне и непроизводне делатности;</p>
--	---	--

<p>основних карактеристика расположивих информационо-комуникационих технологија и њихова сигурна примена у свакодневном животу, раду и образовању.</p> <p>САРАДЊА Свестан је своје позиције у групи и поштује друге чланове групе: уважава себе и друге. Поштује ауторитет, норме и кодекс понашања: прихвата школска правила, не користи непристојне речи, поштује наставника. Активно учествује у раду групе: сарађује са осталим члановима и даје лични допринос. Конструктивно доприноси раду групе: предлаже, иницијативно се понаша, не одбацује друге добре идеје. Јасно дефинише лични став и поштује ставове других. Активно учешће у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмисањем духа међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње.</p> <p>БРИГА О ЗДРАВЉУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; – илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају – повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; – повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; – примени правила безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; – одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте објекте у школском окружењу; – се оријентише у простору помоћу оријентира из школског окружења; – опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана школе; – идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; – прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; – користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости; – илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини: – да разуме неопходност правила која регулишу живот у заједници; – да развије и покаже еколошку свест; – примени поступке (мере) заштите од заразних болести; – изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; – повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; – доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; – разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; – очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; – повеже температурне промене са променама кретања ваздуха; 	
---	---	--

<p>Познаје начин одржавања личне и хигијене простора: редовно одржава личну хигијену и отпатке одлаже на за то предвиђено место (редовно се умива, пере руке, зубе и одлаже смеће на предвиђена места).</p> <p>Разуме начин правилне исхране: чешће једе здраву храну, избегава грицкалице, једе воће.</p> <p>Препознаје болести и важност лечења: уме да препозна када се због болести лоше осећа он или неко из његовог окружења, спреман је да затражи лекарску помоћ и редовно узима преписану терапију.</p> <p>Негује и развија здраве стилове живота: бави се спортом, храни се здраво, не конзумира газирана пића.</p> <p>БРИГА О ОКОЛИНИ</p> <p>Одговорно се односи према очувању здраве животне средине и безбедног окружења. Активно се ангажује у унапређењу квалитета живота у заједници.</p> <p>ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <p>Слободно уметничко изражавање различитим формама и средствима.</p> <p>Препознаје сопствени таленат и слободно се уметнички изражава: издваја свој уметнички садржај и</p>	<ul style="list-style-type: none"> – прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране; – илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; – објасни како рециклажа помаже очувању природе; – изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; – представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); – повеже резултате рада са уложеним трудом. – разликује повратне и неповратне промене материјала; – одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; – повеже температурне промене са променама кретања ваздуха – укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; – укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога или нечега на приказаним примерима; – наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; – наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници – примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; – повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима – својим понашањем показује да прихвата различитост других; 	
---	--	--

<p>активно учествује у свим видовима наставних и ваннаставних активности у којима их може испољити.</p> <p>Вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице уз развијену свест о међусобним утицајима културе, науке, уметности и технологије.</p> <p>ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНИЦИЈАТИВНОСТ</p> <p>Способност исказивања и заступања идеја сопственог развоја и утицаја на друге. Постављање адекватних и реалних циљева, процењивање и прихватање ризика; планирање ресурса и управљање њима (знања и вештине, време, новац, технологије и други ресурси) и усредсређеност на постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; – се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; – препознаје примере солидарности у свом окружењу и у причама; – пажљиво слуша саговорника; – слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; – повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; – разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; – учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; – поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; – разликује природне и вештачке изворе светлости; – повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; – користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити; 	
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – опише своја осећања у вези са слушањем музике; – комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају; – коментарише своје и туђе извођење музике; – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; – правилно држи тело; – поштује правила понашања на вежбалиштима; – примењује правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; – примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно подиже, носи и спушта терет; – изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес; – поштује мере безбедности током вежбања; 	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге одабрани и рангирани; критички однос према резултатима претраге). – Етичко коришћење туђих дигиталних материјала. – Коришћење технологије ван школе-примери дигитализације у свакодневном животу – Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге одабрани и рангирани; критички однос према резултатима претраге). – Етичко коришћење туђих дигиталних материјала. – Коришћење технологије ван школе-примери дигитализације у свакодневном животу – одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; – препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; – направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; – означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава; 	
--	--	--

IV РАЗРЕД

КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ	ИНТЕГРАТИВНЕ ТЕМЕ СА КЉУЧНИМ ПОЈМОВИМА
<p>УМЕЋЕ УЧЕЊА Планира време: за време часа правилно распоређује време за усвајање наставних садржаја, израду задатака и презентацију урађеног. Самостално бира садржај: способан је да у мноштву понуђених садржаја самостално одабере оне који га највише привлаче и расподели остале. Уочава тему садржаја: на основу понуђених садржаја разуме тему и циљ часа. Раздваја битно од небитног: препознаје чињенице које треба научити, издваја кључне речи, црта мапу ума, подвлачи, а не труди се да меморише сав садржај. Истиче идеју и срж садржаја: самостално препознаје идеју и уме да је својим речима искаже. Изводи закључак: уме да синтетише и повеже ново градиво са већ наученим и самостално закључује.</p> <p>КОМУНИКАЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пажљиво слуша своје саговорнике; – казује текст природно, поштујући интонацију реченице; – уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст; – објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту ; – влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста ; – одговара на једноставна питања у вези са текстом; – пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...); – одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту; – одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту; – тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст; – одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе); – познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; – процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате; – препознаје књижевне врсте (бајку и басну); – одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту; – препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе); – препознаје риму, стих и строфу у лирској песми; – уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту; – препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме; – уочава везе међу догађајима; 	<p>ЖИВОТ У КУЋИ Извори енергије, човек, односи, делатности, кретање, временска трака, традиција</p> <p>ЖИВОТ У ШКОЛИ Светлост, звук, материјали, смеше, раствори, електрицитет, магнетизам</p> <p>ПРИРОДА Рељеф, клима, биљке и животиње, природна богатства, природна станишта</p> <p>ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА Држава, град, обележја, становништво, устанци, ратови</p>

<p>Примењује различите видове и средства комуникације на српском језику.</p> <p>Испољава потребе и осећања: уз помоћ геста, мимике, пантомиме, цртежа, слике... и контролише их.</p> <p>Вербално комуницира у самоисказивању, у образовном и личном контексту.</p> <p>РАД СА ПОДАЦИМА И ИНФОРМАЦИЈАМА</p> <p>Разликује информације од чињеница.</p> <p>Рад на тексту: преписује, поштује правописна правила, чита, писмено се изражава.</p> <p>Рад са бројевима и мерним јединицама: зна вредност бројева, користи рачунске операције, користи СИ систем мерних јединица.</p> <p>Рад са графиконима и дијаграмима: уме да прочита податке са графикона и дијаграма, уме да сам конструише исте на напредном нивоу.</p> <p>Рад са аудио-визуелним средствима: употреба рачунара, мобилних телефона и апликација које му они нуде.</p> <p>ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА Познавање основних карактеристика</p>	<ul style="list-style-type: none"> – држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима; – разликује књижевноуметнички од информативног текста; – изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера); – пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни и сл); – пише честитку за Нову годину, рођендан, позивницу зарођенданску забаву, разгледницу са летовања, зимовања, екскурзије); – уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон, школа, разред, одељење); – пише писмо(приватно) и име да га адресира; – зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој ; – рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде ; – множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде; – уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом; – зна јединице за мерење дужине и њихове односе; – уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама; – уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама ; – уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника; – уме да прочита и формално запише разломак $1 (n \leq 10)$ и препозна његов графички приказ; – уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине; – уме да решава једначине; – зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво; – разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују; – зна основна правила понашања у породици, школи и насељу; 	
--	--	--

<p>расположивих информационо-комуникационих технологија и њихова сигурна примена у свакодневном животу, раду и образовању.</p> <p>САРАДЊА Свестан је своје позиције у групи и поштује друге чланове групе: уважава себе и друге. Поштује ауторитет, норме и кодекс понашања: прихвата школска правила, не користи непристојне речи, поштује наставника. Активно учествује у раду групе: сарађује са осталим члановима и даје лични допринос. Конструктивно доприноси раду групе: предлаже, иницијативно се понаша, не одбацује друге добре идеје. Јасно дефинише лични став и поштује ставове других. Активно учешће у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмисањем духа међусобног поштовања, равноправности, солидарности и сарадње.</p> <p>БРИГА О ЗДРАВЉУ Познаје начин одржавања личне и хигијене простора: редовно одржава личну хигијену и отпатке</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода у свом месту и околини; – зна основне облике рељефа и површинских вода ; – зна основне типове насеља и њихове карактеристике; – уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања; – препознаје и именује делове тела живих бића; – разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима; – разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима ; – зна основне разлике између биљака, животиња и људи; – зна заједничке карактеристике живих бића; – уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања; – примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића; – зна улогу основних делова живих бића; – разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту; – основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност; – зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу; – зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха; – зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса; – уме да препозна кретање тела у различитим појавама; – зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела; – зна основне облике рељефа и површинских вода; – зна основне типове насеља и њихове карактеристик; – уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад; – препознаје и именује природне ресурсе; – зна употребну вредност ресурса; – разуме повољно и неповољно деловање човека по очување природе; – разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе; – зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите; 	
---	--	--

<p>одлаже на за то предвиђено место (редовно се умива, пере руке, зубе и одлаже смеће на предвиђена места).</p> <p>Разуме начин правилне исхране: чешће једе здраву храну, избегава грицкалице, једе воће.</p> <p>Препознаје болести и важност лечења: уме да препозна када се због болести лоше осећа он или неко из његовог окружења, спреман је да затражи лекарску помоћ и редовно узима преписану терапију.</p> <p>Негује и развија здраве стилове живота: бави се спортом, храни се здраво, не конзумира газирана пића.</p> <p>БРИГА О ОКОЛИНИ</p> <p>Одговорно се односи према очувању здраве животне средине и безбедног окружења. Активно се ангажује у унапређењу квалитета живота у заједници.</p> <p>ЕСТЕТСКА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <p>Слободно уметничко изражавање различитим формама и средствима.</p> <p>Препознаје сопствени таленат и слободно се уметнички изражава: издваја свој уметнички садржај и активно учествује у свим видовима наставних и ваннаставних активности у којима их може испољити.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – зна поступке за очување и унапређивање људског здавља; – Познаје своја права, препознавање најважнијих категорија деђјих и људских права; – упознавање ковценије о дечјим и људским правима; – разуме односе између људских права, демократије, мира и развоја; – препознаје своје потребе и жеље; – поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање; – материјала и прибора; – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; – примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; – свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – направи дечје ритмичке инструменте; – осмисли покрете уз музику; – примени једноставне, двоставне опште припремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног држања тела; – успостави правилно држање тела и правилно дисање; – изведе кретања, вежбе, дечји и народни плес и кратке саставе уз музичку пратњу; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; 	
--	---	--

<p>Вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице уз развијену свест о међусобним утицајима културе, науке, уметности и технологије.</p> <p>ПРЕДУЗЕТНИШТВО И ИНИЦИЈАТИВНОСТ</p> <p>Способност исказивања и заступања идеја сопственог развоја и утицаја на друге. Постављање адекватних и реалних циљева, процењивање и прихватање ризика; планирање ресурса и управљање њима (знања и вештине, време, новац, технологије и други ресурси) и усредсређеност на постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – поштује правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уочава улогу делова тела у вежбању; – уочи промене у расту код себе и других; – препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – наведе врсте намирница у исхрани; – препознаје везу вежбања и уноса воде; – повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању и вреднује успех у вежбању; – придржава се правила вежбања; – промени величину и боју текста, подебла га, искоси и подвуче у програму за обраду текста; – исече, копира и налепи исечени/копирани текст на одговарајуће место у програму за обраду текста; – уметне слику у текст, дода јој оквир и позиционира је на жељени начин у односу на текст у програму за обраду текста; – активно учествује у наставном пројекту чији продукт представља граматички коректан текстуални документ намењен познатој публици који садржи слике са текстуалним објашњењима и информације које су пронађене на интернету; – активно учествује у наставном пројекту којим се промовише безбедно и одговорно понашање приликом коришћења интернета; – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности из свог задужења; – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгорита који садржи понављање и гранање; 	
---	---	--

II ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Назив програма

ТЕМАТСКО-ИНТЕГРАТИВНИ (ИНКЛУЗИВАН) ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Циљ

Циљ наставе и учења Транзиционог програма за други циклус основног образовања и васпитања у основној школи „Бранко Пешић“ јесте припрема ученика за укључивање у редован образовно-васпитни систем стицањем језичке, математичке, научне, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву као и ради наставка школовања и решавања проблема из свакодневног живота. Познавање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама, упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности и вештина за одговоран живот у њему.

Ниво

ДРУГИ ЦИКЛУС (од петог до осмог разреда)

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Програм се остварује применом различитих метода и облика рада, у складу са садржајима. Приликом планирања и избора начина рада предност се, када је то могуће, даје методама које стављају нагласак на активности ученика, чиме се омогућава стицање виших нивоа знања, развој когнитивних и других вештина и способности. Ради стицања неопходних знања и вештина, школски програм је груписан по центрима међусобно интегрисаним у три одабране теме: друштвена заједница која се ради првих 6 недеља, затим свет науке 20 недеља и последњих 10 недеља, односно 8, се ради природа.

V РАЗРЕД

ЦЕНТАР ЗА ЈЕЗИКЕ – ПЕТИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ(изборни)
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА		
БАЈКЕ И ЛЕГЕНДЕ	МИТОВИ И ЛЕГЕНДЕ	РОМИ И МИТОВИ
6 недеља/30 часова	6 недеља /18 часова	6 недеља/6 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни и некњижевни текст; - уочава одлике фикционалне и нефикционалне књижевности; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) књижевних дела; - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова; - одреди род књижевног дела и књижевну врсту; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); - разликује облике казивања, наравију и дијалог; - одреди тему књижевног дела; - вреднује поступке ликова. 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - разуме једноставнији опис карактеристика/способности особа из прошлости; - разуме једноставнији опис предмета и опише њихове карактеристике користећи једноставна језичка средства; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - размењује и формулише једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; - упоређује и описује карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију. 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање. Именице 2. Аладин и чаробна лампа. Придеви 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Greetings! 2. Alladin. Comparison of adjectives 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Историја Рома 2. Представљање 3. Породица

<p>3. Љубивје Ршумовић „Ујдурме и зврчке из античке Грчке”. Именице, глаголи и придеви</p> <p>4. Легенда о настанку Рима. Именице и глаголи</p> <p>5. Богови Старих Словена. Именице и придеви</p>	<p>3. A story of Pandora an Ancient Greek myth. Present Simple Tense, Saxon Genitive, Prepositions of place and time.</p> <p>4. Things and people. Adjectives</p>	
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ		
РЕЧИ И ДЕЛА ВЕЛИКАНА	ОД ПЕРА ДО СМС-а	ОД КУЋЕ ДО ШКОЛЕ
20 недеља/100 часова	20 недеља /60 часова	20 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
<ul style="list-style-type: none"> - примењује правописну норму у употреби великог слова у писању властитих именица и у писању основних и редних бројева; - разликује књижевни и некњижевни текст; - уочава одлике фикционалне и нефикционалне књижевности; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) књижевних дела; - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова; - одреди род књижевног дела и књижевну врсту; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); - разликује облике казивања, наратију и дијалог; - одреди тему књижевног дела; - вреднује поступке ликова; - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње; - разликује променљиве речи од непроменљивих; - разликује категорије рода, броја и падежа; 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - саопшти кратку поруку (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС) којом се захваљује - разуме једноставне исказе који се односе на изражавање емоција, допадања/недопадања; - разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, допадање и недопадање; - разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; - разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега; пита и каже колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; - на једноставан начин наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/каже/израчуна колико нешто кошта; - састави списак за куповину – намирнице и количине намирница; - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости, прошлости и будућности; - размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.

<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима); - правилно изговара речи; - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине; - саставља говорни или писани краћи текст на теме из свакодневног живота и света маште; - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке. 	<p>контексту (временске зоне) као и о метеоролошким приликама</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставне описе предмета (делови одеће), појава (спортски догађаји), места (музеј); тражи и даје једноставна обавештења о предметима, појавама и местима у датој комуникативној ситуацији. 	
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Иво Андрић „Мостови“. Велико слово, номинатив 2. Никола Тесла и Владика Николајевић, генитив, синоними 3. Милутин Миланковић “Успомене, доживљаји, сазнања“, датив 4. Рибарство и књижевни рад Михајла Петровића Аласа, основни и редни бројеви, акузатив 5. „Шешир професора Вујића“, вокатив 6. Изуми и открића - избор краћих текстова 7. Народна лирска песма (песме о раду). Инструментал, личне заменице, промена глагола по лицима 8. Вук Карацић и ћирилица 9. Кратке народне умотворине 10. Рецепти. Локатив 11. Путовања. Бројеви, род, број, промена 12. Радмила Караћ „Календар“, 13. Бранко Милићевић „Дани“, 14. Ручна вага за мерење. Мерне јединице за масу и висину 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Great Minds 2. Inventions <p>An Instant message. Present continues, fixed future – going to</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Energy 4. Work. Present Simple Tense, Adverbs for time 5. All about food. Countable/uncountable nouns, comparison of adjectives 6. Facts: Season. Present continuous/ preposition of movement/ possessive adjectives/ have to. 7. London Transport Museum. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Школа 2. Кућа или дом 3. Бројеви и време 4. На путу од куће до школе-видим... 5. На путу од куће до школе-понашам се... 6. Људи и саобраћај
ТЕМА 3: ПРИРОДА		
ПОРОДИЧНЕ ПРИЧЕ	ПРИЧЕ О ЕМОЦИЈАМА	ПРИЧЕ О ПРИРОДИ ОКО НАС
10 недеља/50 часова	10 недеља /30 часова	10 недеља/10 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни и некњижевни текст; - уочава одлике фикционалне и нефикционалне књижевности; 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства;

<ul style="list-style-type: none"> - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) књижевних дела; - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова; - одреди род књижевног дела и књижевну врсту; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); - разликује облике казивања, наратију и дијалог; - одреди тему књижевног дела; - вреднује поступке ликова; - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње; - разликује променљиве речи од непроменљивих; - разликује категорије рода, броја и падежа; - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима); - примењује правописну норму у употреби великог слова у писању властитих именица и у писању основних и редних бројева; - правилно изговара речи; - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине; - саставља говорени или писани краћи текст на теме из свакодневног живота и света маште; - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке. 	<ul style="list-style-type: none"> - упоређује и описује карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - разуме и описује сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; - разуме и описује разлике у карактеристикама живих бића, предмета, појава и места - размењује једноставније информације које се односе на забране и правила понашања као и на своје и туђе обавезе - разуме једноставне исказе који се односе на изражавање емоција, допадања/недопадања; - размењује и формулише једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; - разуме једноставна питања која се односе на просторне односе и одговори на њих; опише просторне односе једноставним, везаним исказима; - разуме једноставније текстове у којима се описују догађаји, појаве и места; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију. 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости, прошлости и будућности; - размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Породица и њени чланови, ужа и шира. Придеви 2. Народне лирске породичне песме. Стилске фигуре у песмама 3. Бранислав Нушић „Кирија“; 4. Игор Коларов „Аги и Ема“; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. I love my family. Character adjectives, Capital letters 2. Talking about Feelings 3. Every Day. Present simple, adverbs of frequency, preposition of time, must, must not , cannot. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природа – животињски свет 2. Природа – биљни свет 3. Моје омиљено место за игру

5. Милица Стојадиновић Српкиња “Певам песму...”, 6. Влада Стојиљковић „Далеко је још до јуна“, 7. Приче о животињама 8. Басне	4. Home. Ordinal number, Plurals, this/these, preposition of place 5. London Zoo 6. Night at the Museum 7. Great people. Past Simple Tense	
--	---	--

ЦЕНТАР ДРУШТВЕНИХ НАУКА – ПЕТИ РАЗРЕД

ИСТОРИЈА	ГЕОГРАФИЈА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА			
ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ СТАРОГ БЕКА	ГЕОГРАФИЈА КРОЗ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ	ШКОЛА КАО ЗАЈЕДНИЦА	ОДНОС ПРЕМА ЗАЈЕДНИЦИ
6 недеља /12 часова	6 недеља /12 часова	6 недеља/6 часова	6 недеља/6 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне одлике каменог и металног доба; - проналази на историјској карти државе Старог Истока; - уз помоћ карте доводи у везу особине рељефа и климе са наставком цивилизација Старог Истока; - пореди начин живота припадника друштвених група на Старом Истоку; - препознаје основна обележја и значај религија у државама Старог Истока; - наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; - разликује врсте писама цивилизација старог века; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа старог века на савремени свет; - разликује основне временске одреднице година, деценија, век, миленијум, ера; - разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - приказује временску одредницу на временској ленти - именује периоде прошлости. 	<ul style="list-style-type: none"> - повезује постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; - разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи. 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме разлике у схватању права и потреба људи у старом веку и права и потреба у савременом добу - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - препознаје понашања из старог века које би се данас окарактерисале као кршење људских права - поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе; - схвата разлике између старовековне и модерне одговорности одраслих у заштити права деце; - препознаје сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; - прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у старом веку и у свом свакодневном животу; - наводи примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције из старог века и свог времена - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје своју одговорност везану за дом, поштовање родитеља, те чувању личне, али и туђе имовине; - на примерима покаже значај поштовања комшија, заједнице, пријатеља и колега; - поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе; - схвата важност неговања различитости и толеранције у друштву и школи; - учествује у заједничким активностима групе поштујући правила; - схвата важност поштовања правила саобраћаја, кретања на улици ; - препознаје важност чувања зелених површина, воде и свих природних ресурса; - указује пажњу и предност млађима од себе у игри, на улици и свим местима; - разуме негативне последице крађе, лажи, насиља;

		<ul style="list-style-type: none"> - разликује старовековне од савремених облика решавања сукоба - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба у данашњем времену - препознаје примере старовековног и савременог грађанског активизма; - активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин); - учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме шта је то халал зарада и на који начин долазимо до ње(избегавајући горе наведену крађу,лаж,насиље...)
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Праисторија 2. Стари Исток 3. Стара Грчка 4. Стари Рим 5. Религија 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам и значај географије 2. Развој географије 3. Географски омотач 4. Утицај човека на природу 5. Утицај природе на раздвој друштва 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам заједнице. Школа као заједница 2. Одлучивање у школи 3. Потребе 4. Сличности и разлике међу нама 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Одговорност у дому 2. Поштовања других у заједници 3. Поштовање правила у школи и ван ње 4. Јединство у различитости
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ			
ОТКРИЋА СТАРОГ ВЕКА	СУНЧЕВ СИСТЕМ И КРЕТАЊЕ ЗЕМЉЕ	НАУКА И РАЗВОЈ МЕЂУЉУДСКИХ ОДНОСА	РАЗВОЈ ИСЛАМА КАО РЕЛИГИЈЕ
20 недеља/40 часова	20 недеља /40 часова	20 недеља/20 часова	20 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне одлике каменог и металног доба; - проналази на историјској карти државе старој истока; - уз помоћ карте доводи у везу особине рељефа и климе са наставком цивилизација Старог истока; 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; - да објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; - разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме како се схвата свет и живот заједнице у пренаучном периоду - разуме како пренаучна сазнања доприносе квалитету међуљудских односа - препозна и наброји истакнуте личности које су својим размишљањем, сазнањима и 	<ul style="list-style-type: none"> - зна да се адекватно припреми за молитву; - исламске шарте; - наброји иманске шарте; - разуме и објасни шта значи халал исхрана и које су њене предности;

<ul style="list-style-type: none"> - пореди начин живота припадника друштвених група на Старом Истоку; - препознаје основна обележја и значај религија у државама Старог Истока; - наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; - разликује врсте писама цивилизација старог века; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа старог века на савремени свет; - разликује основне временске одреднице година, деценија, век, миленијум, ера; - разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - приказује временску одредницу на временској ленти - именује периоде прошлости. 	<ul style="list-style-type: none"> - да одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене. - помоћу глобуса описује облик Земље и наводи доказе о њеном облику; - помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; - примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач - разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; - повезује смер ротације са сменом дана и ноћи; - повезује нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; - повезује револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева. 	<ul style="list-style-type: none"> открићима утицали на разумевање и развој живота у друштвеној заједници - препозна и наброји проналаске од значаја за живот у друштвеној заједници. 	<ul style="list-style-type: none"> - препозна арапско писмо, наброји неколико земаља где се оно користи; - наброји основне карактеристике везане за Саудијску Арабију; - разуме сврху прописивања поста; - прописно обави пет дневних намаза ; - прописно обави зикр и тесбих; - адекватно организује своје слободно време (ибадет, сан, рад-учење, одмор и забава); - исправно проучи три последње суре Курана; - саопшти основне информације везане за живот и рад последњег посланика а.с..
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Рачунање времена 2. Открића у старим цивилизацијама и њихов утицај 3. Религија 4. Значајне личности старих цивилизација 5. Култура 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Васиона и Сунчев систем 2. Земљина кретања 3. Карта, план и глобус 4. Топлотни појасеви на Земљи 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Права детета и људска права 2. Одговорност деце и одраслих 3. Дискриминација и толеранција 4. Стереотипи и предрасуде 5. Сукоби и начини решавања 6. Врсте насиља 7. Начини заштите од насиља и коме се обратити 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Припрема за молитву 2. Пост 3. Арапско писмо 4. Саудијска Арабија 5. Основна начела демократског става 6. Мухаммад
ТЕМА 3: ПРИРОДА			
РАЗВОЈ ЦИВИЛИЗАЦИЈА И ПРИРОДА	ЗЕМЉИНА ГРАЂА	ОДНОС ПРЕМА ОКРУЖЕЊУ	ОДНОС ПРЕМА ПРИРОДНИМ БЛАГОДАТИМА
10 недеља/20 часова	10 недеља /20 часова	10 недеља/10 часова	10 недеља/10 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3

<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне одлике каменог и металног доба; - проналази на историјској карти државе старој истока; - уз помоћ карте доводи у везу особине рељефа и климе са наставком цивилизација Старог истока; - пореди начин живота припадника друштвених група на Старом Истоку; - препознаје основна обележја и значај религија у државама Старог Истока; - наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; - разликује врсте писама цивилизација старог века; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа старог века на савремени свет; - разликује основне временске одреднице година, деценија, век, миленијум, ера; - разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - приказује временску одредницу на временској ленти - именује периоде прошлости. 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); - разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; - разликује Земљине омотаче и препознаје њихову повезаност; - наводи спољашње силе (ветар, вода, Сунце) Земље; - разликује хипоцентар и епицентар; - помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена и наводи примере за њихово коришћење; - разликује појам времена од појма клима; - користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; - уочава и разликује на географској карти океане и континенте; - на карти препознаје копнене воде; - наведе поступке које ће предузети за време елементарних непогода; - опише утицај човека на уништавање природе; - наведе примере за заштиту Земљиних омотача 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме и препознаје своје емоције и емоције других (емпатија) - препознаје своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - разликује потребе од жеља; - разумевање природе и однос према природи у старом веку; - одговорно се односи према свом природном окружењу; - разуме утицај процеса у природи на живот људи и међуљудске односе у старом веку и данас. 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме значај воде за човека и исламски верски живот; - разуме вредност пчела и меда као лека; - направи паралелу између састава грађе и конструкције џамија некада и сад, наброји најзначајније џамије у ист. Ислама ; - разликује лунарну и соларну годину ,те повезаност лунарне са постом и соларне са временом дневних намаза; - препозна главне разлике исламског и хришћанског поста; - разуме процес смене дана и ноћи; - разликује важне вр .периоде у исламу-сехур, имсак, зора, подне,акшам... - да се на прописан начин абдести; - разуме значај хиџре у исламу; - именује неке од хиџретских месеци; - разуме и препознаје своје емоције и емоције других (емпатија)
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Освајања старих цивилизација 2. Колонизација и миграција 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Унутрашња грађа земље 2. Обликовање рељефа под утицајем унутрашњих и спољашњих сила 3. Очување природе и елементарне непогоде 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Учешће ученика у школи, истраживање о проблемима 2. Извор проблема и тражење решења 3. Планирање и извођење акције 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анализа сура 2. Џамија некада и сада 3. Прописи о посту 4. Намаз 5. Миграције муслимана

ЦЕНТАР ПРИРОДНИХ НАУКА – ПЕТИ РАЗРЕД			
МАТЕМАТИКА	БИОЛОГИЈА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА			
СКУПОВИ	ПОРЕКЛО ЧОВЕКА И ОСНИВАЊЕ ЗАЈЕДНИЦА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	ИКТ
6 недеља/30 часова	6 недеља /12 часова	6 недеља/12 часова	6 недеља/6 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - представља скупове Веновим дијаграмом; - одеђује елементе скупа са Веновог дијаграма; - изводи скуповне операције са два или више скупа; - прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој природне бројеве и нулу; - прочита, запише и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа. 	<ul style="list-style-type: none"> - групише жива бића према њиховим заједничким особинама; - идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића условима животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањења; - јединственим цртежом приказује биолошке објекте које посматра и истражује и означава кључне детаље; - разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине на моделима из свакодневног живота; - истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада; - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. 	<ul style="list-style-type: none"> - описује улогу технике и технологије у развоју заједнице; - разликује основна подручја човековог рада, производње у области технике и технологије; - процени како би изгледао живот без саобраћаја и направи разлику између савременог и саобраћаја у прошлости; - класификује врсте саобраћаја - наводи професије у подручју рада саобраћаја. 	<ul style="list-style-type: none"> - упозна развој рачунара кроз историју; - схвати значај рачунара и како утиче на савремено друштво у позитивном или негативном смислу; - наброји функционалне елементе који чине рачунарску систем а нису се мењали од његовог развоја (Фон Најмон); - прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса, прилагоди радно окружење кроз основна подешавања; - креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички); - Сачува и организује податке.
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Скупови 2. Скуп N_0 -настанак бројева 3. Скуп Q^+ - настанак бројева 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Биологија – наука о животу 2. Лабораторијски прибор 3. Порекло човека 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам и значај технике и технологије 2. Саобраћај 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет изучавања информатике и рачунарства

	4. Односи у биолошким заједницама		2. ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера 3. "Word"- програм за израду текстуалних докумената
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ			
РАД СА БРОЈЕВИМА	ОД ЋЕЛИЈЕ ДО ВАКЦИНЕ	ТЕХНИЧКА ПИСМЕНОСТ, КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ
20 недеља/100 часова	20 недеља /40 часова	20 недеља/40 часова	20 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
<ul style="list-style-type: none"> - упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно; - израчуна вредност једноставног бројевног израза са бројевима истог записа (у случају сабирања и одузимања разломака само са једнаким имениоцем); - реши једначину са бројевима истог записа; - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз са бројевима истог записа; - дели са остатком једноцифреним бројем и одреди да ли је један број дељив другим; - примени правила дељивости са 2, 3, 5 и декадним јединицама; - преводи децимални запис броја у разломак и обратно; - процени приближну вредност броја или израза у једноставним реалним ситуацијама; - одреди задати проценат дате величине; 	<ul style="list-style-type: none"> - једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље - направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу- вакцина; - прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; - идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих и уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања; - истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада; - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикле и дечјих возила; - правилно се понаша као пешак, возач бицикла; - користи заштитну опрему за управљање бициклом; - повеже место седења са узрастом детета; - зна да се одговорно понаша као путник у возилу; - показује поштовање према другим учесницима у саобраћају; - познаје и користи техничке апарате у животном и радном окружењу - црта и мери паралелне и нормалне праве, геометријске облике; - употребљава прибор за техничко цртање; - разликује скицу од техничког цртежа; - црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет; - наведе кораке у алгоритму од идеје до реализације. 	<ul style="list-style-type: none"> - приступа интернету и претражује самостално користећи интернет претрживаче; - проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај; - реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем; - спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету; - правилно држање током рада на рачунару; - примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа; - креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички).

<ul style="list-style-type: none"> - корсти мерне јединици - примени размеру у једноставним реалним ситуацијама - примени аритметичку средину датих бројева; <ul style="list-style-type: none"> - прикаже податке табелом и користи калкулатор. 			
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Рад са бројевима у скупу N_0 2. Рад са бројевима у скупу Q_+ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жива бића 2. Ћелија 3. Микроскоп 4. Бактерије 5. Значај вакцине 6. Значај биљака за живот 7. Познате личности у свету науке 8. Варијабилност у природи 9. Крвне групе 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Саобраћај 2. Техника и технологија кроз историју, 3. Од полуге до робота 4. Научници који су обележили технолошки развој 5. Основе техничког цртања 6. Прибор за техничко цртање 7. Формати цртежа. Размера 8. Типови и дебљина линија 9. Геометријско цртање 10. Елементи котирања 11. Цртање техничког цртежа са елементима 12. Алгоритам од идеје до реализације 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правила безбедног рада на интернету. 2. Претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. непожељног понашања на интернету 3. Заштита приватности личних података. 4. Заштита здравља, ризик зависности од садржајем или са непознатим особама путем интернета технологије и управљање временом 5. Рад са мултимедијом. Рад са презентацијама.
ТЕМА 3: ПРИРОДА			
ГЕОМЕТРИЈА	ЖИВИ СВЕТ У ЕКОСИСТЕМИМА	МАТЕРИЈАЛИ	РАЧУНАРСТВО/ПРОЈЕКТИ И ЗАДАТАК
10 недеља/50 часова	10 недеља /20 часова	10 недеља/20 часова	10 недеља/10 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> - разликује дуж, полуправу, праву, раван и угао, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и црта их користећи прибор; - анализира односе датих геометријских објеката; 	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; - предлаже акције бриге о биљкама и животињама 	<ul style="list-style-type: none"> - наводи природне и вештачке материјале - повезује својства природних материјала са њиховом применом - објасни технологију прераде и обраде дрвета, коже, текстила и папира 	<ul style="list-style-type: none"> - креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу; - користи математичке операторе за израчунавања; - објасни сценарио и алгоритам пројекта;

<ul style="list-style-type: none"> - разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве - користи степен као јединицу мере угла; - разликује кружницу и круг и њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и црта их користећи прибор; - правилно користи геометријски прибор; - препознаје правоугаоник и описује његова основна својства (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова); - идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије. 	<p>унепосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин</p> <ul style="list-style-type: none"> - илуструје примерима деловање људи на животну средину и схвата последице таквих дејстава - истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада; - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. 	<ul style="list-style-type: none"> - сече, спаја и изражујеврши заштиту папира,текстила, папира, коже и дрвета - правилно и безбедно користи алат за ручну механичку обраду (маказе,брусни папир, лепак, моделарску тестеру) - самостално или у групи израђује једноставан модел. 	<ul style="list-style-type: none"> - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно "сваки", "неки", израза "ако...онда"; - наведе редослед корака у решавању једноставног логичког - схвати математичко-логички смисао речи "и", "или", "не", "ако...онда". - доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине.
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Основни појмови геометрије 2. Равни геометријски облици 3. Осна симетрија 4. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екосистем и њихови становници 2. Климатске промене и њихове последице 3. Отпад и рециклажа 4. Одговоран однос према домаћим животињама и кућним љубимцима 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природни ресурси на Земљи : енергија и материја 2. Управљање отпадом (рециклажа, заштита животне средине) 3. Врсте, својства и примена природних материјала 4. Материјали у животном простору који нас окружује 5. Технологија прераде и обраде дрвета, коже, текстила и папира 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у тему програмирања. 2. Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање. 3. Алати за рад са графичким објектима, 4. Програм - категорије, блокови наредби, инструкције. 5. Увод у логику и скупове 6. Заштита животне средине

VI РАЗРЕД

ЦЕНТАР ЗА ЈЕЗИКЕ – ШЕСТИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ(изборни)
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА		
ЖИТИЈЕ	СВЕ О МЕНИ	РОМИ И МИТОВИ
6 недеља/30 часова	6 недеља /18 часова	6 недеља/6 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> – повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; – чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; – анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); – уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; – разликује облике казивања; – увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима. – разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење. – опише у неколико краћих везаних исказа доживљај, догађај; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл. 	<ul style="list-style-type: none"> – поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; – разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – зна порекло речи Ром; – разуме и описује миграцију Рома; – разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; – чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; – разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.

<ul style="list-style-type: none"> – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; – уочава хумор у књижевном делу; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; – упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; – повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одреди врсте и подврсте именичких заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији; – разликује и гради аугментативе и деминутиве; – разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; – говори јасно 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи једноставнија језичка средства; – у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези с контекстом (користи имена европских народа, земаља, језика, најфреквентнијих топонима у ЕУ, користи германски и саксонски генитив) – да одговори на директна питања која се надовезују уз могућност да му се – понове и пружи помоћ при формулисању одговора у ситуацијама где је потребно да се представи, и пружи подробније податке о својој породици као у ситуацији приликом преласка границе и интервјуа са службеним лицима, употреби изразе и фразе везане за изражавање физичког стања и потреба, свог личног и најближих чланова породице – користи писани код за изражавање сопствених потреба и интересовања – (шаље личне поруке, честитке, користи електронску пошту, и сл.). 	
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
1. Житија, летописи, повеље, записи и натписи	1. All about me	1. Историја Рома

<p>2. Породично стабло</p> <p>3. Породичне народне лирске песме. Анализа структуре песме, стилске фигуре</p> <p>4. Свети Сава; Војислав Илић</p> <p>5. Представа о Светом Сави</p> <p>6. Гласови у српском језику</p>	<p>2. Family identities</p>	<p>2. Представљање</p> <p>3. Породица</p>
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ		
НАУКА И НАУЧНИК	ХЕРОЈИ ОКО НАС	ОД КУЋЕ ДО ШКОЛЕ
20 недеља/100 часова	20 недеља /60 часова	20 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
<ul style="list-style-type: none"> - повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним - разредима са новим делима која чита; - чита са разумевањем; парафразирано прочитано и описује свој - доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; - одреди род књижевног дела и књижевну врсту; - прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; - анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); - уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; - разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; - разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, ольфакторне елементе песничке слике; - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; - анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; - анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; - уочава хумор у књижевном делу; 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; - разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; - упуту уобичајене молбе и захтеве; - честита, захвали и извини се користећи једноставнија језичка средства; 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости, прошлости и будућности; - размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.

<ul style="list-style-type: none"> - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; - повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; - препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; - разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; - разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и - примењује књижевнојезичку норму; - одреди врсте и подврсте именичких заменица, као и њихов облик; - препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; - разликује реченице по комуникативној функцији; - разликује и гради аугментативе и деминутиве; - разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; - проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; - драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; - говори јасно 		
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Мирослав Антић: Плава звезда 2. Обредне лирске народне песме 3. Наука и научник 4. Бранко Топић: Чудесна справа 5. Никола Тесла: Моји изуми 6. Ђура Јакшић: Вече 7. Јован Дучић: Село 8. Петар Милић: Како су крсташи пљачкали Београд 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Heroes around us 2. How bubbles work? 3. How to write an email? 4. Money matters 5. Strange stories 6. Visions of the Future 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Школа 2. Кућа или дом 3. Бројеви и време 4. На путу од куће до школе-видим... 5. На путу од куће до школе-понашам се... 6. Људи и саобраћај

<p>9. Анђела Нанети: Мој дека је био трешња 10. Душица Бојивић: Нова година 11. Немањићи – избор текстова 12. Епске народне песме о Косовском боју (избор одломака) 13. Народна песма: Смрт Мајке Југовића 14. Гласови и гласовне промене 15. Именичке заменице и деклинација 16. Глаголски облици 17. Подела речи по настанку: просте и творенице; породица речи, уочавање корена речи 18. Правопис</p>		
ТЕМА 3: ПРИРОДА		
ЛЕГЕНДЕ	ЖИВОТ	ПРИЧЕ О ПРИРОДИ ОКО НАС
10 недеља/50 часова	10 недеља /30 часова	10 недеља/10 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<p>– повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; – чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; – анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); – уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; – разликује облике казивања; – увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;</p>	<p>– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства. – разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота. – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење;</p>	<p>– поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; – разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – зна порекло речи Ром; – разуме и описује миграцију Рома; – разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; – чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; – разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости, прошлости и будућности; – размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; – уочава хумор у књижевном делу; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; – упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; – повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одреди врсте и подврсте именичких заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији; – разликује и гради аугментативе и деминутиве; –разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; 		
---	--	--

- говори јасно.		
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Владимир Хулпах: Легенде о европским градовима 2. Бранко Ћопић: Орлови рано лете 3. Петар Кочић: Јаблан 4. Сергеј Јесењин: Песма о керуши 5. Иво Андрић: Аска и вук 6. Народна песма: Марко Краљевић укида свадбарину, читање и анализа песме 7. Јасминка Петровић: Ово је најстрашнији дан у мом животу (одломак) 8. Драмски текст 9. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне, узвичне 10. Аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористичима) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. At home 2. Life choice 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природа – животињски свет 2. Природа – биљни свет 3. Моје омиљено место за игру

ЦЕНТАР ДРУШТВЕНИХ НАУКА – ШЕСТИ РАЗРЕД

ИСТОРИЈА	ГЕОГРАФИЈА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА			
РАЗВЈ ДРЖАВА СРЕДЊЕГ ВЕКА	НАСТАНАК ПРВИХ ДРЖАВА	ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА	НАЧЕЛА ВЕРОВАЊА
6 недеља /12 часова	6 недеља /12 часова	6 недеља/6 часова	6 недеља/6 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; - пореди историјске појаве; - наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; - сагледа значај и улогу историјских личности у датом историјском контексту; - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - разликује основна обележја и идентификује последице настанка ширења верских учења у средњем и раном новом веку; - на понуђеним примерима разликује легенде и митове од историјских чињеница као и историјске од легендарних личности; - повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом. 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса; - уме да чита општегеографске и тематске карте; - анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; - оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе; - доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора. 	<ul style="list-style-type: none"> - оспособљава се за активно учешће у животу локалне заједнице; - упознаје права и одговорности грађана на нивоу заједнице; - разуме тимски начин рада и учествује у њему. 	<ul style="list-style-type: none"> - сагледава значај поста за наше здравље; - разуме које благодати ислам доноси верницима; - сагледава последице неверовања и непридржавања Божијег закона; - разуме важност социјалног утицаја хутбе на вернике; - повезује користи које намаз оставља на верников физички, психички и социјални сегмент; - анализира мудрост коначности посланства; - разуме сврху; посланства, његову природу и сврху.
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Средњи век 2. Велика сеоба народа 3. Византија 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Друштвена географија 2. Миграција становништва 3. Појам и настанак првих држава 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање 2. Демократско друштво и грађанин 3. Ефикасан грађанин 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значење речи ислам 2. Нека начела исламског веровања 3. Природа куфра

4. Хришћанство и Ислам 5. Феудално друштво	4. Географска карта 5. Границе Европе	4. Учествовање у доношењу друштвених одлука	4. Веровање и неверовање
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ			
ЕВРОПА, БАЛКАН и СРБИЈА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ	ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	ГРАЂАНИН НА НИВОУ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	ВЕРНИК У ПОСТУ
20 недеља/40 часова	20 недеља /40 часова	20 недеља/20 часова	20 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
<ul style="list-style-type: none"> - образлаже узроке и последице историјских догађаја; - пореди историјске појаве;наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у средњем и раном новом веку; - на основу датих примера изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском; - сагледа значај и улогу истакнутих личности; - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава;лоцира правце миграција и простор насрљен србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; - идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; - образлаже најважније последице научно-техничких открића; 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група; - објасни како се издвајају географске регије; - чита уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе. 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме функционисање нивоа и органа власти; - познаје мере власти; - познаје права и одговорности грађана на нивоу заједнице; - развија комуникацијске вештине неопходне за сарадничко понашање; - аргументује ставове и изражава сопствено мишљење; - разуме тимски начин рада и учествује у њему. 	<ul style="list-style-type: none"> - наводи конкретне доказе користи поста ; - наброји неколико добровољних намаза као и време када се обављају; - истакне и образложи вредност цуме намаза; - повеже и схвати социјални утицај заједничких ифтара; - разуме мудрост учења мукабеле у току месеца Рамазана; - разуме вредност садаке-добровољног давања у благословљеним данима.
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Европа и Средоземље у раном средњем веку 2. Словени и њихово досељавање на Балкан 3. Српске земље и њихови суседи од 7-12 века века 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природне карактеристике Европе 2. Становништво Европе 3. Привреда Европе 4. Географске регије Европе 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Власт 2. Мере власти 3. Тимски рад 4. Пројекат – уочавање проблема у заједници(бескућници, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вера у непознато 2. Ислам је наша вера 3. Спољашња форма намаза 4. Вредност ценазе намаза 5. Вредност цуме намаза и прва хутба

<ol style="list-style-type: none"> 4. Крсташки ратови 5. Србија у доба Стефана Немање, Стефана Немањића и Светог Саве 6. Моравска Србија и српска деспотовина 7. Косовски бој између историје и мита 8. Личности и догађаји средњег века 9. Велика географска открића 10. Хуманизам и ренесанса 		<p>наркоманија, народна кухиња, загађење средине...)</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Одабир проблема за пројекат 6. Прикупљање података о изабраном проблему 7. Израда студије о изабраном проблему 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Зашто клањамо намаз 7. Врсте и вредност дбровољних намаза 8. Сврха и важност намаза 9. Неки прописи о посту 10. Важност и корист Рамазанског поста 11. Пост обичних и посебних људи 12. Посебни ибадети у Рамазану (мукабела, итикаф, садака) 13. Рамазански обичаји (дерсови, илахије, села и посела)
ТЕМА 3: ПРИРОДА			
ГРАДОВИ И ЦАРСТВА	НАСЕЉА	ОДНОС ПРЕМА ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ	ОДНОС ПРЕМА ЉУДИМА, ПРИРОДИ И ЖИВОТИЊАМА
10 недеља/20 часова	10 недеља /20 часова	10 недеља/10 часова	10 недеља/10 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> - образложи узроке и последице историјских догађаја - на основу датих примера изводи закључак о повезаности на ионалне историје са регионалном - сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту - на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима усредњем и раном новом веку. 	<ul style="list-style-type: none"> - доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора - објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету; - доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима. 	<ul style="list-style-type: none"> - развија комуникацијске вештине неопходне за сарадничко понашање; - аргументује ставове и изражава сопствено мишљење; - развија способности критичког просуђивања и одговорности одлучивања и деловања. - разуме тимски начин рада и учествује у њему. 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме важност стрпљења у тешким тренуцима; - разуме важност одржавања родбинских веза; - развија леп однос према људима, природи, животињама и свих божијим створељима; - разуме да је вода највећи Алахов дар људима, да је вода чистоћа, лек и храна.
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Средњи век-градови и култура 2. Европа у преиндустријско доба 3. Османско царство 4. Положај Срба у Османском царству 5. Средњи-нови век 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам и настанак првих насеља 2. Положај и географски размештај насеља 3. Величина и функције насеља 4. Типови насеља. Град, село 5. Урбанизација 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Израда студије о изабраном проблему 2. Презентовање студије у школи, разреду или локалној заједници 3. Осврт на научено 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Однос муслимана према широј људској заједници 2. Коначност посланства

ЦЕНТАР ПРИРОДНИХ НАУКА-ШЕСТИ РАЗРЕД

МАТЕМАТИКА	БИОЛОГИЈА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	ФИЗИКА
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА				
РАД СА БРОЈЕВИМА	ЗНАЧАЈ ЧОВЕКА У ПРИРОДИ. ОДРЖИВ РАЗВОЈ ЖИВОТА	САОБРАЋАЈ	ИКТ	ФИЗИКА КАО НАУКА О ПРИРОДИ, МЕРЕЊЕ
6 недеља/30 часова	6 недеља /12 часова	6 недеља/12 часова	6 недеља/6 часова	6 недеља/12 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој цели и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); - одреди супротан број и реципрочну вредност рационалног броја; - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза; 	<ul style="list-style-type: none"> - упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; - повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; - одреди положај органа човека и њихову улогу; - цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; - хумано поступа према организмима које истражује; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. 	<ul style="list-style-type: none"> - класификује врсте саобраћајних система - класификује врсте саобраћајних објеката према намени - повезује неопходност изградње инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају - демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону или уз помоћ рачунарске симулације 	<ul style="list-style-type: none"> - именује основне компоненте рачунара; - наведе примере корисничких програма за одређену намену; - користи програм за управљање документима на рачунару; - разуме поступак дељења докумената преко Google диска; - креира текстуални документ, примењује акције едитовања и форматирања и умеће табеле у документ; - креира и обрађује дигиталну слику; - примењује алатке за снимање и обраду аудио-записа; - правилно користи ИКТ уређаје. 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује физичке од хемијских, биолошких, историјских појава; - правилно у табели распореди различите појмове у три групе: супстанције, физичка тела и физичке појаве; - изведе једноставан оглед по датом упутству сватајући предност огледа над непосредним посматрањем; - од различитих облика кретања у природи издвоји механичко кретање; - демонстрира равномерно и променљиво кретање користећи примере из окружења; - израчуна брзину или пређени пут код равномерно праволинијског кретања; - вредност брзине, која је дата у $\frac{m}{s}$, изрази у $\frac{km}{h}$ помоћу калкулатора.

САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
1. Рад са бројевима у скупу Z 2. Рад са бројевима у скупу Q	1. Живот у екосистемима 2. Животна форма-услови средине и њихов утицај на жива бића 3. Друштво као потрошач природних извора енергије 4. Појам и значај одрживог начина живота	1. Саобраћајни системи 2. Саобраћајни објекти 3. Саобраћајна сигнализација 4. Правила безбедног кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају	1. Дигитални уређаји и кориснички програми 2. Рад са текстуалним документима-корак даље (уметање табела, слика...) 3. Рад са сликама 4. Мултимедијалне презентације које садрже видео и аудио садржаје	1. Физика као наука о природи. 2. Физика и друге науке: математика, хемија, техника, медицина. 3. Механичко кретање.
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ				
ТРАНСФОРМАЦИЈА И РЕЛАЦИЈА	ЖИВОТНИ ПРОЦЕСИ И ПОРЕКЛО ЖИВОГ СВЕТА	РАЗВОЈ ГРАЂЕВИНАРСТВА	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	СИЛА, МЕРЕЊЕ, МАСА ТЕЛА
20 недеља/100 часова	20 недеља /40 часова	20 недеља/40 часова	20 недеља/20 часова	20 недеља/40 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
<ul style="list-style-type: none"> - реши једноставну линеарну једначину у скупу рационалних бројева; - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз; - одреди непознати члан пропорције; - примени проценат у реалним ситуацијама; - користи мерне јединице; - одреди положај тачке у координатном систему ако су дате координате и прочита координате дате тачке, и то примени у једноставним реалним ситуацијама (географска 	<ul style="list-style-type: none"> - упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; - повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; - одреди положај органа човека и њихову улогу; - цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; - хумано поступа према организмима које истражује; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; 	<ul style="list-style-type: none"> - повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; - скицира просторни изглед грађевинског објекта; - класификује грађевинске објекте и материјале; - повезује грађевинске материјале са утицајем на животну средину; - повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова - повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује врсте рачунарских мрежа и разуме структуру веб-адреса - чува и организује податке локално и у облаку; - разликује основне интернет сервисе; - примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; - приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; 	<ul style="list-style-type: none"> - препозна у различитим примерима врсту деловања; - демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ове појаве у свакодневном животу; - израчуна резултанту сила истог правца, истог или супротног смера; - израчуна сопствену тежину на Земљи и Месецу; - демонстрира појаву инерције тела и примењује мере заштите у превозним средствима; - демонстрационим динамометром измери тежину тела и одреди масу;

<p>карта, план града, биоскоп...); - прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); - тумачи податке приказане табелом и графички;</p>	<p>- разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.</p>	<p>- описује занимања у области пољопривреде и грађевинарства, производње и прераде хране; - изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примене мера заштите на раду.</p>	<p>- објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника.</p>	<p>- одреди да ли ће вага бити у равнотежи у задатом примеру; - измери димензије неког предмета у учионици (постер, књига, ормар) и израчуна површину страница; - очита запремину течности у мензурама различитих вредности подеока; - користећи калкулатор израчуна средњу вредност мерења.</p>
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Рад са бројевима у скупу Q. Линеарна једначина 2. Рад са бројевима у скупу Q. Бројевни изрази 3. Рад са бројевима у скупу Q. Пропорција 4. Рад са бројевима у скупу Q. Процент 5. Правоугли координатни систем. Примена 6. Графичко представљање података 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теорије настанка живих бића 2. Геолошка доба-фосил-докази 3. Истраживања у биологији-истраживачки рад 4. Живот у капи воде 5. Жива бића-сличности и разлике 6. Жива бића у супермаркету 7. Интеракција са средином-исхрана, дисање, излучивање, осетљивост, покретљивост 8. Размножавање-принципи и значај код живог света 9. Прилагођеност живих бића на услове средине 10. Жива бића у свом окружењу 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значај и развој грађевинарства 2. Грађевински објекти 3. Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству 4. Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала 5. Техничка средства у грађевинарству 6. Техничка средства у пољопривреди 7. Организација рада у грађевинарству и пољопривреди 8. Обновљиви извори енергије и мере за рационално коришћење топлотне енергије 9. Израда техничке документације 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин у мрежном окружењу 2. Интернет сервиси 3. Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја 4. Безбедно понашање и представљање на мрежи 5. Прикупљање података на мрежи и њихово чување, онлајн упитник 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Деловање тела која се додирују и која нису у непосредном додиру. 2. Сила Земљине теже и тежина тела. 3. Мерење дужине, површине, запремине, времена и масе. 4. Мерила и инструменти. 5. Грешке при мерењу.

		10. Моделовање машина и уређаја у грађевинарству и пољопривреди		
ТЕМА 3: ПРИРОДА				
ГЕОМЕТРИЈА (ПРОСТОР И ОБЛИК)	РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА	КУЛТУРА СТАНОВАЊА	РАЧУНАРСТВО/ПРОЈЕКТ НИ ЗАДАТАК	ГУСТИНА ТЕЛА, ПРИТИСАК
10 недеља/50 часова	10 недеља /20 часова	10 недеља/20 часова	10 недеља/10 часова	10 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне врсте троуглова и четвороуглова, описује њихова својства, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и црта их користећи прибор; - уочи подударне фигуре; - уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; - конструише троугао ако су задате дужине његових страница; - израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; - израчуна обим и површину паралелограма на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку. 	<ul style="list-style-type: none"> - направи разлику између животне средине, станишта, популације екосистема и еколошке нише; - размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; - илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. 	<ul style="list-style-type: none"> - наброји разлике у култури становања у различитим срединама; - самостално и тимски врши избор модела/ макете грађевинског објекта, организује радно окружење и врши избор алата и материјала за рад; - наброји кућне инсталације; - реализује активности које указују на важност рециклаже. 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме разлику између текстуалних и визуелних програмских језика - користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате - Вреднује резултате пројектних активности. 	<ul style="list-style-type: none"> - помоћу познатих густина различитих супстанција, да процени која ће пливати или потонути у задатој супстанцији; - разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, веће површине гума теретних возила, оштрење предмета...); - познаје примену хидро-статичког притисака (принцип рада водовода, фонтане, водених заптивача код сливника...).

САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Равни геометријски облици: троугао, квадрат, правоугаоник и паралелограм 2. Површина и обим равних геометријских облика 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Царство животиња 2. Царство биљака 3. Царство гљива 4. Биоиндикатори-лишајеви 5. Маховине-ланац исхране 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Култура становања у урбаним и руралним срединама 2. Уређење стамбеног простора 3. Израда модела –макета у грађевинарству из области уређења стамбеног простора 4. Кућне инсталације 5. Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Радно окружење изабраног софтвера/основе програмског језика 2. Равни геометријски облици/Основне аритметичке операције 3. Програмске структуре. Одабране наредбе 4. Планирање и израда пројеката 5. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима 6. Вредновање резултата пројектног задатка 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Густина тела. 2. Притисак чврстих тела. 3. Хидро-статички притисак. 4. Атмосферски притисак. 5. Паскалов закон.

VII РАЗРЕД

ЦЕНТАР ЗА ЈЕЗИКЕ – СЕДМИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ(изборни)
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА		
ПУСТОЛОВИНАМА ДО ОТКРИЋА	УПОЗНАВАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ	РОМИ И МИТОВИ
6 недеља/30 часова	6 недеља /18 часова	6 недеља/6 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; - разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних хврста; - разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парнуриму; рефрен; - тумачи мотиве (према њиховом садејству ил иконтрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; - локализује књижевна дела из обавезног школског програма; - разликује етапе драмске радње; - разликује аутора књижевно уметничког текста од наратора, - разликује облике казивања (форме приповедања); - идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; - анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; 	<ul style="list-style-type: none"> - говори о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима у школи и изван ње; - са саговорницима размењује информације, мишљења и ставове о теми културе; - започиње и води разговор о познатим темама, одржава његов континуитет и завршава га. - описује догађаје и лична искуства користећи познату лексику и морфосинтаксичке структуре; - пише: поруке и писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја (захваљивање, позивање, извињење, тражење и давање информација); - препознаје у тексту елементе културе земаља чији језик учи; - увиђа сличности и разлике са матичном и осталим културама; - разликује правилне и неправилне глаголе у енглеском језику; - критички употреби одговарајуће глаголску категорију времена; - поставља питања у прошлом времену; - одговара позитивно и негативно на питања о радњи која се десила у прошлости, користећи тачан облик глагола; 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.

<ul style="list-style-type: none"> - уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; - разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; - доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; - упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст; - разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; - одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; - уочи делове именичке синтагме; - препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; - примени основна правила конгруенције у реченици; - примени правописну норму; - говори на задату тему поштујући књижевно језичку норму; - разликује књижевно уметнички од публицистичког функционалног стила; - састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом - наративног и дескриптивног типа; - напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; - препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; - пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; - напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; - примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); - састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); 		
---	--	--

<p>- правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.</p>		
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Колумбо. Врсте речи 2. Имена делова града. Новинарски текст. Перфекат 3. Хајдучки циклус песама. „Мали Радојица“-анализа песме 4. „Ропство Јанковић Стојана“-анализа песме. Храброст 5. Прича и предања-Свети Сава. Служба речи у реченици 6. Говорне заврзламе -„Због ради тога“ Милан Шипка. Гласови и њихова подела 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meeting people 2. A balancing act 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Историја Рома 2. Представљање 3. Породица
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ		
О ЛЈУБАВИ И ЧЕЖЊИ	О ОСЕЋАЊИМА	ОД КУЋЕ ДО ШКОЛЕ
20 недеља/100 часова	20 недеља /60 часова	20 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
<ul style="list-style-type: none"> - користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; - разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних хврта; - разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парнуриму; рефрен; - тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; - локализује књижевна дела из обавезног школског програма; 	<ul style="list-style-type: none"> - изрази своје утиске, осећања, мишљење и ставове у вези са темама које су програмом предвиђене. - изражава утиске и осећања о кратком прилагођеном тексту и тексту из области књижевности за младе (песма, скраћена верзија приче, музичка песма), користећи вербална и невербална средства изражавања (цртежи, моделирање, глума), - препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом, - уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика и страних језика које - разуме значај употребе интернационализма, - покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући неког ко добро зна (друга, наставника итд), - обраћа пажњу на невербалне елементе (гестови, мимика итд. у усменим текстовима; илустрације и други визуелни елементи у писаним текстовима), 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости, прошлости и будућности; - размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.

<ul style="list-style-type: none"> - разликује етапе драмске радње; - разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, - разликује облике казивања (форме приповедања); - идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; - анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; - уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; - разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; - доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; - упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну упредставу и драмски текст; - разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; - одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; - уочи делове именичке синтагме; - препозна врстенапоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; - примени основна правила конгруенције у реченици; - примени правописну норму; - говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; - разликује књижевно уметнички од публицистичког функционалног стила; - састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом - наративног и дескриптивног типа; - напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; - препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; 	<ul style="list-style-type: none"> - Искузује просторних односе, релације и величине - (идем, долазим из..., лево, десно, горе, доле...) - опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; 	
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; - напиш електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; - примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); - састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); - правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који сејављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима. 		
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Љубавни растанак- народна песма 2. Кујинџија и хитропрења; посленичке народне песма 3. Плави чуперак, М. Антић 4. Златна јабука и девет пауница; народна бајка 5. Стрепња, Д. Максимовић 6. Волео сам Вас...-А. С. Пушкин 7. Симонида, М. Ракић 8. Чиновникова смрт; А. П. Чехов 9. Стара породична кућа; П. Угринов 10. Мали принц; А. С. Егзипери 11. Покондирена тиква, Ј. Ст. Поповић 12. Смрт војводе Пријезде, народна епска песме 13. Диоба Јакшића; народна епска песма 14. Биљке у веровању Срба; П. Софрић 15. В. С. Карацић-Живот и обичаји народа српског 16. Именичке синтагме 17. Непроменљиве речи 18. Обавештење, најава, интервју 19. Појам синтагме 20. Писање честитке, позивнице, захвалнице и мејл порука 21. Техничко и сугестивно описивање 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Art all around us 2. Let`s talk 3. Fears 4. Global warming 5. Avoiding sport injuries 6. Time Zone 7. Technology 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Школа 2. Кућа или дом 3. Бројеви и време 4. На путу од куће до школе-видим... 5. На путу од куће до школе-понашам се... 6. Људи и саобраћај

22. Конгруенција		
23. Нарацуја и дескрипција у књиженоуметничком тексту		
24. Предикатске реченице		
ТЕМА 3: ПРИРОДА		
МОРЕ	АВАНТУРА	ПРИЧЕ О ПРИРОДИ ОКО НАС
10 недеља/50 часова	10 недеља /30 часова	10 недеља/10 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> - користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; - разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних хврста; - разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парнуриму; рефрен; - тумачи мотиве (према њиховом садејству ил иконтрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; - локализује књижевна дела из обавезног школског програма; - разликује етапе драмске радње; - разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, - разликује облике казивања (форме приповедања); - идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; - анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; 	<ul style="list-style-type: none"> - уме да замоли и изрази захвалност - исказује допадање или недопадање, - тражи и даје обавештења, - схвата значај очувања животне средине, - има позитиван став о живом свету око њега (брига о животињама и биљкама) - уме да се извини и тражи оправдање, - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства. - разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота. - разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости, прошлости и будућности; - размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.

<ul style="list-style-type: none"> - уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; - разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; - доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; - упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришн упредставу и драмски текст; - разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; - одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; - уочи делове именичке синтагме; - препозна врстенапоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; - примени основна правила конгруенције у реченици; - примени правописну норму; - говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; - разликује књижевно уметнички од публицистичког функционалног стила; - састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом - наративног и дескриптивног типа; - напише једноставнији аргументативни текст позивајући се начињенице; - препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; - пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; - напиш електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; - примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); - састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); 		
---	--	--

- правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који сејављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.		
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Мртво море; Р. Домановић 2. Прича о кмету Симану; И. Адрић 3. Поп Ћира и поп Спира; С. Сремац 4. Међу својима, В. П. Дис 5. Подне, Ј. Дучић 6. Плава гробница; М. Бојић 7. Бисерне очи; С. Пандуровић 8. Елегија 9. Стилске фигуре 10. Непроменљиве речи 11. Роман 12. Врсте карактеризације 13. Обавештење, најава, интервју 14. Читање нелинеарних елемената текста 15. Апозиција 16. Напоредни однос међу независним реченицама 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Extreme living 2. Adventure 3. Green planet 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природа – животињски свет 2. Природа – биљни свет 3. Моје омиљено место за игру

ЦЕНТАР ДРУШТВЕНИХ НАУКА – СЕДМИ РАЗРЕД			
ИСТОРИЈА	ГЕОГРАФИЈА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА			
НОВОВЕКОВНЕ ДРЖАВЕ	КОНТИНЕНТИ	ДРЖАВА И ВЛАСТ	ИСЛАМСКЕ ДУЖНОСТИ
6 недеља /12 часова	6 недеља /12 часова	6 недеља/6 часова	6 недеља/6 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - усвоји појам нови век и стекне знања о основним одликама тог периода; - стекне знања о историји најзначајнијих европских држава у новом веку; - стекне знања о положају српског народа под турском влашћу; - зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из опште и националне историје; - наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости; - препознаје на основу карактеристичних историјских извора о којој историјској појави, догађају, личности је реч; - уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте; - уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом. 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје, повезује и користи симболе из легенде уписане на карти; - зна распоред континената и океана на Земљи; - потреба човека за просторним проширењем; - повезаност људи упркос разликама (раса, религија, култура и традиција); - колонизација, неоколонијација и деколонизација. 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме значење кључних појмова који се односе на грађанина, државу и власт; - схвата историјски развој грађанских права и слобода; - разуме неопходности постојања власти и уређених правила у друштву за све грађане; - развија комуникацијске вештине неопходне за сарадничко понашање; - аргументује ставове и изражава сопствено мишљење; - разуме тимски начин рада и учествује у њему. 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме основне принципе своје вере; - разуме вредност намаза, поста, зеката, хаџа, вакуфа, дове и теубе; - појам садаке(добровољног давања у Исламу); - препозна датуме исламских мубарек дана и ноћи као и начин обележавања истих; - препозна врсте греха, Алахове џ.ш. - забране и заповести појединцу и друштву.
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Основне одлике века: Велика географска открића 2. Градови у новом веку. Хуманизам и ренесанса 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Велика географска открића 2. Освајање нових простора 3. Географски положај, границе и величина континента 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање с историјским контекстом развоја државе 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Исламске дужности-шехадет 2. Намаз и тајне намаза 3. Абдест 4. Намаз мираџ сваког верника

<ol style="list-style-type: none"> 3. Турско друштво 16-18век 4. Положај Срба у Османском царству 5. Српска православна црква 6. Сеобе Срба 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Друштвено економске одлике: становништво и већи градови континентата 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Упознавање са појмом и обележјима државе, грађанин и власт 3. Разумевање неопходности постојања власти 4. Упознавање и разумевање историјског контекста развоја 5. грађанских права и слобода 6. Упознавање и разумевање историјског контекста развоја 7. појмова грађанин и политика 8. Упознавање са појмом одговоран грађанин 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Користи од намаза 6. Шта знаш о намазу?
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ			
ЕВРОПА И СВЕТ	СВЕТ БЕЗ ЕВРОПЕ	ДЕТЕ КАО ГРАЂАНИН У ДРУШТВУ	УЧЕНИК У ПОСТУ
20 недеља/40 часова	20 недеља /40 часова	20 недеља/20 часова	20 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
<ul style="list-style-type: none"> – усвоји појам нови век и стекне знања о основним одликама тог периода; – стекне знања о историји најзначајнијих европских држава у новом веку; – стекне знања о положају српског народа под турском влашћу; – зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из опште и националне историје; – наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости; – препознаје на основу карактеристичних историјских извора о којој историјској појави, догађају, личности је реч; 	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група; – објасни како се издвајају географске регије; – чита уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе и ваневропских континентата 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме место и улогу детета као грађанина у друштву; – упознаје се са концептом ограничене власти; – разуме функционисање нивоа и органа власти; – познаје мере власти; – познаје права и одговорности грађана на нивоу заједнице; – развија комуникацијске вештине неопходне за сарадничко понашање; – аргументује ставове и изражава сопствено мишљење; – разуме тимски начин рада и учествује у њему. 	<ul style="list-style-type: none"> – ученик препознаје здравствене благодати од поста; – ученик препознаје потребу давања зеката; – уме да наброји на шта се све даје зекат; – ученик уме да наброји фарзове хаџа, његове ваџибе; – ученик препознаје социјални фактор који хаџ има на вернике; – прави паралелу између иманских шарти ,те њиховој нераскидивој повезаности; – уме да наброји одабране дане и ноћи у исламу ,као и начин на који их обележавамо.

<ul style="list-style-type: none"> – уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте; – уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом 			
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Реформација и контрареформација 2. Срби под страном влашћу 3. Индустриска револуција 4. Француска револуција 5. Револуције 1848/1849 6. Европа и свет 7. Велике силе 8. Српска револуција 9. Влада Милоша и Михаила Обреновића 10. Србија 1842-1878 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природне карактеристике ваневропских континената 2. Становништво ваневропских континената 3. Привреда ваневропских континената 4. Географске регије ваневропских континената 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање ученика са појмом дете као грађанин 2. Разлике између права одраслих и права деце 3. Упознавање са појмом одговоран грађанин 4. Упознавање с вештинама, ставовима и вредностима 5. одговорног грађанина 6. Разумевање неопходности и сврхе ограничења власти 7. Упознавање са начинима ограничења власти (владавина закона) 8. Упознавање са појмом демократија 9. Упознавање са начинима ограничења власти (демократска правила и процедуре) 10. Разумевање сврхе поделе власти 11. Упознавање са нивоима власти 12. Ученички парламент 13. Разумевање значаја активизма грађана и преузимања одговорности за развој и унапређивање друштва 14. Упознавање ученика с кључним одликама заједница у којима живимо 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рамазански пост/опште о посту,жена и пост,умереност и здравље у посту... 2. Рамазански пост-контрола страсти у посту 3. Шта знамо о посту у месецу Рамазану? 4. Зекат 5. Фикхски прописи о зекату 6. Шта знамо о зекату? 7. Хаџ 8. Прописи хаџа 9. Шта знамо о хаџу? 10. Веревање у Аллаха ц.ш. 11. Вера 12. Веревање у божије мелеке 13. Веревање у божије књиге 14. Веревање у божије посланике 15. Веревање у живот после смрти 16. Веревање у божије одређење 17. Темелји веровања 18. Муслимански мубарек дани 19. Муслиманске мубарек ноћи 20. Одабрани дани и ноћи у исламу

		15. Стицање знања о различитим начинима учешћа грађана 16. Упознавање са значајем информисања грађана 17. Утицај медија у савременом друштву	
ТЕМА 3: ПРИРОДА			
ПОЛОЖАЈ СРБИЈЕ У НОВОМ ВЕКУ	ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРОСТОРА	ВОЛОНТИРАМ ЗА ЗАЈЕДНИЦУ	ВАКУФ
10 недеља/20 часова	10 недеља /20 часова	10 недеља/10 часова	10 недеља/10 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> – именује најважније појаве из опште и националне историје – зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из опште и националне историје – уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости – уме да прочита једноставне историјске инфирмације дате у форми историјске карте, – уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом – препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости – препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје – препознаје на основу историјских извора о којој историјској појави, догађају је реч 	<ul style="list-style-type: none"> – доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора – објашњава континуиране процесе у развоју насеља – доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима; 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме волонтерски покрет и значај волонтерског рада и волонтерских акција; – покреће самостално акције и ангажује се у акцијама покренутим у школи и локалној заједници; – познаје права и одговорности грађана на нивоу заједнице; – развија комуникацијске вештине неопходне за сарадничко понашање; – аргументује ставове и изражава сопствено мишљење; – разуме тимски начин рада и учествује у њему. 	<ul style="list-style-type: none"> – ученик разуме дрфиницију вакуфа; – потребу будућих генерација за вакуфом; – ученик разуме да удаљавање од греха у исто време представља и приближавање халалу; – разликује мале од великих греха; – ученик зна који су услови за теубу; – када и како се обраћамо Богу довом; – ученик препознаје врсте дова те њихову тежину.
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Србија у 19 веку 2. Црна Гора у 19 веку 3. Срби под Хабзбуршком влашћу 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам и настанак првих насеља 2. Положај и географски размештај насеља 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са појмом и значајем волонтерског покрета 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам вакуфа –задужбине у исламу

<p>4. Положај Срба у Турској 5. Европа и свет у Новом веку</p>	<p>3. Величина и функције насеља 4. Типови насеља 5. Урбанизација 6. Град, село</p>	<p>2. Упознавање са могућностима у окружењу за спровођење волонтерских акција 3. Припремање ученика за извођење волонтерске акције 4. Реализација различитих волонтерских акција 5. Анализирање и слављење изведених волонтерских акција</p>	<p>2. Мудрост божијег наређивања добра и одвраћања од зла 3. Врсте и појам греха 4. Селам 5. Уопштено о добротинству-садака 6. Појам покајања теубе и несух 7. Појам и значење дове 8. Врсте дова 9. Грех 10. Халал и харам</p>
--	---	--	---

ЦЕНТАР ПРИРОДНИХ НАУКА- СЕДМИ РАЗРЕД

МАТЕМАТИКА	БИОЛОГИЈА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	ФИЗИКА	ХЕМИЈА
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА					
РАД СА БРОЈЕВИМА	ИСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ ЧОВЕКА	САОБРАЋАЈ И ТРАНСПОРТ	ИКТ	СИЛА И КРЕТАЊЕ	ХЕМИЈА И ЊЕН ЗНАЧАЈ ОСНОВНИ ХЕМИЈСКИ ПОЈМОВИ
6 недеља/30 часова	6 недеља /18 часова	6 недеља/12 часова	6 недеља/6 часова	6 недеља/12 часова	6 недеља/18 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата; - примени основне операције са степенима; - одреди бројевну вредност једноставног израза са реалним бројевима. 	<ul style="list-style-type: none"> - познаје порекло и развој људске врсте; - повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; - одреди положај органа човека и њихову улогу; - цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организма; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује врсте транспортних машина - повезује занимања из области транспортних машина - разликује подсистеме код возила друмског саобраћаја - провери техничку исправност бицикла - наброји једноставне поступке одржавања бицикла. 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; - користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; - користи алате за уређивање и трансформацију слике; - креира гиф анимацију; - креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана; 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрира или прави разлику између равномерног и неравномерног кретања; - разуме на примеру кретања бицикла или аутомобила да је сила узрок промене брзине и појаве убрзања; - демонстрационим динамометром мери бројну вредност силе; - на хистограму или графику уме да прочита вредност брзине и пређеног пута у датом временском тренутку; - изведе логички закључак о зависности убрзања од масе тела и силе која на њега делује; 	<ul style="list-style-type: none"> - зна да хемија проучава супстанце; - разликује физичка и хемијска својства супстанци; - препознаје физичке и хемијске промене; - препозна примере елемената, једињења и смеше из свакодневног живота; - развије мануалне вештине за руковање лабораторијским прибором и мере заштите; - предложи методу за раздвајање смеше;

САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
1. Рад са бројевима у скупу R	1. Порекло човека 2. Наука о човеку-антропологија 3. Преци данашњег човека 4. Људи данас 5. Пелија	1. Појам и подела машина унутрашњег и спољашњег транспорта 2. Подсистеми код возила друског саобраћаја – погонски, преносни, управљачки и кочиони 3. Исправан бицикл-мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају	1. Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа 2. Рад у програму за стилско обликовање докумената 3. Рад у програму за трансформацију и обраду слика 4. Израда гиф анимација 5. Коришћење алата за снимање екрана	- прави разлику између почетне и крајње брзине. 1. Сила као узрок промене брзине тела и убрзања 2. Веза између силе, масе тела и убрзања	1. Материја и супстанце
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ					
АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈА (ТРАНСФОРМАЦИЈА И РЕЛАЦИЈА)	ГРАЂА ЧОВЕЧИЈЕГ ТЕЛА	МАШИНЕ	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	КРЕТАЊЕ ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ, РАВНОТЕЖА, МЕХАНИЧКИ РАД, СНАГА, ЕНЕРГИЈА	СТРУКТУРА СУПСТАНЦЕ И ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ
20 недеља/100 часова	20 недеља /60 часова	20 недеља/40 часова	20 недеља/20 часова	20 недеља/40 часова	20 недеља/60 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
- на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставног бројевног израза са реалним бројевима; - користи мерне јединице	- именује и опише основну грађу и начин функционисања система органа човека; - препозна значај и начине очувања здравља и примењује знања ради спречавања	- самостално црта скицом и једноставним техничким цртежом ; - објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих	- приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права;	- одређује правац и смер силе акције и реакције на илустрацијама или демонстрацијом помоћу динамометра, балона и сл; - разуме зашто се тела која падају крећу	- зна хемијске симболе важних елемената; - зна да су супстанце изграђене од атома, молекула и јона; - повезује својства супстанце и хемијске везе;

<ul style="list-style-type: none"> - одређује средњу вредност и медијану. - нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; - сабира и одузима биноме; - множи мономе - примени Питагорину теорему на правоугли троугао; 	<p>болести (личне и просторне хигијенске навике за здрав живот);</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује особине које се наслеђују од особина које се не наслеђују и та знања користи приликом формирања одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу породице; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. 	<p>савремених ИКТ уређаја</p> <ul style="list-style-type: none"> - идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; - користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; - врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; - образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; - објасни појам, врсте и намену робота - класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом - тимски представи идеју, поступак израде модела из 	<ul style="list-style-type: none"> - креира, форматира и шаље електронску пошту; - обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; - препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; - сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; - подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији. 	<p>убрзано и зависност g од географске ширине и надморске висине;</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрира или разликује на илустрацијама врсте кретања под дејством силе теже; - демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ове појаве у свакодневном животу; - нацрта смер деловања силе трења на тело које се креће; - израчуна резултанту сила истог правца, истог или супротног смера; - демонстрира или препознаје на илустрацијама врсте равнотеже и процењује стабилност тела; - познаје примену и наводи кроз примере из свакодневног живота, врсте полуге; - процењује да ли ће тело тонати, лебдети или пливати; - разликује у примерима облик енергије на 	<ul style="list-style-type: none"> - на основу молекулске формуле израчуна моларну масу; - формуле најважнијих супстанци; - схвати закон по којим се одвијају хемијске промене.
--	---	---	---	---	--

		конструкторског комплекта		основу извршеног рада; – упоређује снагу на основу брзине уложеног рада и разуме зашто је коефицијент корисног дејства мањи од један (perpetuum mobile).	
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Рад са бројевима у скупу R 2. Средња вредност и медијана 3. Функција $y = kx$ и њен график 4. Полиноми 5. Примена Питагорине теорема 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кожни систем 2. Скелетни систем 3. Мишићни систем 4. Нервни систем 5. Жлезде 6. Чула 7. Систем органа за варење 8. Систем органа за дисање 9. Систем органа за циркулацију 10. Репродуктивно здравље система органа за размножавање 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам, улога и развој машина и механизма 2. Специфичности техничких цртежа у машинству 3. Основне компоненте ИКТ уређаја 4. Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине 5. Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и друго) 6. Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава 7. Технологија обраде метала у машинству (обрада метала скидањем и без скидања струготине) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Безбедно и одговорно коришћење Интернета 2. Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште 3. Дискусије и коментари на Интернету 4. Електронско учење и учење на даљину 5. Дигитална библиотека 6. Рад на дељеним документима (текстуалним документима / презентацијама /упитницима...) у облаку 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон акције и реакције 2. Врсте кретања под дејством силе теже 3. Силе које се супротстављају кретању 4. Равнотежа тела, полууга 5. Сила потиска, Архимедов закон 6. Механички рад, снага 7. Механичка енергија 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Хемијски симболи 2. Атом 3. ПСЕ 4. Хемијске везе 5. Молекули и молекулске формуле 6. Хемијске реакције 7. Једначине

		8. Појам , врсте и намена робота 9. Моделовање погонских машина 10. Самосталан – тимски рад на пројекту			
ТЕМА 3: ПРИРОДА					
ГЕОМЕТРИЈА (ПРОСТОР И ОБЛИК)	ПРИРОДА КАО ИЗВОР ЗДРАВЉА	ТЕХНИКА И ЖИВОТНА СРЕДИНА	РАЧУНАРСТВО/ ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК	ЗАКОН ОДРЖАЊА МЕХАНИЧКЕ ЕНЕРГИЈЕ, ТОПЛОТА	ХОМОГЕНЕ СМЕШЕ РАСТВОРИ
10 недеља/50 часова	10 недеља /30 часова	10 недеља/20 часова	10 недеља/10 часова	10 недеља/20 часова	10 недеља/30 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> - примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; - израчуна обим и површину правилног шестоугла на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; - израчуна обим и површину круга датог полупречника; 	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и објасни разоран утицај болести зависности на укупан квалитет живота; - препозна значај и начине очувања здравља и примењује знања ради спречавања болести (личне и просторне хигијенске навике за здрав живот); - примени стечена знања, вештине и вредности унапређујући културу живљења у свакодневном животу; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где 	<ul style="list-style-type: none"> - повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; - повеже ергономију са здрављем и комфоном људи при употреби техничких средстава; - анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; - препозна могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; - повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем. 	<ul style="list-style-type: none"> - уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике (може и програмирање робота); - сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка: - креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; - поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; - вреднује своју улогу у групи при 	<ul style="list-style-type: none"> - познаје претварање једног облика енергије у други и врсте обновљивих и необновљивих енергија; - познаје последице ширења тела при загревању у примерима из свакодневног живота; - разуме разлог различитог температурног опсега термометара и познаје појам апсолутне нуле; - процењује на основу табеле специфичних топлота које тело се брже загрева или хлади; - препознаје начине преношења енергије, 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме појам раствора и растворљивости, - зна да је вода за пиће драгоцен и да је чува од загађења; - разуме да је вода растварач за супстанце са јонском и поларном ковалентном везом; - разликује воду као чисту супстанцу од воде у природи која је смеша(изворска, морска, минерална); - да разуме значај воде за живи свет.

	та знања може да примени; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата	- Препозна значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи;	изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	промене унутрашње енергије, агрегатна стања и топлотне процесе у примерима у природи и животу.	
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
1. Примена Питагорине теореме 2. Површина и обим равних геометријских облика – шестоугао и круг	1. Лековито биље 2. Исхрана-правилна 3. Природом против болести зависности	1. Потрошња енергије у домаћинству и могућност уштеде 2. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи 3. Зависност и чувања животне средине од технологије 4. Професије и занимања из области машинства	1. Рад у изабраном текстуалном програмском језику из области 2 Д графике (или са роботом) 2. Пројектни задатак- Креирање дигиталног садржаја- комбинација текста, слике, табела, линкова и анимација	1. Закон одржања механичке енергије 2. Понашање тела при загревању и хлађењу 3. Температура тела 4. Количина топлоте 5. Унутрашња енергија тела, агрегатна стања	1. Раствори и растварач 2. Растворљивост 3. Врсте раствора 4. Значај воде за живи свет 5. Воде у природи 6. Пречишћавање воде

VIII РАЗРЕД

ЦЕНТАР ЗА ЈЕЗИКЕ – ОСМИ РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ(изборни)
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА		
СРПСКИ ЈЕЗИК КРОЗ ВРЕМЕ	ИГРОМ ДО САЗНАЊА	РОМИ И МИТОВИ
6 недеља/30 часова	6 недеља /18 часова	6 недеља/6 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; - критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; - повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; - одреди временски оквир у којем је писац стварао; - разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; - препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; - објасни настанак и развој српског књижевног језика; - разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; - сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; - именује дијалекте српског језика; 	<ul style="list-style-type: none"> - говори о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима у школи и изван ње; - са саговорницима размењује информације, мишљења и ставове о теми културе; - започиње и води разговор о познатим темама, одржава његов континуитет и завршава га; - описује догађаје и лична искуства користећи познату лексику и морфосинтаксичке структуре; - пише: поруке и писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја (захваљивање, позивање, извињење, тражење и давање информација); - препознаје у тексту елементе културе земаља чији језик учи; - увиђа сличности и разлике са матичном и осталим културама; - разликује правилне и неправилне глаголе у енглеском језику; - критички употреби одговарајуће глаголску категорију времена; - поставља питања у прошлом времену; - одговара позитивно и негативно на питања о радњи која се десила у прошлости, користећи тачан облик глагола; 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.

<ul style="list-style-type: none"> - разуме постојеће језичке прилике у Србији; - користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; - примени основна правила о распореду акцената; - уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; - пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; - препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; - разуме значење застарелих речи и неологизама; - користи речник, енциклопедију и лексикон; - уочи манипулацију у пропагандним текстовима; - разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; - повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту. 	<ul style="list-style-type: none"> - користи лексику и вокабулар текстова обрађених на часовима; 	
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Развој српског језика 2. Миодраг Поповић „Словенски ација“. Врсте речи и падежи 3. Биографија као књижевна врста 4. Употреба великог слова 5. Врсте речи 6. Приповетке. „Увела ружа“, Б. Станковић 7. Тура Јакшић: „Отаџбина” 8. Редакције српског језика до увођења народног језика 9. Реформа језика и правописа - Вук Стефановић Карацић 10. Портрет 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nice mnm'ing you 2. Lie to me 3. Trands 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Историја Рома 2. Представљање 3. Породица
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ		
СРБИЈА КРОЗ КЊИЖЕВНА ДЕЛА	НАГРАДЕ	ОД КУЋЕ ДО ШКОЛЕ
20 недеља/100 часова	20 недеља /60 часова	20 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2

<ul style="list-style-type: none"> - тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; - критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; - повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; - одреди временски оквир у којем је писац стварао; - разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; - препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; - објасни настанак и развој српског књижевног језика; - разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; - сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; - именује дијалекте српског језика; - разуме постојеће језичке прилике у Србији; - користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; - примени основна правила о распореду акцената; - уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; - пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; - препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; - разуме значење застарелих речи и неологизама; 	<ul style="list-style-type: none"> - изрази своје утиске, осећања, мишљење и ставове у вези са темама које су програмом предвиђене; - изражава утиске и осећања о кратком прилагођеном тексту и тексту из области књижевности за младе (песма, скраћена верзија приче, музичка песма), користећи вербална и невербална средства изражавања (цртежи, моделирање, глума); - препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом; - уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика и страних језика које; - разуме значај употребе интернационализама; - покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући неког ко добро зна (друга, наставника итд.); - обраћа пажњу на невербалне елементе (гестови, мимика итд. у усменим текстовима; илустрације и други визуелни елементи у писаним текстовима); - исказује просторних односе, релације и величине (идем, долазим из..., лево, десно, горе, доле...) - опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих. 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости, прошлости и будућности; - размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - користи речник, енциклопедију и лексикон; - уочи манипулацију у пропагандним текстовима; - разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; - повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту. 		
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Прота Матеја Ненадовић, Мемоари 2. Љубомир Ненадовић, Писма из Италије 3. Почетак буне против дахија 4. Народна поезија (Циклус песама за ослобођење Србије) 5. Ромео и Јулија 6. Драма, трагедија 7. Прилагођено писање речи из страних језика 8. Симо Матавуљ, Пилипенда 9. Употреба великог слова 10. Оскар Давичо, Србија 11. Писање полусложеница 12. Милош Црњански, Сеобе 13. Спојено и растављено писање речи 14. Основна глаголска времена 15. Петар Петровић Његош, Горски вијенац 16. Синтагма 17. Једнозначне и вишезначне речи 18. Сумњиво лице 19. Хомоними, синоними 20. Ева Кири, Марија Кири 21. Јасмина Петровић, Бонтон 22. Србија-земља, људи, живот и обичаји(избор) 23. Растављање речи на крају реда 24. Употреба глаголских облика у приповедању 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Home life 2. Young Achievers 3. Stuff we like 4. Weird and Wonderful 5. Right or Wrong 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Школа 2. Кућа или дом 3. Бројеви и време 4. На путу од куће до школе-видим... 5. На путу од куће до школе-понашам се... 6. Људи и саобраћај
ТЕМА 3: ПРИРОДА		
ДЕЛА ЗА УСПОМЕНУ	РЕЧИ О ДЕЛИМА	ПРИЧЕ О ПРИРОДИ ОКО НАС
8 недеља/40 часова	8 недеља /24 часа	8 недеља/8 часова

ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> - тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; - критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; - повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; - одреди временски оквир у којем је писац стварао; - разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; - препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; - објасни настанак и развој српског књижевног језика; - разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; - сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; - именује дијалекте српског језика; - разуме постојеће језичке прилике у Србији; - користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; - примени основна правила о распореду акцената; - уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; - пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; - препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; 	<ul style="list-style-type: none"> - уме да замоли и изрази захвалност; - исказује допадање или недопадање; - тражи и даје обавештења; - схвата значај очувања животне средине, - има позитиван став о живом свету око њега (брига о животињама и биљкама); - уме да се извини и тражи оправдање; - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење. 	<ul style="list-style-type: none"> - поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; - разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - зна порекло речи Ром; - разуме и описује миграцију Рома; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; - разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости, прошлости и будућности; - размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.

<ul style="list-style-type: none"> - разуме значење застарелих речи и неологизама; - користи речник, енциклопедију и лексикон; - уочи манипулацију у пропагандним текстовима; - разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; - повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту. 		
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Растко Петровић, Африка 2. Путопис као књижевна врста 3. Љубомир Ненадовић, Писма из Италије 4. Ернест Хемингвеј, Старац и море 5. Грађење речи 6. Петар Кочић, Кроз мећаву 7. Акценат 8. Иво Андрић, Мост на Жепи 9. Просте и сложене реченице 10. Скраћенице 11. Васко Попа, Очију твојих да није 12. Писање речце НЕ 13. Десанка Максимовић, Пролећна песма 14. Франческо Петрарка, Канционијер 15. Сонет 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A helping hand 2. Fabulous food 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природа – животињски свет 2. Природа – биљни свет 3. Моје омиљено место за игру

ЦЕНТАР ДРУШТВЕНИХ НАУКА – ОСМИ РАЗРЕД			
ИСТОРИЈА	ГЕОГРАФИЈА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА			
СРБИЈА ОД КРАЈА 19. ВЕКА	СРБИЈА НА КАРТИ ЕВРОПЕ	ДЕЦА У СРБИЈИ	ДЕЦА И ИСЛАМ У СРБИЈИ
6 недеља /12 часова	6 недеља /12 часова	6 недеља/6 часова	6 недеља/6 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - препознаје различита тумачења исте историске појаве на једноставним примерима - зна да историјске појаве могу различито да се тумаче - именује најважније појаве из националне историје - зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје - уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикана - именује и разликује основне временске одреднице - именује историјске периоде и зна редослед историјских периода - уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости - уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости - именује најважније појмове из опште историје. - уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости 	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју и препознају значај географског положаја своје земље на Балкану у Европи и у свету; - са разумевањем прате друштвено-географске појаве, процесе и односе на простору наше земље, на Балкану у Европи и у свету; - поседују осећања социјалне припадности и привржености сопственој нацији и култури, те активно доприносе очувању - развијају међусобно уважавање, сарадњу и солидарност између припадника различитих социјалних, етничких и културних група - подржавају процесе међународне интеграције наше земље 	<ul style="list-style-type: none"> - активно учествује у животу локалне заједнице; - покреће и реализује акције у локалној заједници у којима се остварују дечја права; - разуме функционисање нивоа и органа власти; - познаје мере власти; - познаје права и одговорности грађана на нивоу заједнице; - развија комуникацијске вештине неопходне за сарадничко понашање; - аргументује ставове и изражава сопствено мишљење; - разуме тимски начин рада и учествује у њему. 	<ul style="list-style-type: none"> - препозна појам и основе шеријата; - разуме колика је вредност Курана и значај претходних објава; - препозна и наброји правне школе у исламу; - зна да је наша вера против зла данашњице-псовке, дрога, алкохол, проституција, дуван... - подвлачи паралеле између ислама и наука; - зна да наброји објављене књиге-Куран као последња објава; - препознаје Аллахова ц.ш. својства; - зна обавезе пунолетних муслимана; - разуме појам тесавуфа и шиизма; - одреди временске периоде у историји халифата;

<ul style="list-style-type: none"> - препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике - уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дата у форми историјске карте у којој је наведена легенда - препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја феномена - препознаје да постоји повезаност националне регионалне и светске историје - зна и разуме узроке и последице важних историских феномена у националној историји - уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом - препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости - уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикана и закључује о појави) - уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација пропаганда стереотип) - разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје 			
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости - уме да закључи зашто је дошло до одређеног историјског догађаја и које су последице важних историјских дешавања 			
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
<ol style="list-style-type: none"> 1. Свет у другој половини 19. и почетком 20. века 2. Србија и Црна Гора крајем 19. и почетком 20. века 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Границе и географски положај Републике Србије 2. Историјски развој Југославије 3. Привреда Р. Србије 4. Становништво и насеља Р. Србије 5. Међународне организације и интеграцијски процеси Р. Србије у Европи и свету 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са градивом осмог разреда 2. Положај детета у друштву – место, улога и одговорност државе, друштва, породице и детета 3. Положај деце у Србији 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам шеријата-основе ,извори шеријата 2. Теврат, Зебур, Инцил, Куран 3. Муџизе-чуда Курана 4. Меморисање и важност учења Курана 5. Преводи и превођење Курана 6. Куран и претходне божије објаве
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ			
СРБИЈА У ВЕЛИКИМ РАТОВИМА	КУЛТУРА И ТРАДИЦИЈА НАРОДА СРБИЈЕ	ДЕЦА У САВРЕМНОМ ДРУШТВУ	ПОНАШАЊЕ ДЕЦЕ У ИСЛАМУ
20 недеља/40 часова	20 недеља /40 часова	20 недеља/20 часова	20 недеља/20 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2
<ul style="list-style-type: none"> - препознаје различита тумачења исте историске појаве на једноставним примерима - зна да историјске појаве могу различито да се тумаче - именује најважније појаве из националне историје - зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје - уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикона и карте са легендом 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме утицај природе на човека - живи у складу са природом - „користи“ благодети и богатство природе за културну и здравствену добробит 	<ul style="list-style-type: none"> - активно учествује у животу локалне заједнице; - покреће и реализује акције у локалној заједници у којима се остварују дечја права; - разуме функционисање нивоа и органа власти; - познаје мере власти; - познаје права и одговорности грађана на нивоу заједнице; - развија комуникацијске вештине неопходне за сарадничко понашање; - аргументује ставове и изражава сопствено мишљење; 	<ul style="list-style-type: none"> - ученик препознаје суннет и хадис као извор шеријата; - ученик набраја основне обавезе пунолетних муслимана ; - препознаје и набраја нека од Аллахових лепих имена и својства ; - препознаје правне школе у исламу; - на темељан начин повезује чистоћу са свим исламским дужностима; - разликује халал рад и зараду од харама ;

<ul style="list-style-type: none"> - именује и разликује основне временске одреднице - именује историјске периоде и зна редослед историјских периода - уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости - уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости - препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике - препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја феномена - препознаје да постоји повезаност националне регионалне и светске историје - зна и разуме узроке и последице важних историских феномена у националној историји - уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом - препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости - уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави) - уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту 		<ul style="list-style-type: none"> - разуме тимски начин рада и учествује у њему. 	<ul style="list-style-type: none"> - аргументује због чега је ислам против оговарања, лажи, преношења туђих речи и сл.; - даје дефиницију јемина – заклетве, као и њену важност у исламу
---	--	--	--

<p>пристрасности (манипулација пропаганда стереотип)</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје - разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости - уме да закључи зашто је дошло до одређеног историјског догађаја и које су последице важних историјских дешавања 			
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Балкански ратови 2. Први светски рат и револуције у Русији и Европи 3. Србија и Црна Гора у Првом светском рату 4. Прилике у свету након Великог рата 5. Краљевина СХС 1918-1929 6. Краљевина Југославија 1929-1941 7. Други светски рат 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природне карактеристике Србије 2. Становништво Србије 3. Привреда Србије 4. Географске регије Србије 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Положај деце у Србији 2. Међународне организације које се баве унапређивањем положаја деце и заштитом њихових интереса 3. Компетенције деце од значаја за укључивање у активности које доприносе побољшању положаја деце у друштву 4. Активности за унапређивање положаја деце у Србији 5. Медији у савременом друштву 6. Улога медија у животу људи 7. Медији као извор информација и дезинформација 8. Тачка гледишта и објективност информација 9. Чиниоци опажања и објективност информација 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Утврђивање пређеног градива 2. Појам и настајање хадиса и суната као темеља шеријата-извора вере 3. Изучавање и преношење хадиса 4. Утврђивање пређеног градива 5. Аллахова својства и Његова лепа имена 6. Обавезе пунолетних муслимана 7. Како и колико извршавамо наше обавезе 8. Правне школе у исламу 9. Ханефијски мезхеб-Ебу Ханифе као сунјски учењак 10. Утврђивање пређеног градива 11. Појам шиизма 12. Појам тесавуфа 13. Шиизан и ехли суннет вел џемат 14. Чистоћа и чување здравља и живота 15. Исхрана, рад и халал зарада

			16. Однос према слободном времену и људима 17. Ислам против псовке, оговарања и преношења туђих речи 18. Однос према родитељима, деци, млађима и старијима 19. Заклетва-јемин 20. Похвални и ружни поступци у понашању
ТЕМА 3: ПРИРОДА			
СРБИЈА ПОСЛЕ ВЕЛИКИХ РАТОВА	ШЕТЊА СРБИЈОМ	ДЕЦА У МЕДИЈИМА	ДЕЦА И ШЕРИЈАТ
8 недеља/16 часова	8 недеља/16 часова	8 недеља/8 часова	8 недеља/8 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> - зна да се историјске појаве различито тумаче - препознаје различита тумачења историјских појава на једноставним примерима - именује најважније похаве из националне историје - зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из опште историје - уме данаведете узроке и последице најважнијих појава из прошлости - уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми историјске карте, - уме да повеже личност и историјски феномен - препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне врсте стена и наводи примере за њихово коришћење; - разликује појам времена од појма клима; - користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; - на карти препознаје копнене воде; - наведе поступке које ће предузети за време елементарних непогода; - опише утицај човека на уништавање природе; - наведе примере за заштиту природе 	<ul style="list-style-type: none"> - активно учествује у животу локалне заједнице; - покреће и реализује акције у локалној заједници у којима се остварују дечја права; - разуме функционисање нивоа и органа власти; - познаје мере власти; - познаје права и одговорности грађана на нивоу заједнице; - развија комуникацијске вештине неопходне за сарадничко понашање; - аргументује ставове и изражава сопствено мишљење; - разуме тимски начин рада и учествује у њему. 	<ul style="list-style-type: none"> - ученик логиком прави разлику између похвалног и покуђеног понашања - даје ширу дефиницију морала, те разуме њен значај за човечанство - набраја имена првих праведних халифа.

- препознаје да постоји повезаност националне регионалне и светске			
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Последице рата 2. Априлски рат и подела Југославије 3. Рат у Југославији 4. Послератни свет и његове супротности 5. Југославија након Другог светског рата 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рељеф 2. Воде 3. Клима 4. Биљке и животиње 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Деца у медијима 2. Медији и права детета 3. Друштво и медији 4. Улога медија у образовању деце 5. Кодекс деца и медији 6. Шта смо урадили током године 7. Шта носим са собом 8. Уметност слављења -Матура 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Какав је наш морал 2. Утврђивање пређеног градива 3. Хулефаи рашидин-праведни владари 4. Прва четворица халифа 5. Ислам и исламски великани у нашој земљи 6. Ислам и наука 7. Утврђивање пређеног градива 8. Лицемерство, мржња, завист и лаж

ЦЕНТАР ПРИРОДНИХ НАУКА- ОСМИ РАЗРЕД

МАТЕМАТИКА	БИОЛОГИЈА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	ФИЗИКА	ХЕМИЈА
ТЕМА 1: ДРУШТВЕНА ЗАЈЕДНИЦА					
АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈА (ТРАНСФОРМАЦИЈА И РЕЛАЦИЈА)	ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ И САОБРАЋАЈ	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	ОСЦИЛАЦИЈЕ, ТАЛАСИ, ЗВУК, СВЕТЛОСТ (ОПШТИ ПОЈМОВИ)	НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ
6 недеља/30 часова	6 недеља /12 часова	6 недеља/12 часова	6 недеља/6 часова	6 недеља/12 часова	6 недеља/18 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 1
<ul style="list-style-type: none"> - реши линеарну једначину у којој се непозната појављује само у једном члану; - одреди вредност функције дате таблицом или формулом; 	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и разликује позитивне и негативне последице човековог деловања на природу, предлаже начине и мере заштите и активно учествује у унапређивању животне средине у непосредном окружењу (пошумљавање, компостирање, гајење органске хране); - препозна улогу и значај, и активно учествује у одрживом коришћењу природних ресурса, одвајању и одлагању отпада, рециклажи и уштеди енергије; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима - користи доступне телекомуникационе уређеје и сервисе - класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; - црта електричне шеме користећи симболе 	<ul style="list-style-type: none"> - наведе потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; - повеже ризик на интернету и кршења права деце; - објасни појам „отворени подаци“; - објасни појам вештачке интелигенције својим речима; - наведе примере коришћења вештачке интелигенције у свакодневном животу; - објасни утицај вештачке интелигенције на живот човека; 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје примере периодичног и осцилаторног кретања у примерима из свакодневног живота; - усвоји нове појмове : амплитуда, фреквенција, период, таласна дужина; - скицом, цртежом или демонстрацијом прикаже уздужни и попречни талас; - на примерима музичких инструмената и из свакодневног живота, усвоји појам резонанције; - познаје примену ултразвука у техници, медицини, природи. - наброји природне и вештачке светлосне изворе (топле 	<ul style="list-style-type: none"> - наведе основна својства кисеоника, водоника, сумпора, азота и угљеника; - наведе примере примене неметала и киселина у свакодневном животу; - препознаје ознаке супстанци са амбалажи производа; - наведе супстанце који су загађивачи воде, баздуха и земљишта.

	одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.			- и хладне; провидна и непровидна тела). - Познаје појмове: сенка, полусенка, тачкасти светлосни извор и објашњава појам помрачења Сунца и Месеца - као последицу праволинијског простирања светлости.	
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 1
1. Линеарна једначина и њена примена 2. Функција $y = kx + n$ и њен график	1. Биолошка и културна еволуција човека 2. Услови живота на земљи-утицај човека	1. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима 2. Основи телекомуникација – мобилна телефонија, ГПС системи, интернет и кабловска телевизија 3. Основне компоненте ИКТ уређаја 4. Основни симболи у електротехници	1. Заштита личних података 2. Права детета у дигиталном добу 3. Отворени подаци 4. Појам и примена вештачке интелигенције	1. Периодично и осцилаторно кретање 2. Таласно кретање 3. Звук, ултразвук 4. Светлост, праволинијско простирање светлости	2. Неметали 3. Оксиди неметала 4. Киселине
ТЕМА 2: СВЕТ НАУКЕ					
ОБРАДА ПОДАТАКА, ПРОСТОР И ОБЛИК	ЕКОСИСТЕМИ - ЖИВОТНА СРЕДИНА - УТИЦАЈ ЧОВЕКА	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	ТАБЕЛАРНИ ПРОРАЧУНИ	СВЕТЛОСТ, ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ, ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	КАЛАСЕ НЕОРГАНСКИХ И ОРГАНСКИХ ЈЕДИЊЕЊА
20 недеља/100 часова	20 недеља /40 часова	20 недеља/40 часова	20 недеља/20 часова	20 недеља/40 часова	20 недеља/60 часова
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 2

<ul style="list-style-type: none"> - прикаже податке из табеле графиканом и обратно - уочи једноставну функционалну зависност података представљених табелом; - уочи сличне фигуре; - разликује моделе призме, пирамиде, купе, ваљка и лопте и њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и користи особине коцке и квадрата. 	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и разликује позитивне и негативне последице човековог деловања на природу, предлаже начине и мере заштите и активно учествује у унапређивању животне средине у непосредном окружењу (пошумљавање, компостирање, гајење органске хране); - препозна улогу и значај, и активно учествује у одрживом коришћењу природних ресурса, одвајању и одлагању отпада, рециклажи и уштеди енергије; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; - анализира значај коришћења обновљивих извора енергије; - разликује елементе кућне електричне инсталације - повеже електрично коло према задатој шеми (из конструкторског комплета); - користи мултиметар; - анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом 	<ul style="list-style-type: none"> - упозна се са програмом за табеларне прорачуне; - унесе и мења податке у табели; - разликује типове података у табели - сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; - користи формуле за сабирање, просек, максимум, минимум... - графички представи податке на одговарајући начин; - изврши основне анализе и обраде табеларних података - примени основне функције форматирања табеле и сачува у ПДФ формату 	<ul style="list-style-type: none"> - израчуна упадни и одбојни угао на примеру равних огледала. - усвоји основне елемента сферних огледала - познаје закон преламања светлости и кроз пример објашњава тоталну рефлексију; - познаје употребу сочива у оптичким апаратима, мере заштите од UV зрачења и еколошки се понаша у природи; - демонстрира наелектрисавање тела (лењир и папирићи, балон...). - познаје три начина наелектрисавања тела и демонстрира деловање електричног поља (електроскопом, електрометром, помоћу два балона, чешљем и сл.); - разликује појаве грома, муње, грмљавине и познаје мере заштите; - уме да повеже елементе струјног кола и представи их шематски; 	<ul style="list-style-type: none"> - повезује својства метала са њиховом применом; - зна својства и употребу неких хидроксида (сода, креч); - зна шта су соли и шта је неутрализација; - примену и својства соли (кухуњска со, плави камен, сода бикарбона); - основна својства угљенводоника; - практичан значај угљоводоника у свакодневном животу (нафта, угаљ, земни гас); - практични значај алкохола и органских киселина у свакодневном животу;
--	---	--	---	---	---

				<ul style="list-style-type: none"> - познаје претварање разних видова енергије у електричну и обратно; - на примеру објашњава зависност струје од напона и отпора и реши једноставан задатак; - израчуна количину утрошене електричне енергије, познајући снагу неких електричних уређаја из свакодневног живота; - познаје мере штедње електричне енергије и заштиту од високог напона. 	
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Графичко представљање зависних величина 2. Подударност фигура (Сличност) 3. Основни елементи геометријских тела: коцке, квадра, пирамиде, ваљка, купе и лопте 4. Модели геометријских тела у реалним ситуацијама 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Разноврсност живог света 2. Нивои организације живог света 3. Екологија и животна средина 4. Еколошки фактори 5. Популација – особине 6. Односи исхране-кружење материје 7. Екосистеми 8. Угроженост екосистема 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Производња, трансформација и пренос електричне енергије 2. Обновљиви извори енергије 3. Електроинсталациони материјал и прибор 4. Кућне електричне инсталације 5. Састављање електричног кола 6. Коришћење мултиметра 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са програмом за табеларне прорачуне 2. Креирање табела и унос података 3. Рад са основним форумалама 4. Графичко представљање података 5. Обрада табеларно записаних података (сортирање, филтрирање) 6. Припрема за штампу или чување у пдф формату 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон одбијања светлости, равна и сферна огледала 2. Наелектрисавање тела, електрично поље, напон 3. Електричне појаве у атмосфери 4. Електрична струја, извори, струјно коло 5. Омов закон 6. Рад и снага електричне струје. 7. Електрична струја у течностима и гасовима 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Метали 2. Оксиди метала и хидроксида 3. Соли 4. Електролиза 5. Угљоводоници 6. Алкохоли 7. Карбоксилне киселине 8. Етри 9.

		7. Конструкторско моделовање из области електротехнике 8. Електричне машине - примена 9. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству			
ТЕМА 3: ПРИРОДА					
ГЕОМЕТРИЈА (ПРОСТОР И ОБЛИК)	УГРОЖАВАЊЕ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	ЕЛЕКТРОТЕХНИКА У ЖИВОТНОМ И РАДНОМ ОКРУЖЕЊУ	ИЗРАДА САМОСТАЛНОГ ПРОЈЕКТА	ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ (МАГНЕТНО ПОЉЕ, ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ)	ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА
8 недеља/40 часова	8 недеља /16 часова	8 недеља/16 часова	8 недеља/8 часова	8 недеља/16 часова	8 недеља/24часа
ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3	ИСХОДИ ПО ТЕМИ 3
<ul style="list-style-type: none"> - израчуна површину и запремину коцке и квадра када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; - израчуна површину и запремину правилне четворостране пирамиде када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; - израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи 	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и разликује позитивне и негативне последице човековог деловања на природу, предлаже начине и мере заштите и активно учествује у унапређивању животне средине у непосредном окружењу (пошумљавање, компостирање, гајење органске хране); - препозна улогу и значај, и активно учествује у одрживом коришћењу природних 	<ul style="list-style-type: none"> - процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; - образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; - анализира опасност од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; - повеже професије из области електротехнике и мехатронике са 	<ul style="list-style-type: none"> - сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; - сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка - самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима - поставља резултате свог рада на интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; - вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен. 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрира деловање магнета и уме да користи компас; - познаје употребу сталних и променљивих магнета (соленоид, електромагнет), уме да их прикаже шематски и изведе оглед помоћу електромагнета; - применом правила десне шаке одреди смер магнетне линије силе; - познаје грађу атома и израчуна редни и атомски број елемента; 	<ul style="list-style-type: none"> - примере и заступљеност масти уља, угљених хидрата и протеина у намерницама; - да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост масти и уља); - значај безбедног поступања са супстанцама, значај њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине;

непосредно дати у задатку;	ресурса, одвајању и одлагању отпада, рециклажи и уштеди енергије; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.	сопственим интересовањима.		- познаје појам радијације, нуклеарне фисије и фузије, примену у медицини и нуклеарној енергетици, опасност од зрачења (нуклеарни инциденти, радиоактивни отпад) и мере заштите.	
САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3	САДРЖАЈ ПО ТЕМИ 3
1. Површина и запремина коцке и квадра 2. Површина и запремина четворостране пирамиде 3. Површина и запремина ваљка, купе и лопте	1. Црвене књиге флоре и фауне 2. Категорије заштићених природних добара 3. Глобалне последице загађивања животне средине 4. Отпад и рециклажа 5. Енергетска ефикасност и одрживој развој	1. Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику 2. Електричне инсталације – опасност и мере заштите 3. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност 4. Професије и занимања и области електротехнике	1. Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења 2. Онлајн упитник (креирање – типови података, дељење – нивои приступа и безбедност) 3. Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација) 4. Инфографик	1. Стални магнети, магнетно поље Земље 2. Магнетно поље електричне струје 3. Структура атома, нуклеарне силе 4. Природна и вештачка радиоактивност 5. Физика и савремени свет	1. Масти и уља 2. Угљени хидрати 3. Протеини 4. Витамини 5. Хемија животне средине

ФУНКЦИОНАЛНО ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ (ФООО)

ФООО наставни и образовни програм карактеришу, између осталих, функционалност, интегрисаност и флексибилност.

Његова **функционалност** се огледа у концепцији програма која омогућује да полазник истовремено стиче основно опште образовање и да развија радне компетенције. Садржај програма је усмерен ка потребама и интересовањима одраслих као и посебних циљних група којима обезбеђује припрему за што квалитетнију реализацију програма обуке за занимање, настави образовање или се даље усавршава у занимању. Савладавање програма ФООО има функцију оспособљавања полазника за квалитетнији и одговорнији начин вођења животних послова, испуњавање задатака и превазилажење и решавање проблема.

Са једне стране, **интегрисаност** се односи на сам приступ полазнику. Полазник је грађанин и суграђанин са личним, породичним и радним обавезама, са искуствима, потребама и причама, који покушава да створи боље и поузданије животне изгледе и ослонце. Са друге стране, интегрисаност се односи и на повезаност општег образовања и оспособљавање за једноставно занимање, као и на међусобну повезаност садржаја различитих наставних предмета. Овим се животно искуство полазника интегрише у ситуацију учења, чиме се и искуство и учење обогаћују и унапређују.

Флексибилност програма се огледа у његовој вишеслојној прилагођености полазницима и циљним групама, могућности да се организује и реализује на различите и разноврсне начине, у складу са могућностима и потребама полазника и да их уважи без обзира да ли су најједноставније и најосновније, или су развијеније и напредније. Ова карактеристика програма омогућава да се у пракси његове реализације користе различити начини хоризонталног и вертикалног повезивања предмета, предметних садржаја, општих и предметних исхода.

У ФООО програму су дефинисани **општи исходи**, односно основне животне компетенције одраслих у чијем дефинисању учествују садржаји свих наставних предмета, начин на који се садржај користи као и начин на који се изводи и организује настава ФООО. Такође су дефинисани и **предметни исходи** односно, исходи по сваком наставном предмету у сва ти образовна циклуса.

ОПШТИ ИСХОДИ

Општи исходи, односно опште компетенције представљају основу за успостављање општих компетенција. Ради се о компетенцијама које ће одраслом помоћи у:

- суочавању са проблемима и изазовима у свакодневном животу и да се на правилан начин и ефикасно изборе с њима
- сналажењу и поступању у радним ситуацијама и у радном окружењу
- одговорном и конструктивном приступању и побољшавању личних и породичних прилика и услова
- правилној употреби друштвених и технолошких помагала
- овладавању неопходним предусловима наставка образовања
- активном учешћу у заједници и ширем друштвеном животу.

Следећи наставни предмети усмеравају ка остваривању општих исхода:

ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ	Способност да се изразе идеје, осећања, чињенице и мишљења у усменом и писаном облику на матерњем језику у различитим друштвеним, културним и комуникацијским контекстима (рад, породица, друштвено окружење слободно време). Ова способност обухвата и комуникацију на страном језику у областима слушања, говора, читања и писања.
МАТЕМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ	Способност коришћења математичког размишљања и операција у свакодневним ситуацијама. Нагласак је више на процесу него на резултату, на активности него на знању.
ОСНОВЕ НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ	Способност коришћења знања у уочавању, разумевању и објашњавању природних појава.
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Способност да се информационе технологије примењују и критички користе за рад, слободно време и комуникацију.
УПРАВЉАЊЕ СОПСТВЕНИМ УЧЕЊЕМ	Способност организовања сопственог учења, самостално или у групи. Укључује и способност отклањања и савладавања препрека успешном учењу.
РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА	Препознавање, објашњавање и решавање проблема уз коришћење знања и вештина из више предметних области.
СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ И САРАДЊА СА ДРУГИМА	Све форме понашања које су у служби ефикасне и конструктивне комуникације у друштвеном животу појединца и у циљу ненасилног решавања конфликта.
ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ У/ЗА ДЕМОКРАТИЈУ	Грађанска компетенција омогућава појединцу да активно учествује у грађанском животу и заснована је на знању о друштвеним и политичким вредностима, концептима и структурама.
ЗДРАВСТВЕНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Преузимање одговорности за сопствено здравље и здравље породице, свест о важности чувања здравља и утицаја различитих начина живота и животних навика на одржање и унапређивање здравља.
ЕКОЛОШКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Разумевање важности и значаја очувања и унапређења околине.
ИНИЦИЈАТИВНОСТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО	Способност појединца да идеју преточи у активност, да сам покрене промену и да се прилагоди иновацијама. То подразумева мотивисаност, креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност планирања и управљања пројектима ради остварења циљева.
КУЛТУРНА СВЕСТ, МУЛТИКУЛТУРАЛНОСТ И КРЕАТИВНОСТ	Свест, прихватање постојања и позитивно вредновање различитости у социјалном, културном, етничком, религијском и стваралачком домену. Разумевање значаја и уважавање креативног изражавања идеја, искустава и емоција кроз различите медије (музика, покрет, литература и визуелне уметности).

ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ И САДРЖАЈИ

Програмски концепт ФООО модела обавезује наставника да пре обраде нових појмова и садржаја провери колико су одрасли усвојили основна знања и вештине, који су предвиђени програмима претходних разреда, и да, у случају потребе, понови неке основне садржаје. Овакав приступ омогућава континуирано развијање преднетних исхода јер се нови, сложенији појмови заснивају на једноставнијим, претходно наученим, које одрасли треба да разумеју и усвоје тако да могу да их користе у даљем учењу и/или за решавање реалних ситуација/проблема.

Предметни исходи су формулисани тако да се један број исхода остварује кроз све садржаје, док се већи број исхода остварује кроз само једну тему. Наиме, од наставника се очекује да ради на остваривању предметних исхода користећи обавезне садржаје програма за одређени наставни предмет. На наставнику је да направи свој глобални план у коме ће навести планирани број часова по свакој теми из обавезног садржаја.

Из тог разлога, предметни исходи су дати на крају првог циклуса и на крају трећег циклуса ФООО, односно исходи другог и трећег циклуса су исти. Обавезним садржајима за наставне предмете по сваком од три циклуса се остварују одговарајући исходи како би по завршетку трећег циклуса били остварени сви предвиђени исходи за завршетак ФООО.

ПРВИ ЦИКЛУС ФООО

Циљ наставе у првом циклусу је основно описмењавање, као и стицање основних елемената функционалне писмености, која се односи на: разумевање и интерпретацију различитих облика текстова једноставног садржаја, ефикасну и целисходну комуникацију у свакодневном животу и у ситуацијама учења, примену умења свих облика стечене писмености (читалачке, нумеричке и информатичке) у реалном животу, укључујући и проблемске ситуације, коришћење савремених средстава комуникације и одговорност у понашању, планирању и контроли личног, породичног и социјалног живота.

Наставни план и програм првог циклуса има два дела:

- први део је намењен основном описмењавању;
- други део је намењен стицању основа функционалне писмености.

Основно описмењавање се остварује кроз почетну наставу српског језика и математике у укупном трајању од 200 сати (по 100 сати за сваки од ових предмета).

Стицање **основа функционалне писмености** се остварује у настави другог дела програма за први циклус која обухвата:

- **предмете:** Српски језик (матерњи језик), Математика, Дигитална писменост и Енглески језик;

- **модул** основних животних вештина који садржи теме везане за одговорно живљење, грађанску партиципацију и активизам, као и предузетништво.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ/МОДУЛ	БРОЈ ЧАСОВА	
	Основно описмењавање	Основе функционалне писмености
Српски језик	100	100
Енглески језик		50
Математика	100	100
Основне животне вештине		50 + 10
Дигитална писменост		50
УКУПНО	200	355

ПРВИ ЦИКЛУС ФООО		
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ/МОДУЛ	ИСХОД	САДРЖАЈИ/ТЕМЕ
СРПСКИ ЈЕЗИК	<p>Читање</p> <ul style="list-style-type: none"> • чита латиничко и ћирилично писмо (штампаним словима); • одређује основну тему текста, главни догађај и ликове, време и место дешавања у једноставном, краћем тексту; • одређује дословно значење текста (књижевног и некњижевног); • користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора и садржај); 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основно описмењавање - учење читања и писања • Усмено изражавање и разумевање прочитаног • Писано изражавање

	<ul style="list-style-type: none"> • одговара на једноставна питања у вези са текстом; • у различитим изворима (новинском тексту, реклами, распореду вожње, огласу, упозорењу, упутству на производима, обавештењу, рачуну и сл.) проналази експлицитно исказане информације (ко, шта, где, када, колико и сл.); • разликује прозни текст од текста у стиху; • издваја непознате речи и изразе; <p style="text-align: center;">Писање</p> <ul style="list-style-type: none"> • пише штампаним словима ћирилице и латинице; • правилно употребљава тачку на крају реченице, велико слово на почетку реченице и у писању личних имена и презимена; • пише кратку поруку; • попуњава основне обрасце; • пише користећи кратке реченице једноставне структуре; • користи скраћенице за мере (метар, литар, килограм); <p style="text-align: center;">Говорна култура</p> <ul style="list-style-type: none"> • језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној и неформалној - опхођење, телефонирање и сл.); • познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га, пажљиво слуша саговорнике; • уме самостално (својим речима) да описује и прича на задату тему; држи се теме; • изводи једноставан закључак и износи свој став; • препричава кратак једноставан текст (књижевни или некњижевни); • препричава садржај играних филмова, телевизијских серија и радио-телевизијских емисија које прати; • издваја основне информације и главне чињенице из говорног извора; <p style="text-align: center;">Граматика</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознаје врсте реченица према комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне и заповедне) и по потврдности и одричности (потврдне и одричне). 	<ul style="list-style-type: none"> • Граматика и правопис • Књижевност
МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> • прочита и запише дати број и упореди бројеве по величини, прикаже број збиром у декадном бројном систему; • користи знаке за основне рачунске операције и изврши основне рачунске операције у скупу природних бројева; • користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама; • одређује непознату величину у једноставним реалним ситуацијама; • рачуна вредност бројевног израза са две операције истог приоритета (са и без калкулатора); 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Природни бројеви и рачунске операције са њима • Разломци и проценат • Примена бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама • Облици и простор

	<ul style="list-style-type: none"> • прочита и формално запише разломак и препозна његов графички приказ • израчуна половину, четвртину и десетину неке целине; • израчуна 10%, 20%, 25% и 50% неке величине; • препознаје и именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и простору (коцка, квадар, пирамида, ваљак, лопта и купа); • препозна коцку и квадар и идентификује њихове основне елементе; • именује јединице за мерење дужине и зна њихове односе; • именује јединице за мерење површине и зна њихове односе; • израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника; • израчуна површину квадрата и правоугаоника; • изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем; • именује јединице за време (минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара веће јединице у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама; • изабере одговарајућу јединицу мере за мерење задате запремине течности (l, dl, cl, ml) и претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање; • изабере одговарајућу јединицу мере за мерење задате масе (g, kg, t) и претвара јединице за мерење масе из већих у мање; • примени мере у једноставним реалним ситуацијама; • чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме; • користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке. 	<ul style="list-style-type: none"> • Мерење и мере • Примена мера у једноставним ситуацијама
<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p>	<p>Рецептивне вештине (слушање и читање)</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна значење једноставних свакодневних речи и израза уколико се говори разговетно и полако и ако се важне ствари понављају; • препозна основни смисао веома једноставних и кратких исказа или питања у којима преовлађују интернационални термини (уз понављање читања, слушања); • препознаје конкретне детаље и познате речи (на пример, називе и бројеве) у веома кратком тексту или директном обраћању (уколико се говори полако и разговетно или омогући понављање читања); <p>Продуктивне вештине (говор и писање)</p> <ul style="list-style-type: none"> • представи себе и одговори на једноставна питања којима се траже лични подаци; • искаже разумевање или неразумевanje саговорника; • именује неке ствари из свог непосредног окружења (школа, кућа...); • препише бројеве, слова, појединачне речи. 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поздрављање и упознавање Greeting and Introducing • Лични подаци Basic personal information • Једноставна упутства Simple commands • Бројеви Numbers • Људи и ствари People and things • Храна и пиће Food and drink

		<p>Напредни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polite address • Clothes • Body parts • Daily routines
<p>ОСНОВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје и примењује основне принципе здравог начина живота и заштите здравља (превенције, контроле, вакцинације, лична и колективна хигијена, правилна исхрана); • препознаје и идентификује карактеристике здраве породице; • познаје главне изворе релевантних информација и начине долажења до њих; • разуме визуелно представљање различитих садржаја (шеме, графикони и сл.); • чита мапу (план града) и сналази се на основу ње; • користи различите услуге савремених средстава (банкомати, аутомати, апарати...); • препознаје значај поседовања неопходних личних докумената и увођења у грађанске евиденције; • познаје врсте личних докумената и поступке њиховог добијања; • унапређује своје капацитете за остваривање животних улога; • идентификује своје могућности, склоности и интересовања за бављење одређеним пословима; • сачињава планове за своју личну и радну будућност; • уочава проблем, трага за решењем и предузима акцију; • критички процењује једноставан свакодневни проблем и сопствену улогу у његовом решавању. 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здравље • Грађанско образовање • Предузетништво
<p>ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • укључи рачунар, пријави се на систем и безбедно га искључи; • покреће програм и отвара фасциклу и документ са подразумеване локације; • користи алатке за приказ и затварање прозора; • сачува документ на подразумеваној локацији; • проналази информацију на интернету на основу кључне речи; • приступа интернет страници на основу адресе; • приступа унапред креираном налогу електронске поште, чита и шаље поруку; • бира језик за унос текста, уноси текст у текстуални документ, креће се кроз њега и једноставно га уређује операцијама брисања, преписивања, исецања, копирања и лепљења. 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рад са документима у радном окружењу • Претрага података и комуникација на интернету • Креирање текстуалног документа

ДРУГИ ЦИКЛУС ФООО

Циљ наставе у другом циклусу јесте стицање основа општег основног образовања и успостављање и развој базичних интелектуалних и социјалних вештина које су неопходне за унапређење квалитета личног, породичног и социјалног живота одраслих, наставак учења, социјалну интеграцију и постепену транзицију ка тржишту рада.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ/МОДУЛ	БРОЈ ЧАСОВА	
	Основе општег основног образовања	
	V	VI
Српски језик	85	68
Енглески језик	17	34
Математика	85	68
Историја	17	17
Географија	17	17
Физика		34
Хемија		34
Биологија	34	17
Предузетништво		17
Дигитална писменост	17	17
Одговорно живљење у грађанском друштву	25+5	25+5
УКУПНО	302	353

ДРУГИ ЦИКЛУС ФООО		
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ/МОДУЛ	ИСХОД	САДРЖАЈИ/ТЕМЕ
СРПСКИ ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> користи оба писма (ћирилично и латиничко); разликује уметнички од информативног и неуметничког текста; на једноставним примерима препознаје различите функционалне стилове (разговорни и књижевноуметнички стил); чита једноставне легенде, табеле, дијаграме и графиконе; у једноставном информативном тексту разликује битно од небитног; препознаје и изабере основне најважније информације у тексту. запише једноставну информацију користећи оба писма; 	Обавезни садржаји <ul style="list-style-type: none"> Читање и разумевања прочитаног Писано изражавање Усмено изражавање Граматица, лексика, народни и књижевни језик Књижевност - усмена и ауторска

	<ul style="list-style-type: none"> • напише разумљиву, граматички исправну реченицу; • преприча једноставан текст; • користи основне жанрове писане комуникације: састави писмо, попуни образац, захтев, напише молбу, жалбу, изјаву, CV; • користи Правопис српског језика (школско издање) и примени основна правописна правила. • примени основне књижевнојезичке норме у свакодневном говору; • начином говора искаже различите облике изражавања (дијалог, опис, нарација); • у расправи о теми или проблему користи аргументе, јасно износи свој став, уз уважавање и поштовање саговорничког мишљења; • разговара о слободно одабраној или задатој теми (породица, пријатељ, филм, фудбалска утакмица). • примени поделу речи на слоге; • разликује основне граматичке категорије променљивих речи (именице и глаголе); • правилно користи падеже; • правилно употреби основне глаголске облике (садашње, будуће и прошло време); • препозна основне лексичке појмове (једнозначност и вишезначност речи) и лексичке односе (синонимију и антонимију); • разуме фразеологизме који се употребљавају у свакодневној комуникацији; • у једноставним случајевима одреди значење непознатих речи и израза на основу њиховог састава или контекста у коме су употребљени; • користи Речник српског језика и Речник страних речи и израза; • наведе најзначајнији тренутак у развоју српског књижевног језика - увођење фонетског принципа (значај Вука Караџића) • препозна типове књижевног стваралаштва (писану и народну књижевност); • уочава битне елементе књижевноуметничког текста: тему, време, место радње, књижевни лик; • именује најчешће стилске фигуре (епитет, поређење, оноματοпеју). 	
<p style="text-align: center;">МАТЕМАТИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • чита и записује различите врсте бројева (природне, целе, рационалне); • преводи децимални запис броја у разломак и обратно; • упоређује по величини целе бројеве и једноставније разломке; • рачуна једноставне бројевне изразе, користи калкулатор; • користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама (користећи стечена основна знања); • процењује приближну вредност броја или израза у једноставним реалним ситуацијама; 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Бројеви и операције са њима</p> <ul style="list-style-type: none"> • Природни бројеви • Разломци • Цели бројеви • Рационални бројеви

	<ul style="list-style-type: none"> • примењује проценте у једноставним реалним ситуацијама; • примењује размеру и пропорцију у једноставним реалним ситуацијама; • рачуна степен датог броја; • уме да одреди положај тачке у координатном систему ако су дате координате и прочита координате дате тачке, и да то примени у једноставним реалним ситуацијама (географска карта, план града, биоскоп...); • уочава једноставну функционалну зависност података представљених табелом; • чита податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одређује минимум или максимум; • решава једноставне проблеме који се своде на линеарне једначине са једном непознатом; • користи једначине у једноставним текстуалним задацима; • разликује дуж, полуправу, праву, раван и угао и уочава њихове моделе у реалним ситуацијама; • разликује неке врсте углова и користи степен као јединицу мере угла; • уочава моделе троугла у реалним ситуацијама и уме да их нацрта; разликује основне врсте троуглова, уме да идентификује основне елементе и израчуна обим и површину троугла; • уочава моделе квадрата и правоугаоника у реалним ситуацијама и уме да их нацрта; уме да дефинише њихова својства и израчуна обим и површину; • препознаје круг и његове основне елементе, уме да га нацрта; уочава моделе круга у реалним ситуацијама; • уочава сличне фигуре; • уочава подударне фигуре; • уочава осно симетричне фигуре; • уочава моделе призме, пирамиде, купе, ваљка и лопте у реалним ситуацијама; • користи особине коцке и квадра; • рачуна површину и запремину коцке и квадра; • користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и угла; • претвара већу јединицу у мању. 	<ul style="list-style-type: none"> • Примене (размера, проценат, бројевни изрази, приближна вредност броја, аритметичка средина) <p>Геометрија у равни</p> <ul style="list-style-type: none"> • Скупови тачака у равни • Угао • Троугао • Четвороугао • Сличност, подударност и симетрија
<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p>	<p>Рецептивне вештине (слушање и читање)</p> <ul style="list-style-type: none"> • разуме фреквентне речи и изразе који се односе на блиске теме; • разуме основни смисао или конкретне информације (на пример, личне податке, бројеве, боје) у једноставном тексту или говору (уз понављање читања и слушања); 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Енглески око нас English around us • Започињање разговора Starting a conversation

	<ul style="list-style-type: none"> • разуме кратке и једноставне натписе који су чести на јавним местима (на пример, знаци за оријентацију, ресторани, продавнице, станице), нарочито ако садрже слике; • разуме једноставна питања о блиским темама. <p>Продуктивне вештине (говор и писање)</p> <ul style="list-style-type: none"> • оствари веома једноставну конверзацију у предвидљивим, свакодневним ситуацијама ослањајући се на помоћ саговорника; • затражи помоћ (на пример, тражи да се нешто понови); • искаже своје потребе (приликом путовања, куповине...); • изрази допадање или недопадање; • затражи и пружи информацију о правцу, месту и времену (једноставним речима и изразима); • попуни једноставан формулар у коме се траже лични подаци; • напише кратке одговоре на једноставна питања. 	<ul style="list-style-type: none"> • Путовање Travelling • Посао и слободно време Jobs and free time • Куповина Shopping • Осећања и потребе Feelings and needs <p>Напредни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Animals/Pets • Plans • Activities • Suggestions
<p>ИСТОРИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • правилно употребљава појам историја; • наведе, препозна и разврста историјске изворе на материјалне и писане; • именује, разликује и правилно употребљава (примењује) основне временске одреднице (датум, деценија, век, миленијум, ера); • наведе поделу прошлости на праисторију и историју; • именује, поређа по редоследу, опише и разликује историјске периоде (стари, средњи, нови век и савремено доба); • препозна простор на историјској карти; • примени знање из историје на историјској карти (приказује на којем простору су се одиграли најважнији догађаји из локалне, националне, регионалне и опште историје); • препозна значење основних појмова из историје цивилизације (друштво, држава, монархија, република, аристократија, демократија, скупштина, устав, народ, људска права, рат, геноцид, холокауст, револуција, сеобе, писмо); • наведе најважније догађаје, личности, појаве и процесе из опште историје; • наведе најважније догађаје, личности, појаве и процесе из националне историје; • прикаже, на одабраним примерима, да један историјски догађај или личност може различито да се тумачи (Косовска битка, Вук Бранковић); • уочи повезаност националне, регионалне и светске историје на најзначајнијим примерима (Велики рат, Други светски рат); • препозна повезаност неких најважнијих појава из прошлости са појавама из садашњости (сеобе, демократија, република, скупштина); 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>V разред</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основни појмови историјске науке-праисторија и стари век • Друштво, друштвени односи и људска права • Држава и државне институције • Преломни моменти у историји • Културно-уметничко наслеђе и религије <p>VI разред</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основни појмови историјске науке-средњи и нови век • Друштво, друштвени односи и људска права • Држава и државне институције • Преломни моменти у историји • Културно-уметничко наслеђе и религије • Локална историја

	<ul style="list-style-type: none"> • наведе узроке и последице неких најважнијих историјских догађаја у националној и општој историји (Сеоба Срба 1690. године, Француска револуција, Српска револуција, Велики рат); • опише значај и покаже одговоран однос према историјском културно-уметничком наслеђу. 	
<p style="text-align: center;">ГЕОГРАФИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • користи географску карту, основне географске термине, слику, табелу, график и једноставне моделе као изворе информација у стицању и примени знања и у свакодневной комуникацији; • одреди главне и споредне стране света у простору и на географској карти; • опише кретања Земље и наведе главне последице; • на географској карти именује и покаже на географској карти велике копнене и водене површине (континенти, океани, мора); • на географској карти одреди географски положај Европе, Балканског полуострва, Србије, области и места у коме живи; • на географској карти и у средини у којој живи разликује и опише основне облике рељефа (планине, котлине, низије, пустиње) и његов утицај на начин живота и активности људи; • наведе главне одлике основних типова климе и времена на Земљи, у Републици Србији, у средини у којој живи и користи податке о времену и временску прогнозу за планирање својих активности; • на географској карти Србије и у својој средини покаже подземне и текуће воде и објасни њихов значај за живот и рад људи; • разликује природне феномене (олујни ветар, вулканска ерупција, земљотрес, суша, поплава, клизиште) и опише њихове последице за људе и географску средину; • разликује главне облике обновљивих (Сунчева енергија, снага ветра, вода) и необновљивих природних ресурса (нафта, природни гас, угаљ, минералне сировине) и на географској карти (света, Европе, Србије) покаже њихов размештај и наведе начине њиховог коришћења за потребе људи; • опише размештај становништва и насеља на Земљи и препозна факторе који утичу на кретање становништва; • опише типове насеља и факторе који утичу на њихово стварање, ширење и изумирање; • наведе и опише основне привредне делатности људи у Србији и у локалној средини; • на карти света покаже географски размештај великих држава; • наведе глобалне проблеме човечанства и неке начине за њихово решавање; 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>V разред</p> <ul style="list-style-type: none"> • Планета Земља <ul style="list-style-type: none"> ○ Географске карте/глобус ○ Континенти и Светско море ○ Време и клима ○ Природне непогоде ○ Природна блага <p>VI разред</p> <ul style="list-style-type: none"> • Становништво и њихове активности <ul style="list-style-type: none"> ○ Распоред становништва на Земљи ○ Структура становништва ○ Насеља на Земљи ○ Привредне делатност ○ Регије и државе ○ Глобални и еколошки проблеми

	<ul style="list-style-type: none"> • наведе позитивне и негативне утицаје човека на животну средину и учествује у акцијама за њену заштиту и унапређивање. 	
<p>БИОЛОГИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • практично примени основна биолошка знања у свакодневном животу; • препозна, упореди и наведе основне разлике између живе и неживе природе из непосредног окружења; • објасни по којим се особинама жива бића групишу у одређене систематске категорије (до нивоа царства); • наведе основне особине вируса и микроорганизама, објасни њихов значај за природу и човека и ова знања примењује у одлукама и поступцима у свакодневном животу (очување здравља од вирусних и бактеријских инфекција); • наведе основне особине гљива и лишјајева и објасни њихову улогу у природи и значај за човека и ова знања примењује у свакодневном животу; • именује и опише основну грађу биљака (корен, стабло, лист, цвет, плод, семе) и ова знања примењује у свакодневном животу (сакупљање јестивог и лековитог биља за исхрану и припремање чајева, коришћење биљака у припремању хране); • препозна и опише значај биљних процеса (дисање, фотосинтеза, клијање, раст, опрашивање, оплођење, плодношење) и ова знања примењује приликом гајења биљака (услови који погодују за клијање семена, раст и развој биљака); • наведе основне особине и значај животиња (из непосредног окружења) за природу и човека и ова знања примењује у одлукама и поступцима у свакодневном животу (одговоран однос према животињама); • наведе, опише и повеже основну грађу и начин функционисања система органа човека; • препозна и примени основна знања из прве помоћи и заштите како би помогао себи и другима (заштита на и при раду); • препозна и објасни разоран утицај болести зависности на укупан квалитет живота; • препозна значај енергетске вредности хране приликом планирања свакодневних оброка; • препозна значај и начине очувања здравља и примењује знања ради спречавања болести (личне и просторне хигијенске навике које су потребне за здрав живот); • примени стечена знања, вештине и вредности у новим ситуацијама, унапређујући културу живљења у свакодневном животу; • наведе и објасни основне особине популације (јато, стадо, чопор, крдо, рој, породица), животне заједнице и еко-система (травнати еко-системи, шумски еко-системи, еко-системи копнених вода); 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наука о животу • Разноврсност живота • Наука о човеку • У здравом телу здрав дух

	<ul style="list-style-type: none"> • препозна и опише односе исхране између појединих чланова ланаца исхране (произвођач, потрошач, разлагач); • препозна, изрази и објасни утицај човека на биолошку разноврсност (илегални лов и риболов, прекомерна експлоатација шума, неконтролисано брање биљака и недозвољена трговина угроженим врстама) и значај потребе за очувањем биодиверзитета (ресурс хране, лекова, грађевинског материјала, горива и биомасе); • именује и опише значај заштићених природних добара Србије (природни резервати и национални паркови); • препозна и разликује позитивне и негативне последице човековог деловања на природу, предлаже начине и мере заштите и активно учествује у унапређивању животне средине у непосредном окружењу (пошумљавање, компостирање, гајење органске хране); • практично примењује знања о одрживом коришћењу природних ресурса, одвајању и одлагању отпада, рециклажи и уштеди енергије. 	
<p style="text-align: center;">ФИЗИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • наброји основне физичке величине које описују појаве у природи и користи СИ систем у изражавању мерних јединица за те физичке величине и то користи у избору и руковању техничким уређајима; • изведе једноставне демонстрационе огледе и поступке по датом усменом или писаном упутству; • користи графички приказ зависности физичких величина и правилно поступа по графички датом упутству; • користи табеларно дате податке за густину, електрични отпор и топлотну проводљивост у разноврсним практичним ситуацијама; • разликује основне врсте кретања у гравитационом пољу; • израчуна средњу брзину кретања и пореди брзине изражене различитим мерним јединицама (m/s и km/h); • идентификује електрично, магнетно и гравитационо узајамно деловање као и деловања која се јављају при кретању и предвиђа последице тих деловања; • примењује полугу, стрму раван и котурачу; • процењује вредност притиска чврстог тела, течности и гасова и то користи за решавање свакодневних проблема; • представља електрично коло шемом и на основу снаге потрошача одређује његову применљивост; • у хидроелектранама, термоелектранама, соларним панелима, ветрењачама и различитим машинама и уређајима идентификује претварање енергије из једног облика у други и познаје и користи неке од главних начина уштеде енергије; 	<p>Обавезни садржаји VI разред</p> <ul style="list-style-type: none"> • Важност изучавања физике и мерење основних физичких величина • Сила • Кретање • Притисак чврстих тела и течности

	<ul style="list-style-type: none"> описује како од простирања светлости зависи настајање сенке и лика у огледалу и сочиву и то користи у различитим свакодневним ситуацијама као нпр. осигурању потребне прегледности, уочавању удаљених објеката, побољшавању услова становања, корекцију вида и сл. 	
ХЕМИЈА	<ul style="list-style-type: none"> опише шта је супстанца, шта су елементи и једињења и да наведе њихову разлику у сложености; препозна физичка и хемијска својства супстанци које користи у свакодневном животу и делатности коју обавља; препозна физичке и хемијске промене супстанци у свакодневном животу и делатности коју обавља; опише честичну грађу супстанце до нивоа честича које чине елементе атома и молекула, и честича које чине једињења молекула и јона; препозна хемијске елементе и једињења, која се користе у свакодневном животу и пракси, на основу хемијских симбола и формула; опише шта су смеше и наведе примере смеша у свакодневном животу и пракси; на основу својстава састојака смеше бира и изводи одговарајући поступак за њихово раздвајање; опише растворе и њихову припрему и препознаје их у свакодневном животу и пракси; објасни значење процентног састава раствора и примењује га у пракси; опише основна физичка и хемијска својства неметала и метала и повеже их с њиховом практичном применом; опише основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли и повеже их с практичном применом и безбедним радом; опише основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола и карбоксилних киселина и повеже их с практичним значајем и безбедним радом; опише физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата и протеина; опише најважније улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина у живим организмима; наведе намирнице које садрже масти и уља, угљене хидрате, протеине и витамине; препозна загађиваче ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на живи свет и околину; опише безбедно поступање са супстанцама у складу са значењем ознака упозорења на паковањима или боцама у којима се супстанце чувају, начине њиховог правилног складиштења с циљем очувања здравља и животне средине; 	<p>Обавезни садржаји VI разред</p> <ul style="list-style-type: none"> Супстанце у окружењу - својства, промене и практична примена Смеше и раствори у природи и пракси Елементи у природи и пракси - својства и значај <p>Напредни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> Структура супстанце Раствори у пракси Хемијске реакције и израчунавање

	<ul style="list-style-type: none"> • испита својства супстанци у једноставним огледима и безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором. 	
<p>ПРЕДУЗЕТНИШТВО</p>	<ul style="list-style-type: none"> • развија план спровођења једноставне активности из контекста породичног и њему познатог социјалног окружења, који укључује потребан буџет, временске и људске ресурсе; • организује и спроводи, индивидуално или као члан тима, једноставну активност из контекста породичног, њему познатог социјалног окружења у складу са материјалним, временским и људским ресурсима; • препознаје прилике за генерисање прихода путем запошљавања и samozapoшљавања и анализира ризик који се односи на те прилике; • креира једноставну радну биографију и обавља поступак пријављивања за добијање запослења; • по проналажењу посла користи законом предвиђена права радника и заштити се од узнемиравања на послу (мобинга); • идентификује ресурсе потребне за samozapoшљавање; • идентификује ресурсе који су доступни у породичном и социјалном окружењу у сврху остваривања циљева samozapoшљавања; • осмишљава једноставан комерцијални производ или услугу; • идентификује и анализира потребна улагања и формира продајну цену производа или услуге; • прави једноставан план дистрибуције производа или услуге; • креира једноставан рекламни оглас и летак. 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Формулисање циљева и планирање спровођења активности • Спровођење активности и процена постигнућа
<p>ОДГОВОРНО ЖИВЉЕЊЕ У ГРАЂАНСКОМ ДРУШТВУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје и руководи се у свом понашању правима и одговорностима одраслог грађанина; • конструктивно учествује у спречавању насиља, предрасуда, дискриминације, нетолерантности у породичном, микро и макро окружењу; • користи постојеће механизме за приступ информацијама правовремено и на одговарајући начин; • разликује јавне и приватне информације и одговорно их користи у јавној и приватној комуникацији; • разликује изворе информација и вреднује их с обзиром на врсту и поузданост; • препознаје структуру републичке и локалне власти и идентификује надлежности локалне самоуправе; • идентификује послове којима се бави општина; • разликује основне врсте и могуће доприносе удружења на локалном нивоу; 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Област Грађанско образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> • Грађанин, његова права и одговорности; насиље и мир у околини • Информације у јавним средствима информисања <p>Област Одговорно живљење:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Животне вештине • Здравље и здравствено образовање кроз животне вештине.

	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје значај и улогу грађанске иницијативе и активизма у побољшању живота на локалном нивоу и планира локалну акцију; • образложи предности и ризике интеграције Републике Србије у ЕУ; • користи европске вредности приликом доношења одлука, приликом процењивања понашања појединаца и група; • располаже вештинама интерперсоналне комуникације; • препознаје значај и поседује стратегије ненасилног решавања конфликта; • препознаје породицу као систем завистан од окружења и променљив у различитим фазама породичног развоја; • препознаје повезаност брачних и родитељских улога у породичном функционисању; • препознаје како је задовољавање потреба деце начин васпитања, пружање подршке учењу, образовању, одрастању и осамостаљивању; • препознаје различите васпитне стилове и њихове последице на дечји развој; • препознаје типове родитељског ауторитета и њихов утицај на однос родитељ-дете; • препознаје и примењује основне принципе здравог начина живота и заштите здравља; • схвата значај заштите сексуалног и репродуктивног здравља и познаје основне принципе њиховог очувања; • познаје различите начине превенције полно преносивих инфекција и ХИВ-а, односно АИДС-а; • препознаје значај превенције злоупотребе психоактивних супстанци (дуван, алкохол, дрога) и зна последице коришћења истих. 	
<p>ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • укључи рачунар, пријави се на систем, одјави се, поново покрене систем и безбедно искључи рачунар; • покрене програм и отвара фасциклу и документ са подразумеване локације; • користи алате за приказ и затварање прозора и мења величину прозора; • размењује податке између рачунара и спољне меморије и преноси податке са оптичких медија на рачунар; • креира фасциклу и документ на подразумеваној локацији; • сачува документ на подразумеваној локацији; • штампа документ; • проналази информацију на интернету на основу кључне речи; • приступа интернет страници на основу адресе; • приступа налогу електронске поште, чита и шаље поруку и отвара придружени документ; 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рад са документима у радном окружењу • Претрага података и комуникација на интернету • Креирање текстуалног документа

	<ul style="list-style-type: none">• бира језик за унос текста, уноси текст у текстуални документ, креће се кроз њега и једноставно га уређује операцијама брисања, преписивања, исецања, копирања и лепљења;• подешава величину, боју и облик текста и користи алат за поравнање текста	
--	--	--

ТРЕЋИ ЦИКЛУС ФООО

Циљ наставе у трећем циклусу у ОШ „Бранко Пешић“ јесте завршавање основног образовања. Овај циклус подразумева даље стицање основног општег образовања и развој компетенција које увећавају запошљивост, омогућавају улазак на тржиште рада, задржавање постојећих радних места и даље стручно образовање. Након завршеног трећег циклуса одрасли су подједнако оспособљени за даљи наставак образовања, као и стицање квалификација за занимања.

Наставни план и програм трећег циклуса чине два дела.

У састав првог дела улазе предмети: Српски језик, Математика, Физика, Хемија, Биологија, Историја, Географија, Одговорно живљење у грађанском друштву, Дигитална писменост, Енглески језик и Предузетништво.

У састав друге половине трећег циклуса улазе:

- предмети: Српски језик, Математика, Одговорно живљење у грађанском друштву, Дигитална писменост, Енглески језик и Предузетништво;
- модул: Примењене науке.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ/МОДУЛ	БРОЈ ЧАСОВА	
	Основно опште образовање и обуке за занимање	
	VII	VIII
Српски језик	50	50
Енглески језик	34	34
Математика	51	51
Историја	34	
Географија	34	
Физика	34	
Хемија	34	
Биологија	17	
Примењене науке – модул		50
Предузетништво	17	17
Дигитална писменост	17	10
Одговорно живљење у грађанском друштву	25+5	25+5
УКУПНО	352	242

ТРЕЋИ ЦИКЛУС ФООО		
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ/МОДУЛ	ИСХОД	САДРЖАЈИ/ТЕМЕ
СРПСКИ ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> користи оба писма (ћирилично и латиничко); разликује уметнички од информативног и неуметничког текста; на једноставним примерима препознаје различите функционалне стилове (разговорни и књижевноуметнички стил); чита једноставне легенде, табеле, дијаграме и графиконе; у једноставном информативном тексту разликује битно од небитног; препознаје и изабере основне најважније информације у тексту. запише једноставну информацију користећи оба писма; напише разумљиву, граматички исправну реченицу; преприча једноставан текст; користи основне жанрове писане комуникације: састави писмо, попуни образац, захтев, напише молбу, жалбу, изјаву, CV; користи Правопис српског језика (школско издање) и примени основна правописна правила. примени основне књижевнојезичке норме у свакодневном говору; начином говора исказе различите облике изражавања (дијалог, опис, нарација); у расправи о теми или проблему користи аргументе, јасно износи свој став, уз уважавање и поштовање саговорничког мишљења; разговара о слободно одабраној или задатој теми (породица, пријатељ, филм, фудбалска утакмица). примени поделу речи на слоге; разликује основне граматичке категорије променљивих речи (именице и глаголе); правилно користи падеже; правилно употреби основне глаголске облике (садашње, будуће и прошло време); препозна основне лексичке појмове (једнозначност и вишезначност речи) и лексичке односе (синонимију и антонимију); разуме фразеологизме који се употребљавају у свакодневној комуникацији; у једноставним случајевима одреди значење непознатих речи и израза на основу њиховог састава или контекста у коме су употребљени; користи Речник српског језика и Речник страних речи и израза; наведе најзначајнији тренутак у развоју српског књижевног језика - увођење фонетског принципа (значај Вука Караџића) 	Обавезни садржаји <ul style="list-style-type: none"> Читање и разумевања прочитаног Писано изражавање Усмено изражавање Грамматика, лексика, народни и књижевни језик Књижевност - усмена и ауторска

	<ul style="list-style-type: none"> • препозна типове књижевног стваралаштва (писану и народну књижевност); • уочава битне елементе књижевноуметничког текста: тему, време, место радње, књижевни лик; • именује најчешће стилске фигуре (епитет, поређење, оноματοпеју). 	
<p style="text-align: center;">МАТЕМАТИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • чита и записује различите врсте бројева (природне, целе, рационалне); • преводи децимални запис броја у разломак и обратно; • упоређује по величини целе бројеве и једноставније разломке; • рачуна једноставне бројевне изразе, користи калкулатор; • користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама (користећи стечена основна знања); • процењује приближну вредност броја или израза у једноставним реалним ситуацијама; • примењује проценте у једноставним реалним ситуацијама; • примењује размеру и пропорцију у једноставним реалним ситуацијама; • рачуна степен датог броја; • уме да одреди положај тачке у координатном систему ако су дате координате и прочита координате дате тачке, и да то примени у једноставним реалним ситуацијама (географска карта, план града, биоскоп...); • уочава једноставну функционалну зависност података представљених табелом; • чита податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одређује минимум или максимум; • решава једноставне проблеме који се свде на линеарне једначине са једном непознатом; • користи једначине у једноставним текстуалним задацима; • разликује дуж, полуправу, праву, раван и угао и уочава њихове моделе у реалним ситуацијама; • разликује неке врсте углова и користи степен као јединицу мере угла; • уочава моделе троугла у реалним ситуацијама и уме да их нацрта; разликује основне врсте троуглова, уме да идентификује основне елементе и израчуна обим и површину троугла; • уочава моделе квадрата и правоугаоника у реалним ситуацијама и уме да их нацрта; уме да дефинише њихова својства и израчуна обим и површину; • препознаје круг и његове основне елементе, уме да га нацрта; уочава моделе круга у реалним ситуацијама; • уочава сличне фигуре; • уочава подударне фигуре; • уочава осно симетричне фигуре; • уочава моделе призме, пирамиде, купе, ваљка и лопте у реалним ситуацијама; • користи особине коцке и квадра; 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Алгебра и функције</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реални бројеви • Степен броја • Неке основне функције • Линеарне једначине <p>Обрада података</p> <ul style="list-style-type: none"> • Графички приказ • Мерење <p>Геометрија у простору</p> <ul style="list-style-type: none"> • Геометријска тела

	<ul style="list-style-type: none"> • рачуна површину и запремину коцке и квадра; • користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и угла; • претвара већу јединицу у мању. 	
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	<p>Рецептивне вештине (слушање и читање)</p> <ul style="list-style-type: none"> • разуме фреквентне речи и изразе који се односе на блиске теме; • разуме основни смисао или конкретне информације (на пример, личне податке, бројеве, боје) у једноставном тексту или говору (уз понављање читања и слушања); • разуме кратке и једноставне натписе који су чести на јавним местима (на пример, знаци за оријентацију, ресторани, продавнице, станице), нарочито ако садрже слике; • разуме једноставна питања о блиским темама. <p>Продуктивне вештине (говор и писање)</p> <ul style="list-style-type: none"> • оствари веома једноставну конверзацију у предвидљивим, свакодневним ситуацијама ослањајући се на помоћ саговорника; • затражи помоћ (на пример, тражи да се нешто понови); • искаже своје потребе (приликом путовања, куповине...); • изрази допадање или недопадање; • затражи и пружи информацију о правцу, месту и времену (једноставним речима и изразима); • попуни једноставан формулар у коме се траже лични подаци; • напише кратке одговоре на једноставна питања. 	<p>Обавезни саржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Таскање Casual chat • Прошле активности Simple past activities • Компјутер и енглески Computer English • Здравље Health • Енглески у твом животу English in your life • Око света Around the world <p>Напредни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life events/experiences • Problems and advice • English at the airport • On the phone • Global issues (health, global warming, poverty, pollution...) • What next
ИСТОРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • правилно употребљава појам историја; • наведе, препозна и разврста историјске изворе на материјалне и писане; • именује, разликује и правилно употребљава (примењује) основне временске одреднице (датум, деценија, век, миленијум, ера); • наведе поделу прошлости на праисторију и историју; • именује, поређа по редоследу, опише и разликује историјске периоде (стари, средњи, нови век и савремено доба); • препозна простор на историјској карти; • примени знање из историје на историјској карти (приказује на којем простору су се одиграли најважнији догађаји из локалне, националне, регионалне и опште историје); 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>VII разред</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основни појмови историјске науке - савремено доба • Друштво, друштвени односи и људска права • Држава и државне институције • Преломни моменти у историји • Културно-уметничко наслеђе и религије

	<ul style="list-style-type: none"> • препозна значење основних појмова из историје цивилизације (друштво, држава, монархија, република, аристократија, демократија, скупштина, устав, народ, људска права, рат, геноцид, холокауст, револуција, сеобе, писмо); • наведе најважније догађаје, личности, појаве и процесе из опште историје; • наведе најважније догађаје, личности, појаве и процесе из националне историје; • прикаже, на одабраним примерима, да један историјски догађај или личност може различито да се тумачи (Косовска битка, Вук Бранковић); • очу повезаност националне, регионалне и светске историје на најзначајнијим примерима (Велики рат, Други светски рат); • препозна повезаност неких најважнијих појава из прошлости са појавама из садашњости (сеобе, демократија, република, скупштина); • наведе узроке и последице неких најважнијих историјских догађаја у националној и општој историји (Сеоба Срба 1690. године, Француска револуција, Српска револуција, Велики рат); • опише значај и покаже одговоран однос према историјском културно-уметничком наслеђу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Локална историја-прошлост завичаја, краја
<p>ГЕОГРАФИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • користи географску карту, основне географске термине, слику, табелу, график и једноставне моделе као изворе информација у стицању и примени знања и у свакодневној комуникацији; • одреди главне и споредне стране света у простору и на географској карти; • опише кретања Земље и наведе главне последице; • на географској карти именује и прикаже на географској карти велике копнене и водене површине (континенти, океани, мора); • на географској карти одреди географски положај Европе, Балканског полуострва, Србије, области и места у коме живи; • на географској карти и у средини у којој живи разликује и опише основне облике рељефа (планине, котлине, низије, пустиње) и његов утицај на начин живота и активности људи; • наведе главне одлике основних типова климе и времена на Земљи, у Републици Србији, у средини у којој живи и користи податке о времену и временску прогнозу за планирање својих активности; • на географској карти Србије и у својој средини покаже подземне и текуће воде и објасни њихов значај за живот и рад људи; • разликује природне феномене (олујни ветар, вулканска ерупција, земљотрес, суша, поплава, клизиште) и опише њихове последице за људе и географску средину; • разликује главне облике обновљивих (Сунчева енергија, снага ветра, вода) и необновљивих природних ресурса (нафта, природни гас, угаљ, минералне сировине) и на географској 	<p>Обавезни садржаји VII разред</p> <ul style="list-style-type: none"> • Завичај и Србија <ul style="list-style-type: none"> ○ Локална средина и активност људи у њој ○ Република Србија: географски положај, рељеф и активност људи, клима, структура становништва, природна богатства, привредне делатности, сарадња са другим државама и Међународним организацијама

	<p>карти (света, Европе, Србије) покаже њихов размештај и наведе начине њиховог коришћења за потребе људи;</p> <ul style="list-style-type: none"> опише размештај становништва и насеља на Земљи и препозна факторе који утичу на кретање становништва; опише типове насеља и факторе који утичу на њихово стварање, ширење и изумирање; наведе и опише основне привредне делатности људи у Србији и у локалној средини; на карти света покаже географски размештај великих држава; наведе глобалне проблеме човечанства и неке начине за њихово решавање; наведе позитивне и негативне утицаје човека на животну средину и учествује у акцијама за њену заштиту и унапређивање. 	
<p>БИОЛОГИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> практично примени основна биолошка знања у свакодневном животу; препозна, упореди и наведе основне разлике између живе и неживе природе из непосредног окружења; објасни по којим се особинама жива бића групишу у одређене систематске категорије (до нивоа царства); наведе основне особине вируса и микроорганизама, објасни њихов значај за природу и човека и ова знања примењује у одлукама и поступцима у свакодневном животу (очување здравља од вирусних и бактеријских инфекција); наведе основне особине гљива и лишјајева и објасни њихову улогу у природи и значај за човека и ова знања примењује у свакодневном животу; именује и опише основну грађу биљака (корен, стабло, лист, цвет, плод, семе) и ова знања примењује у свакодневном животу (сакупљање јестивог и лековитог биља за исхрану и припремање чајева, коришћење биљака у припремању хране); препозна и опише значај биљних процеса (дисање, фотосинтеза, клијање, раст, опрашивање, оплођење, плодношење) и ова знања примењује приликом гајења биљака (услови који погодују за клијање семена, раст и развој биљака); наведе основне особине и значај животиња (из непосредног окружења) за природу и човека и ова знања примењује у одлукама и поступцима у свакодневном животу (одговоран однос према животињама); наведе, опише и повеже основну грађу и начин функционисања система органа човека; препозна и примени основна знања из прве помоћи и заштите како би помогао себи и другима (заштита на и при раду); препозна и објасни разоран утицај болести зависности на укупан квалитет живота; препозна значај енергетске вредности хране приликом планирања свакодневних obroка; препозна значај и начине очувања здравља и примењује знања ради спречавања болести (личне и просторне хигијенске навике које су потребне за здрав живот); 	<p>Обавезни садржаји VII разред</p> <ul style="list-style-type: none"> Односи живих бића и животне средине Глобалне последице загађивања животне средине- животна средина у опасности Животна средина и одрживи развој

	<ul style="list-style-type: none"> • примени стечена знања, вештине и вредности у новим ситуацијама, унапређујући културу живљења у свакодневном животу; • наведе и објасни основне особине популације (јато, стадо, чопор, крдо, рој, породица), животне заједнице и еко-система (травнати еко-системи, шумски еко-системи, еко-системи копнених вода); • препозна и опише односе исхране између појединих чланова ланца исхране (произвођач, потрошач, разлагач); • препозна, изрази и објасни утицај човека на биолошку разноврсност (илегални лов и риболов, прекомерна експлоатација шума, неконтролисано брање биљака и недозвољена трговина угроженим врстама) и значај потребе за очувањем биодиверзитета (ресурс хране, лекова, грађевинског материјала, горива и биомасе); • именује и опише значај заштићених природних добара Србије (природни резервати и национални паркови); • препозна и разликује позитивне и негативне последице човековог деловања на природу, предлаже начине и мере заштите и активно учествује у унапређивању животне средине у непосредном окружењу (пошумљавање, компостирање, гајење органске хране); • практично примењује знања о одрживом коришћењу природних ресурса, одвајању и одлагању отпада, рециклажи и уштеди енергије. 	
<p style="text-align: center;">ФИЗИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • наброји основне физичке величине које описују појаве у природи и користи СИ систем у изражавању мерних јединица за те физичке величине и то користи у избору и руковању техничким уређајима; • изведе једноставне демонстрационе огледе и поступке по датом усменом или писаном упутству; • користи графички приказ зависности физичких величина и правилно поступа по графички датом упутству; • користи табеларно дате податке за густину, електрични отпор и топлотну проводљивост у разноврсним практичним ситуацијама; • разликује основне врсте кретања у гравитационом пољу; • израчуна средњу брзину кретања и пореди брзине изражене различитим мерним јединицама (m/s и km/h); • идентификује електрично, магнетно и гравитационо узајамно деловање као и деловања која се јављају при кретању и предвиђа последице тих деловања; • примењује полугу, стрму равну и котурачу; • процењује вредност притиска чврстог тела, течности и гасова и то користи за решавање свакодневних проблема; 	<p>Обавезни садржаји VII разред</p> <ul style="list-style-type: none"> • Равнотежа • Механичка и топлотна енергија, рад и снага • Оптика • Електрична струја

	<ul style="list-style-type: none"> • представља електрично коло шемом и на основу снаге потрошача одређује његову применљивост; • у хидроелектранама, термоелектранама, соларним панелима, ветрењачама и различитим машинама и уређајима идентификује претварање енергије из једног облика у други и познаје и користи неке од главних начина уштеде енергије; • описује како од простирања светлости зависи настајање сенке и лика у огледалу и сочиву и то користи у различитим свакодневним ситуацијама као нпр. осигурању потребне прегледности, очавању удаљених објеката, побољшавању услова становања, корекцију вида и сл. 	
<p style="text-align: center;">ХЕМИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • опише шта је супстанца, шта су елементи и једињења и да наведе њихову разлику у сложености; • препозна физичка и хемијска својства супстанци које користи у свакодневном животу и делатности коју обавља; • препозна физичке и хемијске промене супстанци у свакодневном животу и делатности коју обавља; • опише честичну грађу супстанце до нивоа честица које чине елементе атома и молекула, и честица које чине једињења молекула и јона; • препозна хемијске елементе и једињења, која се користе у свакодневном животу и пракси, на основу хемијских симбола и формула; • опише шта су смеше и наведе примере смеша у свакодневном животу и пракси; • на основу својстава састојака смеше бира и изводи одговарајући поступак за њихово раздвајање; • опише растворе и њихову припрему и препознаје их у свакодневном животу и пракси; • објасни значење процентног састава раствора и примењује га у пракси; • опише основна физичка и хемијска својства неметала и метала и повеже их с њиховом практичном применом; • опише основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли и повеже их с практичном применом и безбедним радом; • опише основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола и карбоксилних киселина и повеже их с практичним значајем и безбедним радом; • опише физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата и протеина; • опише најважније улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина у живим организмима; • наведе намирнице које садрже масти и уља, угљене хидрате, протеине и витамине; 	<p>Обавезни садржаји VII разред</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неорганска једињења - својства и значај • Органска једињења - својства и значај • Хемија животне средине <p>Напредни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Органска једињења с кисеоником • Полимери у природи и пракси

	<ul style="list-style-type: none"> • препозна загађиваче ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на живи свет и околину; • опише безбедно поступање са супстанцама у складу са значењем ознака упозорења на паковањима или боцама у којима се супстанце чувају, начине њиховог правилног складиштења с циљем очувања здравља и животне средине; • испита својства супстанци у једноставним огледима и безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором. 	
<p>ПРЕДУЗЕТНИШТО</p>	<ul style="list-style-type: none"> • развија план спровођења једноставне активности из контекста породичног и њему познатог социјалног окружења, који укључује потребан буџет, временске и људске ресурсе; • организује и спроводи, индивидуално или као члан тима, једноставну активност из контекста породичног, њему познатог социјалног окружења у складу са материјалним, временским и људским ресурсима; • препознаје прилике за генерисање прихода путем запошљавања и самозапошљавања и анализира ризик који се односи на те прилике; • креира једноставну радну биографију и обавља поступак пријављивања за добијање запослења; • по проналажењу посла користи законом предвиђена права радника и заштити се од узнемиравања на послу (мобинга); • идентификује ресурсе потребне за самозапошљавање; • идентификује ресурсе који су доступни у породичном и социјалном окружењу у сврху остваривања циљева самозапошљавања; • осмишљава једноставан комерцијални производ или услугу; • идентификује и анализира потребна улагања и формира продајну цену производа или услуге; • прави једноставан план дистрибуције производа или услуге; • креира једноставан рекламни оглас и летак. 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Свет рада • Самозапошљавање • Пословање • Развој комерцијалног производа и услуге
<p>ПРИМЕЊЕНЕ ПРИРОДНЕ НАУКЕ – МОДУЛ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • критички размишља о појавама и стварима које се догађају у окружењу; • управља догађајима и пословима од важности за свакодневни живот; • понаша се безбедно по себе и околину приликом употребе различитих техничких ствари или процедура; • примењује знања од критичне важности за квалитет и поштовање потребних стандарда у обављању различитих послова; • практикује основно еколошко понашање. <p>Исходи модула усмерени ка обукама за услуге</p> <ul style="list-style-type: none"> • примењује принципе хигијенског и здравог живота; 	<p>Обавезни садржаји VIII разред КУЋА И ОКО КУЋЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стари материјали за зидање кућа • Новији материјали за куће • Живот у кући <p>ХРАНА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Производња хране • Чување (конзервирање) хране • Припрема хране

	<ul style="list-style-type: none"> • заштити себе и ближње од инсеката и глодара који могу бити преносиоци заразних болести; • адекватно се чува од микроорганизама као узрочника болести; • заштити своје здравље и здравље других применом основног хигијенског понашања; • да поштује основне процедуре примарне и секундарне здравствене заштите. <p>Исходи модула усмерени ка обукама за пољопривредне послове и исхрану</p> <ul style="list-style-type: none"> • да направи план узгоја неке културе биљака за исхрану; • да планира предуслове који су неопходни за правилан узгој биљака за исхрану; • да безбедно користи средства за заштиту биља од штеточина; • да се адекватно понаша са амбалажом у којој се чувају средства за заштиту биља (пестициди). • Одрасли је оспособљен да адекватно узгаја животиње за исхрану; • да планира предуслове који су неопходни за правилан узгој животиња за исхрану; • да адекватно храни и негује домаће животиње; • уме да адекватно здравствено заштити домаће животиње у редовним условима живљења; • да безбедно користи средства за здравствену заштиту домаћих животиња у редовним условима живљења; • да се адекватно понаша са амбалажом у којој се чувају средства за здравствену заштиту домаћих животиња. • Одрасли је оспособљен да здраво и економично припрема храну. • Одрасли је оспособљен да здраво и безбедно чува различите врсте хране. • Одрасли уме да правилно конзервира зимницу. <p>Исходи модула усмерени на обуке у области грађевинарства и занатских услуга</p> <ul style="list-style-type: none"> • оспособљен је да економично, здраво и функционално планира или учествује у планирању изградње неког грађевинског објекта; • уме да адекватно (економично, здраво и безбедно) планира употребу различитих материјала за зидање грађевинског објекта; • уме да адекватно планира употребу различитих врста изолационих супстанци (зидних, подних и кровних); • оспособљен је да адекватно рукује са вишковима употребљеног грађевинског материјала; • уме да адекватно и економично планира употребу различитих енергената; • уме да адекватно рукује са гасовитим горивима која се користе у домаћинству; • уме да адекватно (здраво, безбедно и економично) планира послове око водовода и канализације у условима у којима живи и ради; 	ЗДРАВЉЕ
--	---	---------

	<ul style="list-style-type: none"> • оспособљен је да адекватно (здро, безбедно и економично) складишти, чува и рециклира индустријски и кућни отпад (уља, масти, киселине, пластика, расхладне течности, електролити, био-материјали) у условима у којима живи и ради; • оспособљен је да адекватно заштити предмете који га окружују (коришћењем заштитних боја, лакова итд.). <p>Исходи модула усмерени на обуке у области машинско-електричарских послова</p> <ul style="list-style-type: none"> • адекватно (здро, економично, безбедно) рукује кућним електричним инсталацијама; • безбедно користи осигураче у струјној инсталацији; • безбедно користи продужне каблове; • адекватно (здро, економично, безбедно) рукује електричним апаратима и машинама; • користи техничко упутство које се тиче кућних електричних апарата. 	
<p>ОДГОВОРНО ЖИВЉЕЊЕ У ГРАЂАНСКОМ ДРУШТВУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје и руководи се у свом понашању правима и одговорностима одраслог грађанина; • конструктивно учествује у спречавању насиља, предрасуда, дискриминације, нетолерантности у породичном, микро и макро окружењу; • користи постојеће механизме за приступ информацијама правовремено и на одговарајући начин; • разликује јавне и приватне информације и одговорно их користи у јавној и приватној комуникацији; • разликује изворе информација и вреднује их с обзиром на врсту и поузданост; • препознаје структуру републичке и локалне власти и идентификује надлежности локалне самоуправе; • идентификује послове којима се бави општина; • разликује основне врсте и могуће доприносе удружења на локалном нивоу; • препознаје значај и улогу грађанске иницијативе и активизма у побољшању живота на локалном нивоу и планира локалну акцију; • образложи предности и ризике интеграције Републике Србије у ЕУ; • користи европске вредности приликом доношења одлука, приликом процењивања понашања појединаца и група; • располаже вештинама интерперсоналне комуникације; • препознаје значај и поседује стратегије ненасилног решавања конфликта; • препознаје породицу као систем завистан од окружења и променљив у различитим фазама породичног развоја; • препознаје повезаност брачних и родитељских улога у породичном функционисању; • препознаје како је задовољавање потреба деце начин васпитања, пружање подршке учењу, образовању, одрастању и осамостаљивању; • препознаје различите васпитне стилове и њихове последице на дечји развој; 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Област Грађанско образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> • функционисање републичке и локалне заједнице, грађанска иницијатива и активизам; • Европска унија и процес европских интеграција. <p>Област Одговорно живљење:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Породица као систем • Унапређење квалитета породичног живота и родитељства

	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје типове родитељског ауторитета и њихов утицај на однос родитељ-дете; • препознаје и примењује основне принципе здравог начина живота и заштите здравља; • схвата значај заштите сексуалног и репродуктивног здравља и познаје основне принципе њиховог очувања; • познаје различите начине превенције полно преносивих инфекција и ХИВ-а, односно АИДС-а; • препознаје значај превенције злоупотребе психоактивних супстанци (дуван, алкохол, дрога) и зна последице коришћења истих. 	
<p>ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • укључи рачунар, пријави се на систем, одјави се, поново покрене систем и безбедно искључи рачунар; • покрене програм и отвара фасциклу и документ са подразумеване локације; • користи алате за приказ и затварање прозора и мења величину прозора; • размењује податке између рачунара и спољне меморије и преноси податке са оптичких медија на рачунар; • креира фасциклу и документ на подразумеваној локацији; • сачува документ на подразумеваној локацији; • штампа документ; • проналази информацију на интернету на основу кључне речи; • приступа интернет страници на основу адресе; • приступа налогу електронске поште, чита и шаље поруку и отвара придружени документ; • бира језик за унос текста, уноси текст у текстуални документ, креће се кроз њега и једноставно га уређује операцијама брисања, преписивања, исецања, копирања и лепљења; • подешава величину, боју и облик текста и користи алат за поравнање текста 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рад са документима у радном окружењу • Претрага података и комуникација на интернету • Креирање текстуалног документа

5. ПРОГРАМ ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК

Предмет Српски као страни језик намењен је ученицима страним држављанима који трајно или привремено бораве на територији Републике Србије. Програм наставе и учења Српског као страног језика је конципиран по годинама учења језика, а не по разредима, што омогућава прилагођавање програма реалним потребама и предзнањима ученика, као и темпу и обиму напредовања у учењу.

Циљ наставе и учења Српског као страног језика јесте продуктивно овладавање српским језиком и оспособљавање ученика за комуникацију у свакодневним ситуацијама, као и за употребу српског језика у образовне сврхе; овладавање српским језиком у оквиру предвиђених граматичких структура и лексике, као и вештинама писаног и усменог изражавања; коришћење српског језика у комуникацији у различитим областима приватног и друштвеног живота; упознавање елемента српске културе; развијање интересовања за даље учење српског језика у страном животном окружењу.

Година учења **Прва**
Годишњи фонд часова **74**

ИСХОДИ Након завршене прве године учења, ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – именује предмете и бића из блиског окружења и исказе уобичајене радње и активности (у садашњем времену); – постави једноставно питање и одговори на њега; – разуме основне информације из кратког текста који слуша, са познатом лексиком и граматиком; – разуме полако и јасно изговорена једноставна питања која се односе на личну идентификацију и идентификацију предмета и особа из непосредног окружења; 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – име и презиме</p> <p>Породица: чланови уже породице</p> <p>Живот у кући: кућа/стан, основне просторије, основни намештај, рођендан</p> <p>Храна и пиће основне намирнице</p> <p>Одећа и обућа основни одевни предмети и обућа</p> <p>Образовање</p>	<p>Око 150 пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Презент глагола у 1, 2. и 3. лицу једнине (потврдни и одрични облик);</p> <p>Проста реченица са именским предикатом;</p> <p>Личне заменице 1, 2. и 3. лица једнине у функцији субјекта;</p> <p>Личне заменице 1, 2. и 3. лица множине у функцији субјекта – на нивоу разумевања;</p> <p>Проста реченица са глаголским предикатом;</p> <p>Именице у локативу једнине са предлозима <i>у</i> и <i>на</i> уз глагол <i>јесам</i> – на нивоу разумевања;</p> <p>Именице у акузативу без предлога – на нивоу разумевања;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – напише ћирилицом основне личне податке и појединачне речи којима именује појмове из блиског окружења; – чита наглас и разуме изоловане речи и кратке реченице написане ћирилицом, са познатом лексиком и граматиком; 	<p>учионица, основни школски прибор</p> <p>Природа доба дана, биљке и животиње (типични примери из окружења)</p> <p>Спорт и игре игра, играчке</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти село, град</p> <p>Комуникативни модели поздрављање, представљање</p>	<p>Именице у генитиву у моделу <i>Ја сам из...</i></p> <p>Нетематизована лексика: дани у недељи, бројеви до 20, основне боје, помоћни глагол, личне заменице, показне заменице <i>то</i> и <i>ово</i>, предлози <i>у</i>, <i>на</i> и <i>из</i>, везник <i>и</i>, прилози <i>где</i>, <i>како</i>, <i>сада</i>, <i>ту</i>, упитне речи <i>ко</i> и <i>шта</i>, речце <i>ли</i>, <i>да</i>, <i>не</i></p>
---	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Друга**

Годишњи фонд часова 74

<p>ИСХОДИ</p> <p>Након завршене друге године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – исказе радњу која се дешава у тренутку говорења; – разуме радњу исказану у прошлости; – састави реченице са правим објектом; – исказе основне просторне односе; – разуме полако и јасно изговорена једноставна питања и информације везане за свакодневне активности и време њиховог дешавања; – представи себе и чланове своје породице и тражи исте информације од саговорника; 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – адреса, телефонски број</p> <p>Породица и људи у окружењу: чланови породице</p> <p>Живот у кући: делови куће/стана; просторије; двориште; Нова година</p> <p>Храна и пиће: основни оброци и основно посуђе</p> <p>Одећа и обућа: одевни предмети и обућа</p> <p>Здравље: основни делови тела</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Проста реченица са придевом у именском делу предиката;</p> <p>Именица у акузативу без предлога;</p> <p>Именица у локативу са предлозима <i>у</i> и <i>на</i>;</p> <p>Презент глагола за сва три лица и оба броја;</p> <p>Личне заменице 1, 2. и 3. лица множине у функцији субјекта;</p> <p>Присвојне заменице за 1. и 2. лице једнине сва три рода у функцији атрибута и именског дела предиката;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – чита кратке повезане реченице са познатом лексиком и граматиком; – пише штампаним словима ћирилице и латинице; 	<p>Образовање: просторије у школи (учионица), школски намештај, школски прибор</p> <p>Природа: месеци у години; домаће животиње</p> <p>Спорт и игре: дечије игре</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: основна превозна средства; продавница, пијаца</p> <p>Комуникативни модели: честитање и захваљивање</p>	<p>Именице <i>pluralia tantum</i> (најфреквентнији примери) – на нивоу разумевања; Перфекат глагола којима се исказују уобичајене радње – на нивоу разумевања;</p> <p>Нетематизована лексика: називи месеци, бројеви до 100, прилози <i>данас</i> и <i>јуче</i>, везници <i>или</i> и <i>а</i>, упитне речи <i>колико</i> и <i>када</i></p>
---	--	---

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Трећа**
Годишњи фонд часова 74

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p style="text-align: center;">Након завршене треће године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМЕ</p>	<p style="text-align: center;">САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – исказе радњу у садашњости и прошлости и тачно време дешавања; – учествује у кратком дијалогу с вршњацима и одраслима у складу с тематским областима и препорученом лексиком; – разуме полако и јасно изговорена једноставна питања и информације о садашњим, прошлим и будућим догађајима; – чита наглас с разумевањем познате линеарне и нелинеарне текстове; – пише кратке форме 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – место рођења</p> <p>Породица и људи у окружењу: основне информације о члановима уже породице</p> <p>Живот у кући: делови намештаја према просторијама у кући/стану; уобичајене дневне активности (устајање, доручак, одлазак у школу, на посао, слободне активности...)</p> <p>Храна и пиће: оброци, воће, поврће, посуђе</p> <p>Одећа и обућа:</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи; Перфекат фреквентних глагола (сва три лица и оба броја); Футур I фреквентних глагола – на нивоу разумевања; Модални глаголи; Присвојне заменице за треће лице једнине сва три рода; Именице у акузативу са предлозима <i>у</i> и <i>на</i> са глаголом <i>ићи</i>; Именице у генитиву са значењем просторног и временског односа;</p>

<p>штампаним и писаним словима ћирилице и латинице поштујући ортографску норму.</p>	<p>одевање према годишњим добима</p> <p>Здравље: делови тела, одржавање личне хигијене; прибор за личну хигијену</p> <p>Образовање: школски предмети, оцењивање; час и одмор; распоред часова</p> <p>Природа: годишња доба – атмосферске појаве; кућни љубимци</p> <p>Спорт и игре: друштвене и компјутерске игре</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: превозна средства, болница, апотека</p> <p>Комуникативни модели: упознавање; жеља; нуђење; прихватање/неприхватање понуђеног</p>	<p>Именице у инструменталу са значењем друштва и средства – на нивоу разумевања.</p> <p>Конгруенција именских и придевских речи у наведеним падежним облицима у фреквентним конструкцијама.</p> <p>Конгруенција у реченици са именицама <i>pluralia tantum</i> (најфреквентнији примери).</p> <p>Нетематизована лексика: бројеви до 1000, редни бројеви, сабирање и одузимање, изведене боје, присвојне заменице, предлози <i>од, до, испод, изнад, пре, после, са</i>, везници <i>зато што</i> и <i>али</i>, прилози <i>горе, доле, лево, десно, сутра, ујутру, увече</i>; упитне речи <i>зашто</i></p>
---	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Четврта**
Годишњи фонд часова 74

<p>ИСХОДИ Након завршене четврте године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<p>– предметима и бићима из блиског окружења приписује типичне особине;</p> <p>– исказе радњу у садашњости, прошлости и будућности;</p> <p>– исказе молбу и захтев;</p>	<p>Лично представљање: основне информације о себи – месец рођења, узраст, место и улица становања</p> <p>Породица и људи у окружењу: чланови шире породице и основне информације о њима</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Футур I глагола (сва три лица и оба броја);</p> <p>Императив (2. лице једине и множине најфреквентнијих глагола);</p>

<p>– учествује у дијалогу на задату тему усклађену с тематским областима;</p> <p>– разуме молбу и захтев који се односе на свакодневне активности;</p> <p>– чита у себи с разумевањем кратке линеарне и нелинеарне текстове с познатом лексиком и граматиком;</p> <p>– пише кратак текст (ћирилицом или латиницом) у складу с предвиђеном ортографском нормом.</p>	<p>Живот у кући: простор у коме се учи и одмара; радни дани и викенд; подела послова и обавеза у породици</p> <p>Храна и пиће: избор хране и пића, воће и поврће, посланице</p> <p>Одећа и обућа: одевни предмети за одређене прилике (свечана и спортска одећа)</p> <p>Здравље: лекарски преглед и интервенције; најчешће болести</p> <p>Образовање: учење и школске обавезе; излет, екскурзија</p> <p>Природа: домаће и дивље животиње; основни географски појмови, стране света</p> <p>Спорт и игре: спортови и основна спортска опрема</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: делови града; на путу до школе, учесници у саобраћају; пекара, посластичарница</p> <p>Нетематизована лексика: прилози <i>близу, далеко, синоћ, јутрос, вечерас</i>, упитне речи <i>како</i> и <i>какав</i>, речца <i>можда</i></p> <p>Комуникативни модели: давање и тражење информација;</p>	<p>Сложени предикат са модалним глаголима <i>морати, моћи, желети</i>;</p> <p>Именице у инструменталу са значењем друштва и средства;</p> <p>Именица у дативу у функцији неправог објекта уз глаголе давања и говорења – на нивоу разумевања;</p> <p>Енклитички облик личне заменице у дативу за 1. и 2. лице једнине уз глаголе давања, говорења и допадања;</p> <p>Присвојне заменице за сва три лица једнине и множине;</p> <p>Фреквентни описни придеви за исказивање физичких и карактерних особина и фреквентни прилози за начин;</p> <p>Фреквентне именице са значењем вршиоца радње.</p> <p>Конгруенција именских и придевских речи у наведеним падежним облицима у фреквентним конструкцијама.</p>
--	--	---

захтев; допадање/недопадање; тражење допуштења.

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Пета**
Годишњи фонд часова 74

ИСХОДИ Након завршене пете године учења, ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – исприча у 4 до 6 реченица доживљене ситуације и своје планове – учествује у кратком дијалогу о познатим темама – разуме садржај кратког континуираног говореног текста (5 до 6 једноставних реченица) саопштеног стандардним језиком, изговореног разговетно; – чита с разумевањем краћи познат текст писан ћирилицом или латиницом; – издваја експлицитне информације и изводи једноставне закључке на основу прочитаног текста; – напише краћи текст (5-6 реченица) на познату тему, ћирилицом или латиницом, уз очекиване грешке које не утичу на разумевање. 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – датум рођења; омиљене личне активности</p> <p>Породица и људи у окружењу: занимања чланова породице и људи у окружењу</p> <p>Живот у кући: опис просторија у кући/стану; свакодневне активности у кући; празници</p> <p>Храна и пиће: врсте воћа и поврћа; активности у припремању хране</p> <p>Одећа и обућа: набавка одеће и обуће</p> <p>Здравље: болести и лечење; здравствено стање</p> <p>Образовање: нови школски предмети; зимски и летњи распуст; школски намештај; школски прибор</p> <p>Природа:</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Сложени глаголски предикат с модалним глаголима: <i>требати, смети</i>;</p> <p>Именичке, бројне и прилошке синтагме са значењем количине;</p> <p>Именица у дативу у функцији неправог објекта уз глаголе давања и говорења;</p> <p>Енклитички облик акузатива личних заменица у моделу <i>Боли ме...Боли га...</i></p> <p>Вокатив на примерима особа из непосредног окружења;</p> <p>Компаратив и суперлатив фреквентних придева и прилога;</p> <p>Узрочна реченица с везницима <i>јер</i> и <i>зато што</i>;</p> <p>Временске реченице;</p> <p>Глаголски вид познатих глагола у временским реченицама.</p> <p>Нетематизована лексика: прилози <i>мало, много, пуно, неколико, још</i>, везници <i>док, кад, пре него што, након што, чим, него, упитна реч који</i></p>

	<p>временске прилике; називи континената и земаља у окружењу</p> <p>Спорт и игре: спортови и спортисти</p> <p>Куповина: цене; плаћање</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: сеоско домаћинство (башта, врт, воћњак); градске улице и тргови; циљ путовања; аутобуска и железничка станица</p>	
--	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Шеста**
Годишњи фонд часова 74

<p>ИСХОДИ</p> <p>Након завршене шесте године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – постави питања, изда налоге и саопшти информације у вези са свакодневним активностима, људским особинама и поступцима; – исприча у неколико реченица догађај у којем је учествовао – преприча кратак једноставан наративни текст; – учествује у кратком дијалогу о темама из свакодневног живота, поштујући основна начела вођења разговора; 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – омиљене личне активности</p> <p>Породица и људи у окружењу: опис чланова породице и људи у окружењу (физичке и психичке карактеристике)</p> <p>Живот у кући: покућство (постелина, посуђе, кућни апарати); уобичајене дневне активности током радне недеље и викенда; празници и прославе у породици</p>	<p>Око 150 пунозначних и помоћних речи; Конгруенција атрибута и именице у усвојеним падежним конструкцијама; Именице женског рода на сугласник – на нивоу разумевања; Присвојни придеви; Посесивни генитив – на нивоу разумевања; Неправи објекат у локативу са предлогом <i>о</i> и акузативу са предлогом <i>за</i>;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – разуме садржај кратког континуираног говореног текста (до 10 једноставних реченица) саопштеног стандардним језиком, изговореног разговетно; – чита краће текстове са познатом граматиком и углавном познатом лексиком; – пише кратак, једноставан наративни и експозиторни текст (до 10 реченица) уз очекиване грешке које не утичу на разумевање; – пише кратку поруку, честитку, позивницу, обавештење, поштујући језичку и ортографску норму. 	<p>Храна и пиће: омиљена храна и пиће; зачини; врсте меса</p> <p>Одећа и обућа: опис одеће и обуће; одржавање одеће и обуће</p> <p>Здравље: активности за очување здравља</p> <p>Образовање: омиљени школски предмети; дан школе; активности на часу и на одмору; основни појмови из биологије</p> <p>Природа: чување природе; географски појмови и називи држава</p> <p>Спорт и игре: спортски реквизити и основна спортска терминологија</p> <p>Куповина: цене; место куповине; плаћање</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: оријентација у простору, начин кретања; делови града; циљ путовања;</p>	<p>Изрична реченица уз глаголе говорења и мишљења; Намерна реченица са везником <i>да</i>.</p> <p>Нетематизована лексика: прилози <i>рано, касно, увек, никад, често, ретко, дуго, зими, лети</i>; предлог <i>о, за</i>, везник <i>да</i>, упитна реч <i>чији</i></p>
---	---	---

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Седма**
Годишњи фонд часова 74

ИСХОДИ Након завршене седме године учења, ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – исприча догађај, да налоге или саопшти своје намере, жеље и потребе; – пренесе информацију добијену од друге особе; – прати главну идеју у свакодневној комуникацији и повезује узрок и последицу; – разуме уобичајене информације у вези са свакодневним животним потребама и активностима; – разуме суштину кратког континуираног говореног текста са познатом лексичком и граматичком структуром изговореног разговарно; – на основу прочитаног текста са познатом лексичком и граматичком структуром изводи једноставне закључке; – пише кратке и једноставне текстове у вези са предвиђеним темама и садржајима, уз очекиване грешке које не утичу на разумевање. – попуни краћи формулар. 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – национална или етничка припадност</p> <p>Породица и људи: односи међу члановима породице и пријатељима</p> <p>Живот у кући: опис простора у којем се проводи највише времена – његово одржавање и уређење</p> <p>Храна и пиће: храна биљног и животињског порекла</p> <p>Одећа и обућа: материјали од којих се прави одећа и обућа; облачење младих</p> <p>Здравље: здрав начин живота</p> <p>Образовање: специјализоване учионице; писмени задаци, контролни задаци; основни појмови из математике и физике</p> <p>Природа: разноврсност биљног и животињског света; описивање временских прилика</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи; Именице у генитиву с предлозима <i>са, из, око, између, поред,</i> код;</p> <p>Конгруенција атрибута и именице у роду, броју и падежу; Најфреквентније збирне именице изведене суфиксом <i>-је</i>; Етници (за потребе представљања себе и људи из своје околине); Градивни придеви; Односне реченице - уопштено; Потенцијал у моделима типа <i>Ја бих један сок... Ми бисмо дошли у 5.</i> Директни и индиректни говор (изричне и зависноупитне реченице, на нивоу свакодневне комуникације).</p> <p>Нетематизована лексика: везник који</p>

	<p>Спорт: тимски и индивидуални спортови, познати спортисти</p> <p>Куповина: куповина у тржним центрима</p> <p>Насеља, саобраћај, јавни и услужни објекти: значајни грађевински објекти – културноисторијски споменици; позориште, биоскоп</p> <p>Култура, уметност, медији: филм и телевизија; основни музички инструменти, концерт</p>	
--	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Осма**
Годишњи фонд часова 74

ИСХОДИ	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<p>Након завршене осме године учења, ученик ће бити у стању да:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> – у неколико континуираних реченица опише себе, своја психолошка стања и расположења, као и људи око себе; исприча неки догађај; – адекватно користи комуникативне моделе за најчешће говорне чинове; – једноставним исказима износи своје мишљење и брани своје ставове; – разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – кратка биографија</p> <p>Породица и људи: људске врлине и мане</p> <p>Живот у кући: одржавање стамбеног простора (кречење, поправке); планирање и организација послова и обавеза у кући; породична окупљања</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Футур II и потенцијал у кондиционалним реченицама са везницима <i>ако</i> и <i>кад</i>;</p> <p>Футур II у временској реченици са везником <i>док</i> и <i>кад</i>.</p> <p>Обезличене реченице за исказивање свакодневних потреба.</p> <p>Рефлективни пасив – на нивоу разумевања.</p>

<p>(са)говорника о блиским и познатим темама, уживо или у медијима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – нормалним темпом чита и разуме лексички и граматички познат текст писан ћирилицом или латиницом, а појединачне непознате речи одређује на основу контекста; – разуме једноставна упутства која се тичу оријентације у простору, употребе апарата, правила игре... - пише кратак текст о себи, другим личностима и важним догађајима из окружења, у складу са ортографском нормом на задате теме и организује их у смисаоне целине. 	<p>Храна и пиће: припремање хране; здраве навике у исхрани</p> <p>Одећа и обућа: естетска компонента изгледа, накит и модни детаљи</p> <p>Здравље: адолесценција, опасности од болести зависности</p> <p>Образовање: могућности даљег школовања, врсте средњих школа, занимања; основни појмови из хемије</p> <p>Природа: екологија, заштита природе</p> <p>Спорт: актуелне и традиционалне спортске манифестације; понашање на спортским манифестацијама</p> <p>Куповина: куповина у специјализованим продавницама (продавница спортске опреме, књижара...)</p> <p>Насеља саобраћај, јавни и услужни објекти: културноисторијски споменици; коришћење јавног превоза, понашање у саобраћају; музеј, галерија</p> <p>Култура, уметност, медији: позоришна представа; интернет и друштвене мреже</p>	<p>Нетематизована лексика: везник <i>ако</i></p>
--	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Девета**
Годишњи фонд часова **74**

<p align="center">ИСХОДИ</p> <p>Након завршене девете године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p align="center">ТЕМЕ</p>	<p align="center">САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – учествује у свакодневној комуникацији користећи једноставније реченице; – исказује и образлаже уопштено своје намере и планове; – издаје налоге уобичајене у свакодневној комуникацији; – преноси својим речима информације добијене од других особа; – разуме суштину јасно изговореног текста о стварима, особама и активностима из свакодневног живота; – чита и већим делом разуме краће стручне текстове из области свог интересовања; – пише кратке континуиране текстове на задату тему из учениковог интересовања или блиског окружења, у складу са ортографском нормом. 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – узраст, место становања, досадашње образовање, основна документа</p> <p>Породица и људи у окружењу: подаци о члановим породице и пријатељима</p> <p>Живот у кући: опис животног простора (кућа/стан)</p> <p>Храна и пиће: навике у исхрании у контексту културолошких разлика</p> <p>Одећа и обућа: одећа и обућа за различите прилике; материјали од којих се прави одећа и обућа</p> <p>Здравље: болести и лечење</p> <p>Образовање: нови наставни предмети, учење и оцењивање, професори</p> <p>Природа:</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи укључујући и основне појмове из школских предмета;</p> <p>Презент, перфекат, футур I, императив, потенцијал и футур II – систематизација глаголских облика;</p> <p>Глаголски вид – разликовање свршених и несвршених глагола (неопходних у свакодневној комуникацији) -разликовање именоване од обављене радње, творба перфективних глагола (најфреквентнији префикси);</p> <p>Конгруенција атрибута са именицама женског рода на сугласник;</p> <p>Датив у функцији логичког субјекта (именице и заменице);</p> <p>Кондиционалне реченице са везником <i>да</i>;</p> <p>Рефлексивни и партиципски пасив.</p>

	<p>жива и нежива природа у окружењу; сналажење у простору</p> <p>Спорт и игре: тимски и индивидуални спортови, познати спортисти</p> <p>Куповина: куповина и начини плаћања</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: градски и међуградски превоз</p> <p>Култура, уметност, медији: значајни догађаји и личности из културне прошлости; врсте медија и медијски садржаји; интернет и друштвене мреже</p>	
--	---	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Десета**
Годишњи фонд часова 74

<p>ИСХОДИ</p> <p>Након завршене десете године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – иницира и одржава разговор са вршњацима и особама из окружења на блиске и познате теме; – усмено преприча садржај онога што је видео, чуо или прочитао из различитих домена општег информисања; – разуме основни садржај информативних и документарних емисија; 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – физички изглед; лична интресовања</p> <p>Породица и људи у окружењу: обавезе и навике чланова породице</p> <p>Живот у кући: послови и обавезе у кући; млади и слободно време</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи, укључујући и основне појмове из школских предмета;</p> <p>Глаголски вид – разликовање једнократне од понављане радње (код глагола неопходних у свакодневной комуникацији) - творба имперфективних глагола;</p> <p>Збирни бројеви и бројне именице;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – разуме суштину краћих стручних текстова; – укратко опише своја и туђа осећања, расположења и психофизичка стања; – попуњава различите типове формулара. 	<p>Храна и пиће: припремање хране</p> <p>Одећа и обућа: омиљена гардероба и обућа</p> <p>Здравље: здравствено стање, лична искуства</p> <p>Образовање: основна стручна терминологија наставних предмета примарних за струку ученика</p> <p>Природа: карактеристике и занимљивости појединих регија</p> <p>Спорт и игре: спортске манифестације и понашање на спортским манифестацијама</p> <p>Куповина: свакодневна и повремена куповина, штедња</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: врсте и начини путовања; места за забаву</p> <p>XI. Култура, уметност, медији: уметничка дела и споменици културе; праћење медија; интернет и друштвене мреже – предности и мане</p>	<p>Конгруенција са збирним бројевима и бројним именицама у реченици – на нивоу разумевања; Концесивне реченице са везницима <i>иако</i> и <i>мада</i>; Односне реченице са везницима <i>који</i> и <i>чији</i> у зависним падежима; Исказивање узрока предлошко-падежним конструкцијама и зависном узрочном реченицом.</p>
---	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Једанаеста**
Годишњи фонд часова 74

ИСХОДИ Након завршене једанаесте године учења, ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – у разговору исказује и образлаже своје поступке и мишљење и критички анализира поступке и мишљења других; – разуме основни садржај стручних емисија из домена личног интересовања; – чита и разуме суштину информативних текстова; – пише извештаје на теме из различитих школских предмета користећи информације добијене из више извора; – прави белешке на основу слушаног текста. 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – карактерне и емотивне особине</p> <p>Породица и људи у окружењу: порекло, преци</p> <p>Живот у кући: живот у кући и живот у стану – предности и недостаци</p> <p>Храна и пиће: исхрана и здравље; дијета</p> <p>Одећа и обућа: куповина и одржавање одеће и обуће</p> <p>Здравље: чување здравља, опасности од болести зависности</p> <p>Образовање: основна стручна терминологија наставних предмета примарних за струку ученика</p> <p>Природа: проблеми загађивања природе</p> <p>Куповина: куповина путем интернета</p>	<p>Око 105 нових пунозначних и помоћних речи укључујући и основне појмове из школских предмета;</p> <p>Систематизација неличних именичких заменица (значење и промена);</p> <p>Исказивање временског односа предлошко-падежним конструкцијама и зависним реченицама с везницима <i>кад, док, чим, пре него што, након што</i>;</p> <p>Глаголски прилог садашњи у примерима уобичајеним у свакодневној комуникацији;</p> <p>Глаголски прилог прошли – на нивоу разумевања.</p>

	<p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: јавни објекти у окружењу и запослени у њима</p> <p>Култура, уметност, медији: значајне културно-уметничке манифестације у окружењу; медији у функцији образовања; коришћење интернета</p>	
--	---	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Дванаеста**

Годишњи фонд часова **74**

<p>ИСХОДИ Након завршене једанаесте године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – говори уз унапред припремљену презентацију на задату тему; – интерпретира основни садржај предавања из струке; – разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом; – прикупља информације из линеарних и нелинеарних текстова; – чита с разумевањем, уз помоћ речника, стручне, информативне и текстове писане административним стилем; – пише основне информације о себи у форми биографије и краће текстове административног стила (молба, жалба, захтев...). 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – писање CV-ја</p> <p>Породица и људи у окружењу: решавање конфликта у породици и међу пријатељима</p> <p>Живот у кући: пожељан простор за живот</p> <p>Храна и пиће: традиција у исхрани, национална јела</p> <p>Одећа и обућа: одевање младих, мода</p> <p>Здравље: конвенционално и алтернативно лечење</p> <p>Образовање:</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи укључујући и основне појмове из школских предмета;</p> <p>Употреба наглашених и ненаглашених облика личних заменица - систематизација;</p> <p>Типичан распоред енклитика у простој реченици - систематизација;</p> <p>Аорист у примерима уобичајеним у свакодневной комуникацији;</p> <p>Конгруенција са личном заменицом Ви у учтивом обраћању женској особи;</p> <p>Деклинација синтагме са именом и презименом мушке и женске особе.</p>

	<p>основна стручна терминологија наставних предмета примарних за струку ученика; могућности даљег школовања</p> <p>Природа: очување и неговање природе у окружењу</p> <p>Спорт и игре: професионално и рекреативно бављење спортом</p> <p>Куповина: однос према куповини</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: администрација и лична документа</p> <p>Култура, уметност, медији: међукултуралност и њен значај; злоупотреба интернета</p>	
--	---	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, гово

РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Anav sikavimasko ROMANI ČHIB E ELEMENTJENCA NACIONALNO KULTURAKE

Reso **Reso** sikljovipe rromani čhibjako e elementjenca nacionalno kulturake sito te lenpe džandipe kotar rromani čhib thaj olake karakteristike, lilavnipe thaj kultura Rromengi, sar ini barjaripe džandipasko vaš labaripe čhibjako ano aver-aver sakodivutne komunikaciake situacie, thaj barjaripe godjako kotar poro nacionalno identiteti, vaš te sikljon te dikhlaren alosarde literarno thaj aver artistikane kotora kotar rromani thaj tradicia srbikani thaj aver themengi, vaš lačharipe tradicia thaj kultura rromano themeski thaj barjaripe interkulturalipe.

Klasa **Dujto**

Beršesko **72 satja** fondi satjengo

REZULTATJA	UMAL/TEMA	MOTHOVDIPE ŠKOLAKI LEKTIRA
<p>Pedo agorisipe klasako siklovno ka ovol ani situacia te:</p> <p>UMAL/TEMA MOTHOVDIPE</p> <ul style="list-style-type: none"> – ulavel literarno forme: gili, paramisi, bajka, dramako teksti; – sikavel angluno keripe, vakhti thaj than keripasko ano drabarutno teksti; – sikavel rndo keripasko ano teksti; – sikavel stiho thaj strofa; – dikhlarel stihja save silen rima; – mothavol semnipe godaripaske lava, garavde lava, thaj siklovipe savo dikhlarela ano basne; – drabarela teksti pačavipa intonacia teksteski; – iloa recituinela gili; – khelela dramatikane tekstja; – sikavela poro gndipe kotar teksti; – ulavela avazi thaj lafori thaj pendjarela vokalja thaj konstonantja; – dikhlarela pašipe thaj ulavipe maškar fundone lavja pi rromani thaj phurano indijaki čhib 	<p>LILAVNIPE</p>	<p>POEZIJA</p> <p>Rajko Đurić: <i>Sar šaj te vazdas amen</i></p> <p>Themutni gili: <i>Amari čhib</i></p> <p>Ljuan Koko: <i>Abeceđaki gili</i></p> <p>Jovan Jovanović Zmaj: <i>Ivend</i></p> <p>Desanka Maksimović: <i>Ano suno čhavore bajrona</i></p> <p>Ljuan Koko: <i>Te bajrova</i></p> <p>Rajko Đurić: <i>Baro, bareder, majbaro</i></p> <p>Alija Krasnići: <i>E dako kamljipe</i></p> <p>Ljuan Koko: <i>Amaro Beogradi</i></p> <p>Rajko Đurić: <i>Gili sovimaski</i></p> <p>Božidar Timotijević: <i>Grafemeski gili</i></p> <p>PROZA</p> <p>Themutni paramisi: <i>O papo thaj i bindalako</i></p> <p>Themutni paramisi: <i>Godžaver phuro</i></p> <p>Themutni paramisi: <i>Paramisi kotar efa ranika</i></p> <p>Themutni indijaki paramisi: <i>Kobor</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – dela fundone gramatikake kategorie navnutnake thaj verbeske – pačavinela thaj labarinela fundone lekhavipaske regule; – thagarinela fundone tehnik drabaripasko thaj hramosaripasko, ulavela specifikane avazja ani rromani čhib, džanela te labarinol disave grafeme ano hramosaripe; – labarinela aver, aver forme mujeske thaj lekhipasko mothovipe: kerela poro mothavipe, mothavipe, deskripcija; – pedo literarno rromani čhib kerela polugi thaj pherdi laforutni thaj phanela pobut laforutne ani jek harno teksti; – lela kotor ano vakheripe thaj pačavipa šunela aver dženen; – ulavela fundone kotora teksteske (anav, pasusi, anav autoresko, mothovdipe); – iloa drabarinela teksti. 		<p><i>sito pondž thaj jekh</i> Jakov Tajc: <i>Maša thaj ruv</i> Rajko Đurić: <i>Amen džas e čhibake dromesa</i> Rajko Đurić: <i>Tikno TV dnevniko</i> Dejan Aleksić, roman (kotor): <i>Čudipaske avanture Azbučko angluno ano trianda grafeme</i></p>
<p>Lilavne svatja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stih, strofa, rima – themutni sovimaski gili; – basna; – bajka; – tema, than thaj vakhti keripasko, rndosiripe keripasko; – angluno thaj epizodno rola (dikhipe, karakteri thaj keripe); – persone ano dramatikano teksti vaš čhavorenge. 	<p>ČHIB</p> <p>Gramatika, lekhipe thaj ortoepija</p>	<p>Dramake tekstja Aleksandar Popović: <i>Ni kamav sajek te ovav jekto</i></p> <p>Popularno thaj informativno tekstja Ano Grafemari vaš dujto klasa ano margine dendile lavja pi rromani čhib thaj olengo pašipe e phurano indijake lavjenca thaj sanskriti;</p> <p>Dendile Garavdo lavja thaj godaripaske lavja / <i>Garavdo alav;</i></p>

<p>Avazi, vokali thaj konsonanti.</p> <p>Forma lavjengi: navnutni; verbi; gendo (fundo thaj rndomo).</p> <p>Laforutne (verifikacia thaj nanipe).</p> <p>Baro grafema: hramisaripe anava raštrenge, dizjengo thaj gavengo thaj geografikane anava.</p> <p>Čačikano hramosaripe thaj vakheripe thaj labaripe grafemengo: <i>Kh; Čh; Ph; Th; Rr;</i></p> <p>Čačikano hramosaripe thaj ulavipe grafemengo sar so siton: <i>Dž thaj Dj;</i></p> <p><i>Č thaj Ć; Čh i Ćh; H i X; Rr i R; J i Y; N i Nj; L thaj Lj thaj olengo</i> čačikano labaripe.</p> <p>Pučipe adikharipe disave grafemengo ano lilavni (standardno) rromani čhib. Phando thaj ulavdo hramosaripe lavjengo.</p> <p>Interpunkcija: punkto (po agor laforutnako thaj palo rndomo gendo); duj punktja thaj koma ano gendipe. Haljovipe drabarutno teksti prekal amboldipe pedo pučipe. Plani vaš mothovdipe harne tekstesko (lirikano, epikano, dramatikano) kedimo kotar generalno pučipe.</p>	<p>ČHIBJAKI KULTURA</p>	<p>Ano fundone tekstja kotar grafeme dendile informacie ini kotar xanig Rromengi, zanatja, tradicija thaj olenge gila adekvatno grafemi savo sikljolape;</p> <p>Čhavrikano lil pi rromani thaj srbikani čhib vaš sikljovne kotar 1.dži 4. klasa – <i>Čirikljori</i> (aktuelno informacie, paramisi, gila, garavutno lafja, interesantna geografija, kultura, tradicija...)</p> <p>KHERUTNI LEKTIRA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alija Krasnići: Čhavrikane gila thaj paramisja 2. Trifun Dimić: Kedipe themutne paramisja thaj gila 3. Rajko Ranko Jovanović: Rromane čirikljorra–alosaaripe gilengo 4. Zlatomir Jovanović: Jevandjelje vaš čhavoreng pi rromani čhib 5. Alija Krasnići (kedipe themutne paramisjengo): Devla kerma kir
--	--------------------------------	--

<p>Plani te mothavipasko pedo fundo direktno dikhlaripe. Lekhipaske siklovipe: hramosaripe, diktati thaj korkorutno lekhisaripe. Čhibjake sikljovipe: garavde lavja, rebusja, keripe laforutnako, bufljaripe laforutnako. Leksikano-semantikano keripe: džipheridpe laforutnako, mothovdipe dživutrengo thaj šejengo. Scenako sikavipe dramatikano teksti.</p>		
--	--	--

Klidutne svatja: grafeme, lilavnipe, čhib, čhibjake kultura, specifikane avazja

6. ПРОГРАМ ДОДАТНИХ АКТИВНОСТИ ЗА УЧЕНИКЕ У ТРАНЗИЦИОНОМ ПЕРИОДУ – Клуб за учење

РАСПОРЕД АКТИВНОСТИ

Настава ће се спроводити у просторији за целодневни боравак деце и осталим просторијама школе, у зависности од садржаја и расположивости ресурса.

ЦИКЛУС (РАЗРЕДИ)	ТРАЈАЊЕ	ВОДИТЕЉИ АКТИВНОСТИ
Први циклус (1 – 4. разред)	свакодневно од 8:00 до 17:00	<ul style="list-style-type: none"> • Наставници разредне наставе • Сарадници у настави
Други циклус (5 – 8. разред)	свакодневно од 8:00 до 17:00	<ul style="list-style-type: none"> • Наставници предметне наставе • Сарадници у настави

ПРИОРИТЕТНИ ИСХОДИ И КЉУЧНИ САДРЖАЈИ ПРОГРАМА ПРВОГ ТИМА

Услед неопходности конкретније процене претходно стеченог знања и оснажених вештина а у складу са текућим планом и програмом у основном школству, за потребе успешнијег укључивања ученика сматрали смо да је веома битно селектовати и назначити приоритете у инпуту и оутпуту након транзиционог периода. Сматрамо да ће на овај начин наставници имати јаснију слику о тренутном статусу ученика и његовом месту у датом тренутку.

ЦИКЛУС/РАЗРЕД	ПРЕДМЕТ / КЉУЧНИ ПОЈМОВИ ПРЕДМЕТА	ПРИОРИТЕТНИ ИСХОД/КЉУЧНИ САДРЖАЈ
I ЦИКЛУС/ I РАЗРЕД	СРПСКИ ЈЕЗИК Азбука, читање и писање, проста реченица, глас, слово, реч, реченица, врсте реченица, ?!, рецитовање	<ul style="list-style-type: none"> – Чита и пише штампаним и писаним словима ћирилице просте реченице или кратке текстове са познатим појмовима; – Разуме прочитану просту реченицу или краћи текст; – Препознаје именице и разликује заједничке од властитих примењујући правило великог слова. – Препознаје и разликује реченице по значењу и уме да их примени у свакодневном контексту; – Користи знакове интерпункције приликом завршавања реченице (.?!) – Изражајно рецитије стихове са правилном римом; – Напише основне податке о себи (име, презиме и адресу);
	МАТЕМАТИКА бројеви до 100, сабирање и одузимање, непознати број, геометријски облици и врсте линија	<ul style="list-style-type: none"> – Чита, пише и упоређује бројеве до 100 са употребом знакова <, > и =; – Писмено и усмено сабира и одузима са прелазом до 20 и без прелазом до 100; – Препознаје и именује основне геометријске облике (круг, троугао, квадрат и правоугаоник); – Уочи, именује и црта врсте линија (права, крива, отворена, затворена и ограничена); – Одређује непознати сабирак, умањеник и умањилац у оквиру 20; – Употреби прибор за геометрију;

	<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Поздравља и отпоздравља, примењујући најједноставнија језичка средства; – Уме да броји до 10-15 и разазнаје боје; – Представља себе и другог; – Разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих; – Исказује захвалност и извињење на једноставан начин; – Препознаје и именује предмете из непосредног окружења; – Једноставно даје исказ о припадању/неприпадању; – Разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих.
	<p>СВЕТ ОКО НАС</p> <p>жива и нежива природа, временске и просторне одреднице, вода, земљиште, својства материјала, заштита околине,основе саобраћаја</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Одређује време помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра; – Идентификује живу и неживу природу и разврстава живи свет; – Препознаје облике појављивања воде и изглед земљишта у непосредном окружењу (потоци, реке, баре, језера, равница, брдо, планина); – Препознаје делове тела и људска чула као и њихову улогу у његовом свакодневном животу; – Штеди воду, одлаже отпад на предвиђена места и понаша се тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; – Посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно-непровидно, хрпаво- глатко; – Зна основе саобраћаја и примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице; – Прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; – Снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката;
	<p>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ/ ВЕРСКА НАСТАВА-ИСЛАМ</p> <p>потребе, осећања, жеље, различитост, толеранција, правила, права, обавезе, сарадња и комуникација</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Препозна и исказе потребе, осећања и жеље и поштује туђе; – Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; – Уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – Сарађује са вршњацима у заједничким активностима; – Придржава се договорених правила, зна основна права и обавезе; – Разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу и комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме;

		<ul style="list-style-type: none"> – препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати и заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу.
	<p align="center">ЛИКОВНА КУЛТУРА</p> <p>цртање, сликање, вајање, колаж, обликовање и преобликовање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; – Одабере начин спајања најмање два материјала и преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; – Одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни;
	<p align="center">МУЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>плес, коло, песма, музичка игра, инструменти, ритам и мелодија</p>	<ul style="list-style-type: none"> – изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука; – ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; – објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; – свира и пева по слуху звучне ономатопеје или уз покрет народне песме, музичке игре; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу и игра дечји и народни плес; – учествује у школским приредбама и манифестацијама;
	<p align="center">ДИГИТАЛНИ СВЕТ</p> <p>дигитални уређаји, комуникација преко дигиталних уређаја, безбедност, алгоритам, решавање проблема, подаци о личности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; – наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; – упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; – упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; – користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); – упореди дигитални и папирни уџбеник; – упореди традиционалне видове комуникације са Комуникацијом посредством дигиталних уређаја;

		<ul style="list-style-type: none"> – наведе неке од карактеристика „паметног“ дигиталног уређаја; – наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине; – наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; – наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја; – доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; – наброји основне податке о личности; – објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; – именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их; – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их; – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; – протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима; – уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); – доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја
	<p style="text-align: center;">ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ</p> <p>дисање, вежбање, кретање, здрав дух, спорт, ферплеј, победа и пораз</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Одржава личну хигијену и учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – Примењује принципе здравиг стила живота (исхрана, вежбање) и препознаје болесно стање; – Поштује правила игре и схвати појам ферплеја током игре, такмичења и навијања прихватајући и пораз; – Правилно држи тело приликом примене једноставних, двоставних општеприпремних вежби (вежбе обликовања) и том приликом одржава равнотежу; – Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;

		<ul style="list-style-type: none"> – Комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; – Наведете делове свога тела и препозна њихову улогу уочавајући промену у расту код себе и других; – Примењује правилну технику дисања приликом вежбања;
--	--	---

ЦИКЛУС/РАЗРЕД	ПРЕДМЕТ / КЉУЧНИ ПОЈМОВИ ПРЕДМЕТА	ПРИОРИТЕТНИ ИСХОД/КЉУЧНИ САДРЖАЈ
I ЦИКЛУС/ II РАЗРЕД	СРПСКИ ЈЕЗИК Азбука и Абецеда, читање и писање, проста и проширена реченица, бајка, басна, стих и рима, врсте речи	<ul style="list-style-type: none"> – Чита и пише словима ћирилице и латинице просте и проширене реченице или кратке текстове са познатим појмовима; – Разуме прочитан краћи текст или рецитацију; – Препознаје и примењује основне врсте речи (именица, глагол и придев) у контексту просте реченице. – Препознаје и разликује реченице по значењу и уме да их примени у свакодневном контексту повезујући их у краћи састав; – Изражајно рецитије стихове са правилном и неправилном римом; – Разликује врсте прозног текста (бајка и басна) и издваја ликове описујући њихове особине; – Пише по диктату краћи текст са познатим, учесталим појмовима; – Напише основне податке о себи (име, презиме и адресу) користећи оба писма;
	МАТЕМАТИКА бројеви до 100, сабирање, одузимање, множење, дељење, непознати број, геометријски облици и врсте линија, мерење	<ul style="list-style-type: none"> – Чита, пише и упоређује бројеве до 100 са употребом знакова $<$, $>$ и $=$; – Успешно рачуна примењујући основне рачунске операције (+, -, *, :) у оквиру прве стотине; – Постави задатак на основу једноставног израза, реши проблем и да одговор на захтев; – Препознаје, именује и црта основне геометријске облике (круг, троугао, квадрат и правоугаоник) на квадратној мрежи; – Разликује и црта врсте линија (права, полуправа, изломљена) као и дуж чију дужину успешно мери изражавајући дужину различитим јединицама за мерење дужине; – Одређује непознати број са једном рачунском операцијом у оквиру прве стотине;

	<p>дужине и времена, редни бројеви, римске цифре</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Употреби прибор за геометрију; – Препозна и примени јединице за мерење времена (секунд, минут, час, дан, месец, година, деценија и век); – Разликује редне бројеве од основних и ствара везу са римским цифрама;
	<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Поздравља и отпоздравља примењујући једноставна језичка средства; – Представља себе и друге; – Разуме јасно постављена питања личне природе и одговара на њих; – Разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; – Разуме позиве и реагује на њих; – Разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; – Упућује кратке и једноставне молбе; – Препознаје и именује бића и предмете из непосредног окружења; – Разуме једноставне описе бића и предмета; – Једноставним језичким средствима описује бића, предмете; – Разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; – Разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање и реагује на њих; – Разуме једноставне исказе којима се изражава допадање/недопадање; – Разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; – Даје једноставни исказ који се односи на хронолошко и метеоролошко време.
	<p>СВЕТ ОКО НАС</p> <p>животна заједница, станиште, временске и просторне одреднице, рељеф, својства материјала, заштита околине, основе саобраћаја, оглед</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; – Одреди тип насеља на основу његових карактеристика; – Повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; – Истежањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала и одабере оне који својим својствима највише одговарају употреби предмета; – Наводи примере и одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће; – Измери растојање које тело пређе током свог кретања; – Именује занимања људи у свом насељу са околином; – Разликује облике рељефа у свом насељу и околини; – Идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења и повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; – Разврста биљке и животиње из окружења на основу изгледа, начина живота и начина исхране и наведе примере који показују њихов значај за човека;

		<ul style="list-style-type: none"> – Препозна примере повезаности живих бића са условима за живот и повеже промене у природи и активности људи са годишњим добрима; – Изведе једноставне огледе пратећи упутства и повеже резултате рада са уложеним трудом;
	<p>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ/ ВЕРСКА НАСТАВА-ИСЛАМ</p> <p>потребе, осећања, жеље, различитост, толеранција, правила, права, обавезе, сарадња и комуникација</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Препозна и искаже потребе, осећања и жеље и поштује туђе; – Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; – Уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – Сарађује са вршњацима у заједничким активностима; – Придржава се договорених правила, зна основна права и обавезе; – Разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу и комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; – Препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати и заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу. – Наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о дечјим правима; – Препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ;
	<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА</p> <p>цртање, сликање, вајање, колаж, обликовање и преобликовање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; – Одабере начин спајања најмање два материјала и преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; – Одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни;
	<p>МУЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>плес, коло, песма, музичка игра, инструменти, ритам и мелодија</p>	<ul style="list-style-type: none"> – изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука; – ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким ударалкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; – објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; – свира и пева по слуху звучне ономатопеје или уз покрет народне песме, музичке игре; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу и игра дечји и народни плес; – учествује у школским приредбама и манифестацијама;
	<p>ДИГИТАЛНИ СВЕТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе;

	<p>дигитални уређаји за учење, комуникација преко дигиталних уређаја, безбедност, решавање проблема, подаци о личности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); – креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; – својим речима објасни појам покретне слике; – креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; – својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мрежи, укључујући интернет; – Објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; – Разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; – Реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама које комуницирају у дигиталном окружењу; – Организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја.
	<p>ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ</p> <p>дисање, вежбање, кретање, здрав дух, спорт, ферплеј, победа и пораз</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Одржава личну хигијену и учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – Примењује принципе здравиг стила живота (исхрана, вежбање) и препознаје болесно стање; – Поштује правила игре и схвати појам ферплеја током игре, такмичења и навијања прихватајући и пораз; – Правилно држи тело приликом примене једноставних, двоставних општеприпремних вежби (вежбе обликовања) и том приликом одржава равнотежу; – Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – Комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; – Наведе делове свога тела и препозна њихову улогу уочавајући промену у расту код себе и других; – Примењује правилну технику дисања приликом вежбања;

ЦИКЛУС/РАЗРЕД	ПРЕДМЕТ / КЉУЧНИ ПОЈМОВИ ПРЕДМЕТА	ПРИОРИТЕТНИ ИСХОД/КЉУЧНИ САДРЖАЈ
I ЦИКЛУС/ III РАЗРЕД	СРПСКИ ЈЕЗИК Анализа, дијалог и глума, описивање, извештавање, реченица, врсте реченица, стих и строфа, рецитовање	<ul style="list-style-type: none"> – Чита са разумевањем различите текстове и изнесе своје мишљење о тексту (разумејући пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; (уз подршку) – Именује главне и споредне ликове (разликује њихове позитивне и негативне особине) и одреди време и место дешавања у прочитаном тексту; – Изражајно рецитије стих и краћу строфу и чита кратке, једноставне прозне текстове поштујући интонацију реченице/стиха; – Уочи дијалог у песми, причи и драмском тексту и изводи драмске текстове; – Повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима (основне врсте речи); – Прича и описује на сажет (усмени и писани) начин спојајањем више реченица у краћу целину; – Извештава о догађајима из непосредног окружења; – Примењује основна правописна правила; – Јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; – Попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; – Разликује формални од неформалног говора (комуникације) и учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника;
	МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> – Именује, прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – Подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – Процени вредност израза и реши једначину са једном рачунском операцијом;

	бројеви до 1000, (+, -, *, :), непознати број, геометријски облици и мерење, обим, римске цифре	<ul style="list-style-type: none"> – Чита, упореди и претвара јединице за мерење, упореди величине (дужина, маса, време) и примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама; – Прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (примарно до 10); – Изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000) основно и напредно реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; – Црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат и опише њихове особине; одреди обим и површину правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – Израчуна вредност бројевног израза са једном или две, а највише три рачунске операције; – Преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства;
	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> – Поздравља и отпоздравља користећи формалне и неформалне изразе; – Представља себе и друге; – Разуме и реагује на упутства и налоге; – Саопштава једноставна упутства и налоге; – Разуме позив на заједничку активност и на прикладан начин реагује на њега; – Разуме и упућује једноставне молбе; – Исказује захвалност и извињење на једноставан начин; – Размењује информације које се односе на дату једноставну комуникативну ситуацију; – Описује радње и способности користећи једноставна језичка средства;
	ПРИРОДА И ДРУШТВО	<ul style="list-style-type: none"> – Идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају и илуструје примерима како они утичу на живот људи у крају; – Повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; – Повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи и примени правила безбедног понашања у превозним средствима у насељу са околином; – Одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте објекте у школском окружењу и оријентише у простору помоћу оријентира из школског окружења; – Опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана школе идентификујући географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије;

		<ul style="list-style-type: none"> – Прикупи и представи податке о прошлости породице и краја користећи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости; – Илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини и да развије и покаже еколошку свест; – Примени поступке (мере) заштите од заразних болести; – Изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком;
	<p>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ/ ВЕРСКА НАСТАВА-ИСЛАМ</p> <p>потребе, осећања, жеље, различитост, толеранција, правила, права, обавезе, сарадња и комуникација</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Препозна и искаже потребе, осећања и жеље и поштује туђе; – Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; – Уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – Сарађује са вршњацима у заједничким активностима; – Придржава се договорених правила, зна основна права и обавезе; – Разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу и комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; – Препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати и заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу. – Наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о децијим правима; – Препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ;
	<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА</p> <p>цртање, сликање, вајање, колаж, обликовање и преобликовање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; – Одабере начин спајања најмање два материјала и преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; – Одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; – Разликује природне и вештачке изворе светлости и повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости;
	<p>МУЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>плес, коло, песма, музичка игра, инструменти, ритам и мелодија</p>	<ul style="list-style-type: none"> – изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука; – ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким ударалкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; – објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела;

		<ul style="list-style-type: none"> – свира и пева по слуху звучне ономатопеје или уз покрет народне песме, музичке игре; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу и игра дечји и народни плес; – учествује у школским приредбама и манифестацијама;
	<p>ДИГИТАЛНИ СВЕТ уређивање текста, обрада слике, претраживање интернета, дигитални материјали, понашање у дигиталном окружењу</p>	<ul style="list-style-type: none"> – унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге одабрани и ранжирани; критички однос према резултатима претраге). – Етичко коришћење туђих дигиталних материјала. – Коришћење технологије ван школе-примери дигитализације у свакодневном животу – Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге одабрани и ранжирани; критички однос према резултатима претраге). – Етичко коришћење туђих дигиталних материјала. – Коришћење технологије ван школе-примери дигитализације у свакодневном животу – одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; – препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; – направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; – означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава;
	<p>ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ дисање, вежбање, кретање, здрав дух, спорт, ферплеј, победа и пораз</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Одржава личну хигијену и учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – Примењује принципе здравог стила живота (исхрана, вежбање) и препознаје болесно стање; – Поштује правила игре и схвати појам ферплеја током игре, такмичења и навијања прихватајући и пораз; – Правилно држи тело приликом примене једноставних, двоставних општеприпремних вежби (вежбе обликовања) и том приликом одржава равнотежу; – Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – Комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; – Наведе делове свога тела и препозна њихову улогу уочавајући промену у расту код себе и других; – Примењује правилну технику дисања приликом вежбања;

--	--	--

ЦИКЛУС/РАЗРЕД	ПРЕДМЕТ / КЉУЧНИ ПОЈМОВИ ПРЕДМЕТА	ПРИОРИТЕТНИ ИСХОД/КЉУЧНИ САДРЖАЈ
I ЦИКЛУС/ IV РАЗРЕД	СРПСКИ ЈЕЗИК Анализа текста, дијалог и глума, описивање, писано извештавање, реченица, врсте реченица, стих и строфа, рецитовање, књижевни родови и врсте, формална и неформална писана комуникација	<ul style="list-style-type: none"> – Препричавање, објашњавање и вредновање изабраног текста, догађаја и поступака ликова у тексту одређујући време и место дешавања радње; – Одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе); – Препознаје књижевне врсте (бајку и басну); – Препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме; – Уочава везе међу догађајима и изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера); – Пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни и сл), честитку за Нову годину, рођендан, позивницу зарођенданску забаву, разгледницу са летовања, зимовања, екскурзије), пише писмо(приватно) и име да га адресира; – Уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи(име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон, школа, разред, одећење);
	МАТЕМАТИКА бројеви до 1000, (+, -, *, :), непознати број, геометријски облици и мерење, обим, римске цифре	<ul style="list-style-type: none"> – Именује, прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – Подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – Процени вредност израза и реши једначину са једном рачунском операцијом; – Чита, упореди и претвара јединице за мерење, упореди величине (дужина, маса, време) и примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама; – Прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (примарно до 10); – Изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000) основно и напредно реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину;

		<ul style="list-style-type: none"> – Црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат и опише њихове особине; одреди обим и површину правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – Израчуна вредност бројевног израза са једном или две, а највише три рачунске операције; – Преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства;
	<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Разуме основни смисао једноставних и кратких исказа (поздрављање, извињење, захваљување и сл.); – Разуме и одговара на лична питања; – Разуме кратка питања које прати визуелна помоћ (слике, покрет) – Разуме кратка и једноставна писана упутства, поруке и натписе ако садрже слику; – Идентификује конкретне детаље у једноставним реченицама или веома кратким текстовима у којима преовлађују интернационални термини или речи у свакодневној употреби; – Преписује бројеве, слова, речи, једноставне изразе; – Представља себе и наводи личне податке; – Показује разумевање или неразумеваче саговорника на вербални или невербални начин (нпр. потврђује и негира, показује предмете и правац); – Именује ствари из свог окружења; – Разуме једноставна питања о блиским темама или краћа упутства која се полако саопштавају и брижљиво формулишу; – Препознаје основни смисао или конкретне детаље (нпр. имена, бројеве, боје, величину) у тексту или разговору који се слуша, уколико се говори полако или разговетно; – Преписује/пише потребне информације (речи, реченице, бројеве, датуме); – Пише кратке одговоре на једноставна писања питања; – Исказује своје потребе, допадање или недопадање; – Именује и даје кратак опис ствари из свог окружења (боја, величина).
	<p>ПРИРОДА И ДРУШТВО</p> <p>рељеф, временске и просторне одреднице, вода, земљиште, својства</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају и илуструје примерима како они утичу на живот људи у крају; – Повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; – Повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи и примени правила безбедног понашања у превозним средствима у насељу са околином;

	<p>материјала, заштита околине, основе саобраћаја, мапа и план насеља, експеримент</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте објекте у школском окружењу и оријентише у простору помоћу оријентира из школског окружења; – Опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана школе идентификујући географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; – Прикупи и представи податке о прошлости породице и краја користећи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости; – Илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини и да развије и покаже еколошку свест; – Примени поступке (мере) заштите од заразних болести; – Изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком;
	<p>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ/ ВЕРСКА НАСТАВА-ИСЛАМ</p> <p>потребе, осећања, жеље, различитост, толеранција, правила, права, обавезе, сарадња и комуникација</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Препозна и искаже потребе, осећања и жеље и поштује туђе; – Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; – Уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – Сарађује са вршњацима у заједничким активностима; – Придржава се договорених правила, зна основна права и обавезе; – Разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу и комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; – Препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати и заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу. – Наведи и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о дечјим правима; – Препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ;
	<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА</p> <p>цртање, сликање, вајање, колаж, обликовање и преобликовање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; – Одабере начин спајања најмање два материјала и преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; – Одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; – Разликује природне и вештачке изворе светлости и повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости;
	<p>МУЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука; – ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора

	<p>плес, коло, песма, музичка игра, инструменти, ритам и мелодија</p>	<p>звуча, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; – свира и пева по слуху звучне ономотопеје или уз покрет народне песме, музичке игре; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу и игра дечји и народни плес; – учествује у школским приредбама и манифестацијама;
	<p>ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ</p> <p>дисање, вежбање, кретање, здрав дух, спорт, ферплеј, победа и пораз</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Одржава личну хигијену и учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – Примењује принципе здравиг стила живота (исхрана, вежбање) и препознаје болесно стање; – Поштује правила игре и схвати појам ферплеја током игре, такмичења и навијања прихватајући и пораз; – Правилно држи тело приликом примене једноставних, двоставних општеприпремних вежби (вежбе обликовања) и том приликом одржава равнотежу; – Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – Комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; – Наведе делове свога тела и препозна њихову улогу уочавајући промену у расту код себе и других; – Примењује правилну технику дисања приликом вежбања;
	<p>ДИГИТАЛНИ СВЕТ</p> <p>уређивање текста, претраживање интернета, дигитални материјали, понашање у дигиталном окружењу, развија алгоритамско размишљање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – промени величину и боју текста, подебља га, искоси и подвуче у програму за обраду текста; – исече, копира и налепи исечени/копирани текст на одговарајуће место у програму за обраду текста; – уметне слику у текст, дода јој оквир и позиционира је на жељени начин у односу на текст у програму за обраду текста; – активно учествује у наставном пројекту чији продукт представља граматички коректан текстуални документ намењен познатој публици који садржи слике са текстуалним објашњењима и информације које су пронађене на интернету; – активно учествује у наставном пројекту којим се промовише безбедно и одговорно понашање приликом коришћења интернета; – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности из свог задужења; – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма који садржи понављање и гранање.

ПРИОРИТЕТНИ ИСХОДИ И КЉУЧНИ САДРЖАЈИ ПРОГРАМА ДРУГОГ ТИМА

V РАЗРЕД		
ПРЕДМЕТ	КЉУЧНИ САДРЖАЈ	ПРИОРИТЕТНИ ИСХОДИ
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> • Представљање. Именице • Аладин и чаробна лампа. Придеви • Љубивје Ршумовић „Ујдурме и зврчке из античке Грчке”. Именице, глаголи и придеви • Легенда о настанку Рима. Именице и глаголи • Богови Старих Словена. Именице и придеви • Иво Андрић „Мостови“. Велико слово, номинатив • Никола Тесла и Владика Николајевић, генитив, синоними • Милутин Миланковић “Успомене, доживљаји, сазнања“, датив • Рибарство и књижевни рад Михајла Петровића Аласа, основни и редни бројеви, акузатив • „Шешир професора Вујића“, вокатив • Изуми и открића - избор краћих текстова • Народна лирска песма (песме о раду). Инструментал, личне заменице, промена глагола по лицима • Вук Караџић и ћирилица • Кратке народне умотворине • Рецепти. Локатив • Путовања. Бројеви, род, број, промена • Радмила Караћ „Календар“, • Бранко Милићевић „Дани“, • Ручна вага за мерење. Мерне јединице за масу и висину • Породица и њени чланови, ужа и шира. Придеви 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује књижевни и некњижевни текст; • уочава одлике фикционалне и нефикционалне књижевности; • чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) књижевних дела; • чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова; • одреди род књижевног дела и књижевну врсту; • илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; • анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); • разликује облике казивања, наратију и дијалог; • одреди тему књижевног дела; • вреднује поступке ликова. • примењује правописну норму у употреби великог слова у писању властитих именица и у писању основних и редних бројева; • проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; • процени основни тон певања, приповедања или драмске радње; • разликује променљиве речи од непроменљивих; • разликује категорије рода, броја и падежа; • разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима); • правилно изговара речи;

	<ul style="list-style-type: none"> • Народне лирске породичне песме. Стилске фигуре у песмама • Бранислав Нушић „Кирија“, • Игор Коларов „Аги и Ема“, • Милица Стојадиновић Српкиња “Певам песму...“, • Влада Стојиљковић „Далеко је још до јуна“, • Приче о животињама • Басне 	<ul style="list-style-type: none"> • издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине; • саставља говорни или писани краћи текст на теме из свакодневног живота и света маште; • напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.
<p style="text-align: center;">ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Greetings! • Alladin. Comparison of adjectives • A story of Pandora an Ancient Greek myth. Present Simple Tense, Saxon Genitive, Prepositions of place and time. • Things and people. Adjectives • Inventions • An Instant message. Present continues, fixed future – going to • Work. Present Simple Tense, Adverbs for time • Facts: Season. Present continuous/ preposition of movement/ possessive adjectives/ have to • Talking about Feelings • Every Day. Present simple, adverbs of frequency, preposition of time, must, must not, cannot. • Home. Ordinal number, Plurals, this/these, preposition of place 	<ul style="list-style-type: none"> • поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; • разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; • разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; • упоређује и описује карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства; • разуме и описује сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; • разуме и описује разлике у карактеристикама живих бића, предмета, појава и места • размењује једноставније информације које се односе на забране и правила понашања као и на своје и туђе обавезе • разуме једноставне исказе који се односе на изражавање емоција, допадања/недопадања; размењује и формулише једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; • разуме једноставна питања која се односе на просторне односе и одговори на њих; опише просторне односе једноставним, везаним исказима; • разуме једноставније текстове у којима се описују догађаји, појаве и места; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију.

<p>МАТЕМАТИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Рад са бројевима у скупу Q^+ • Основни појмови из геометрије 	<ul style="list-style-type: none"> • израчуна вредност једноставног бројевног израза са бројевима истог записа • реши једначину са бројевима истог записа; • одреди задати проценат дате величине; • примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; • користи мерне јединице • разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве • разликује кружницу и круг и њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и црта их користећи прибор; • препознаје правоугаоник и описује његова основна својства (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова); • идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије
<p>БИОЛОГИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Порекло човека • Односи у биолошким заједницама • Жива бића • Ћелија • Микроскоп • Бактерије • Значај вакцине • Значај биљака за живот • Познате личности у свету науке • Варијабилност у природи • Крвне групе • Екосистем и њихови становници • Климатске промене и њихове последице • Отпад и рециклажа • Одговоран однос према домаћим животињама и кућним љубимцима 	<ul style="list-style-type: none"> • групише жива бића према њиховим заједничким особинама; • идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића условима животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањења; • јединственим цртежом приказује биолошке објекте које посматра и истражује и означава кључне детаље; • разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине на моделима из свакодневног живота; • истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада; • користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.
<p>ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Техника и технологија, • Природни ресурси • Основе саобраћаја 	<ul style="list-style-type: none"> • описује улогу технике и технологије у развоју заједнице • разликује основна подручја човековог рада, производње у области технике и технологије

	<ul style="list-style-type: none"> Алгоритам од идеје до реализације, Материјали, Конструкторско моделовање, ИКТ уређаји 	<ul style="list-style-type: none"> правилно се понаша као пешак, возач бицикла и путник у возилу именује занимања људи из области саобраћа наведе кораке у алгоритму од идеје до реализације, разликује скицу од техничког цртежа и црта једноставан технички цртеж препозна природне и вештачке материјале по њиховим својствима правилно и безбедно користи алат за ручну механичку обраду папира, дрвета, кожу, текстил самостално или у групи израђује једноставан модел препозна основне карактеристике расположивих ИКТ уређаја из своје околине
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера ”Word”- програм за израду текстуалних докумената Правила безбедног рада на интернету. Претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. непожељног понашања на интернету Заштита приватности личних података. Заштита здравља, ризик зависности од садржајем или са непознатим особама путем интернета технологије и управљање временом Заштита животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> схвати значај рачунара и како утиче на савремено друштво у позитивном или негативном смислу; прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса, прилагоди радно окружење кроз основна подешавања; креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички); приступа интернету и претражује самостално користећи интернет претрживаче; реагује исправно када дођу у контакт са непримерним садржајем; спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету; правилно држање током рада на рачунару; примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа; доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине.
ИСТОРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> Рачунање времена Открића у старим цивилизацијама и њихов утицај Религија Значајне личности старих цивилизација Освајања старих цивилизација 	<ul style="list-style-type: none"> разликује основне одлике каменог и металног доба; проналази на историјској карти државе Старог Истока; уз помоћ карте доводи у везу особине рељефа и климе са наставком цивилизација Старог Истока; пореди начин живота припадника друштвених група на Старом Истоку;

	<ul style="list-style-type: none"> • Колонизација и миграција 	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје основна обележја и значај религија у државама Старог Истока; • наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; • разликује врсте писама цивилизација старог века; • илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа старог века на савремени свет; • разликује основне временске одреднице година, деценија, век, миленијум, ера; • разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; • приказује временску одредницу на временској ленти • именује периоде прошлости.
<p style="text-align: center;">ГЕОГРАФИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Развој географије • Географски омотач • Утицај човека на природу • Утицај природе на развој друштва • Васиона и Сунчев систем • Земљина кретања • Карта, план и глобус • Топлотни појасеви на Земљи • Унутрашња грађа земље • Обликовање рељефа под утицајем унутрашњих и спољашњих сила • Очување природе и елементарне непогоде 	<ul style="list-style-type: none"> • повезује постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; • разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; • да објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; • разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; • да одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене. • помоћу глобуса описује облик Земље и наводи доказе о њеном облику; • помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; • примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач • разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; • повезује смер ротације са сменом дана и ноћи; • повезује нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље;

		<ul style="list-style-type: none"> повезује револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева. разликује појам времена од појма клима; наводи спољашње силе (ветар, вода, Сунце) Земље уочава и разликује на географској карти океане и континенте; на карти препознаје копнене воде; наведе примере за заштиту Земљиних омотача.
<p align="center">ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ/ ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА</p>	<ul style="list-style-type: none"> Потребе, Осећања, Жеље, Различитост, Толеранција, Правила, Права, Обавезе, Сарадња Комуникација 	<ul style="list-style-type: none"> препозна и искаже потребе, осећања и жеље и поштује туђе; одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; сарађује са вршњацима у заједничким активностима; придржава се договорених правила, зна основна права и обавезе; разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу и комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати и заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу.

VI РАЗРЕД

ПРЕДМЕТ	КЉУЧНИ САДРЖАЈ	ПРИОРИТЕТНИ ИСХОДИ
<p align="center">СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Житија, летописи, повеље, записи и натписи • Породично стабло • Породичне народне лирске песме. Анализа структуре песме, стилске фигуре • Свети Сава; Војислав Илић • Представа о Светом Сави • Гласови у српском језику • Мирослав Антић: Плава звезда • Обредне лирске народне песме • Наука и научник • Бранко Ћопић: Чудесна справа • Никола Тесла: Моји изуми • Ђура Јакшић: Вече • Јован Дучић: Село • Петар Милић: Како су крсташи пљачкали Београд • Анђела Нанети: Мој дека је био трешња • Душица Бојивић: Нова година • Немањићи – избор текстова • Епске народне песме о Косовском боју (избор одломака) • Народна песма: Смрт Мајке Југовића • Гласови и гласовне промене • Именичке заменице и деклинација • Глаголски облици • Подела речи по настанку: просте и творенице; породица речи, уочавање корена речи • Правопис • Владимир Хулпах: Легенде о европским градовима 	<ul style="list-style-type: none"> • повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним • разредима са новим делима која чита; • чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој • доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; • одреди род књижевног дела и књижевну врсту; • прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; • анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); • уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; • разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; • разликује облике казивања; • увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; • одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; • анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; • анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; • уочава хумор у књижевном делу; • илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; • уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; • упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;

	<ul style="list-style-type: none"> • Бранко Топић: Орлови рано лете • Петар Кочић: Јаблан • Сергеј Јесењин: Песма о керуши • Иво Андрић: Аска и вук • Народна песма: Марко Краљевић укида свадбарину, читање и анализа песме • Јасминка Петровић: Ово је најстрашнији дан у мом животу (одломак) • Драмски текст • Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне, узвичне • Аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористицима) 	<ul style="list-style-type: none"> • повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; • препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; • разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; • разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и • примењује књижевнојезичку норму; • одреди врсте и подврсте именичких заменица, као и њихов облик; • препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; • разликује реченице по комуникативној функцији; • разликује и гради аугментативе и деминутиве; • разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; • проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; • драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; • говори јасно.
<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p>	<ul style="list-style-type: none"> • All about me • Family identities • How to write an email? 	<ul style="list-style-type: none"> • разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; • размени једноставније информације личне природе; • у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима. • разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; • разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; • опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; • изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење.

		<ul style="list-style-type: none"> • разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; • честита, захвали и извини се користећи једноставнија језичка средства; • у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези с контекстом (користи имена европских народа, земаља, језика, најфреквентнијих топонима у ЕУ, користи германски и саксонски генитив) • да одговори на директна питања која се надовезују уз могућност да му се • понове и пружи помоћ при формулисању одговора у ситуацијама где је потребно да се представи, и пружи подробније податке о својој породици као у ситуацији приликом преласка границе и интервјуа са службеним лицима, употреби изразе и фразе везане за изражавање физичког стања и потреба, свог личног и најближих чланова породице • користи писани код за изражавање сопствених потреба и интересовања • (шаље личне поруке, честитке, користи електронску пошту, и сл.). • разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; • опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; • саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; • разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; • честита, захвали и извини се користећи једноставнија језичка средства.
<p>МАТЕМАТИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Рад са бројевима у скупу Q • Површина и обим равних геометријских облика 	<ul style="list-style-type: none"> • израчуна вредност једноставнијег бројевног израза • реши једноставну линеарну једначину у скупу рационалних бројева

		<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне врсте троуглова и четвороуглова, описује њихова својства, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и црта их користећи прибор; • израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку
БИОЛОГИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Живот у екосистемима • Животна форма-услови средине и њихов утицај на жива бића • Друштво као потрошач природних извора енергије • Појам и значај одрживог начина живота • Теорије настанка живих бића • Геолошка доба-фосили-докази • Истраживања у биологији-истраживачки рад • Живот у капи воде • Жива бића-сличности и разлике • Жива бића у супермаркету • Интеракција са средином-исхрана, дисање, излучивање, осетљивост, покретљивост • Размножавање-принципи и значај код живог света • Прилагођеност живих бића на услове средине • Жива бића у свом окружењу • Царство животиња • Царство биљака • Царство гљива • Биоиндикатори-лишајеви • Маховине-ланац исхране 	<ul style="list-style-type: none"> • упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; • повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; • одреди положај органа човека и њихову улогу; • цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; • хумано поступа према организмима које истражује; • табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; • разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; • користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Архитектура и грађевинарство, • Саобраћај (саобраћајни системи, објекти и сигнализација), • Грађевински материјал, • Грађевинарство и пољопривреда, • Конструкторско моделовање, 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни појам архитектуре и грађевинарства • класификује врсте грађевинских објеката и материјала • наброји кућне инсталације • класификује врсте саобраћајних објеката и ситема према намени

	<ul style="list-style-type: none"> • Техничка документација у грађевинарству, • Рационално короршћење топлотне енергије, • Рециклажа, • Ентеријер и екстеријер, • Кућне инсталације 	<ul style="list-style-type: none"> • повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова • описије занимања из области грађевинарства, пољопривреде и производње хране • реализује активности које указују на важност рециклаже • скицира просторни изглед грађевинског објекта • наброји разлике у култури становања у различитим срединама • самостални- тимски врши избор модела прилоком моделовања пољопривредне или грађевинске машине
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> • Дигитални уређаји и кориснички програми • Рад са текстуалним документима-корак даље (уметање табела, слика...) • Рад са сликама • Мултимедијалне презентације које садрже видео и аудио садржаје 	<ul style="list-style-type: none"> • разуме разлику између текстуалних и визуелних програмских језика • креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; • користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; • проналази и отклања грешке у програму; • сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака;
ФИЗИКА	<ul style="list-style-type: none"> • Кретање, • Узајамно деловање тела, • Мерење, • Густина тела, • Притисак чврстих тела • Притисак у течностима • Притисак у гасовима 	<ul style="list-style-type: none"> • демонстрира равномерно и променљиво кретање користећи примере из окружења; • препозна у различитим примерима врсту деловања; • демонстрира појаву инерције тела и примењује мере заштите у превозним средствима; • измери димензије неког предмета у учионици (постер, књига, ормар) и израчуна површину страница; • помоћу познатих густина различитих супстанција, да процени која ће пливати или потонути у задатој супстанцији; • разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, веће површине гума теретних возила, оштрење предмета...);
ИСТОРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Средњи век • Велика сеоба народа 	<ul style="list-style-type: none"> • образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;

	<ul style="list-style-type: none"> • Византија • Хришћанство и Ислам • Словени и њихово досељавање на Балкан • Српске земље и њихови суседи од 7-12 века • Србија у доба Стефана Немање, Стефана Немањића и Светог Саве • Моравска Србија и српска деспотовина • Косовски бој између историје и мита • Личности и догађаји средњег века • Велика географска открића • Хуманизам и ренесанса • Османско царство • Положај Срба у Османском царству • Средњи-нови век 	<ul style="list-style-type: none"> • пореди историјске појаве; • наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; • сагледа значај и улогу историјских личности у датом историјском контексту; • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; • разликује основна обележја и идентификује последице настанка ширења верских учења у средњем и раном новом веку; • на понуђеним примерима разликује легенде и митове од историјских чињеница као и историјске од легендарних личности; • повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом.
<p>ГЕОГРАФИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Друштвена географија • Миграција становништва • Појам и настанак првих држава • Географска карта • Границе Европе • Природне карактеристике Европе • Становништво Европе • Привреда Европе • Географске регије Европе • Појам и настанак првих насеља • Положај и географски размештај насеља • Величина и функције насеља • Типови насеља • Урбанизација • Град, село 	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса; • уме да чита опште географске и тематске карте; • анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; • оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе; • доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора. • објасни како се издвајају географске регије; • чита уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе • доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима.
<p>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ/ ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Потребe, • Осећања, • Жеље, • Различитост, • Толеранција, 	<ul style="list-style-type: none"> • препозна и исказе потребе, осећања и жеље и поштује туђе; • одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља;

	<ul style="list-style-type: none"> • Правила, • Права, • Обавезе, • Сарадња • Комуникација 	<ul style="list-style-type: none"> • уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; • сарађује са вршњацима у заједничким активностима; • придржава се договорених правила, зна основна права и обавезе; • разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу и комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; • препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати и заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу.
--	---	---

VII РАЗРЕД

ПРЕДМЕТ	КЉУЧНИ САДРЖАЈ	ПРИОРИТЕТНИ ИСХОДИ
<p align="center">СРПСКИ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Колумбо. Врсте речи • Хајдучки циклус песама. „Мали Радојица“- анализа песме • Прича и предања-Свети Сава. Служба речи у реченици • Љубавни растанак- народна песма • Плави чуперак, М.Антић • Волео сам Вас...-А. С. Пушкин • Мали принц; А. С. Егзипери • Именичке синтагме • Непроменљиве речи • Појам синтагме • Писање честитке, позивнице, захвалнице и мејл порука • Нарацуја и дескрипција у књиженоуметничком • Прича о кмету Симану; И. Адрић • Подне, Ј. Дучић • Непроменљиве речи • Обавештење, најава, интервју • Читање нелинеарних елемената текста 	<ul style="list-style-type: none"> • истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; • чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; • разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевни хврста; • разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парнуриму; рефрен; • идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; • разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом • уочи делове именичке синтагме; • примени правописну норму; • говори на задату тему поштујући књижевно језичку норму; • разликује књижевно уметнички од публицистичког функционалног стила; • састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом • пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; • напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; • примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); • чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; • разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевни хврста; • разликује облике казивања (форме приповедања); • одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима;

		<ul style="list-style-type: none"> • примени основна правила конгруенције у реченици; • говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; • пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; • напиш електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила;
<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meeting people • Art all around us • Global warming • Green planet 	<ul style="list-style-type: none"> • започиње и води разговор о познатим темама, одржава његов континуитет и завршава га. • препознаје у тексту елементе културе земаља чији језик учи; • увиђа сличности и разлике са матичном и осталим културама; • разликује правилне и неправилне глаголе у енглеском језику; • одговара позитивно и негативно на питања о радњи која се десила у прошлости, користећи тачан облик глагола; • изражава утиске и осећања о кратком прилагођеном тексту и тексту из области књижевности за младе (песма, скраћена верзија приче, музичка песма), користећи вербална и невербална средства изражавања (цртежи, моделирање, глума), • препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом • уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика и страних језика које зна • обраћа пажњу на невербалне елементе (гестови, мимика итд. у усменим текстовима; илустрације и други визуелни елементи у писаним текстовима), • разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; • уме да замоли и изрази захвалност • исказује допадање или недопадање • схвата значај очувања животне средине, • има позитиван став о живом свету око њега (брига о животињама и биљкама) • уме да се извини и тражи оправдање,

		<ul style="list-style-type: none"> • разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; • разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих;
МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> • Рад са бројевима у скупу \mathbb{R} • Питагорина теорема • Површина и обим круга 	<ul style="list-style-type: none"> • израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата; • одреди бројевну вредност једноставног израза са реалним бројевима; • нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; • сабира и одузима биноме; • множи мономе • примени Питагорину теорему на правоугли троугао; • израчуна обим и површину круга датог полупречника
БИОЛОГИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Наука о човеку-антропологија • Кожни систем • Скелетни систем • Мишићни систем • Нервни систем • Жлезде • Чула • Систем органа за варење • Систем органа за дисање • Систем органа за циркулацију • Репродуктивно здравље система органа за размножавање • Лековито биље • Исхрана-правилна • Природом против болести зависности 	<ul style="list-style-type: none"> • одреди положај органа човека и њихову улогу; • именује и опише основну грађу и начин функционисања система органа човека; • препозна значај и начине очувања здравља и примењује знања ради спречавања болести (личне и просторне хигијенске навике за здрав живот); • препозна и објасни разоран утицај болести зависности на укупан квалитет живота; • препозна значај и начине очувања здравља и примењује знања ради спречавања болести (личне и просторне хигијенске навике за здрав живот); • примени стечена знања, вештине и вредности унапређујући културу живљења у свакодневном животу; • табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; • разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; • користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Машине и механизми, • Производне и транспортне машине, 	<ul style="list-style-type: none"> • повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада

	<ul style="list-style-type: none"> • Друмски саобраћај (бицикл и мопед у саобраћају), • Машински материјали, • Робот, • Техника обраде метала, • Технички цртеж и скица у машинству, • ИКТ, • Заштита животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> • класификује погонске машине - моторе и повеже их са њиховом применом • повеже занимања из области машинства и транспортних машина са сопственим интересовањима • идентификује машинске материјале према њиховим својствима • објасни технологију обраде метала • објасни значај примене савремених машина у индустрији • објасни појам, значај и примену робота • препознаје значај рационалног коришћења расположивих ресурса на земљи • тимски представи идеју и поступак израде модела из конструкторског комплекта • објасни улогу основних компоненти икт уређаја
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> • Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа • Рад у програму за стилско обликовање докумената • Рад у програму за трансформацију и обраду слика 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; • користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; • користи алате за уређивање и трансформацију слике;
ФИЗИКА	<ul style="list-style-type: none"> • Сила као узрок промене брзине тела и убрзања; • Веза између силе, масе тела и убрзања; • Силе које се супротстављају кретању. • Равнотежа тела, полуга. • Енергија, • Топлота 	<ul style="list-style-type: none"> • разуме на примеру кретања бицикла или аутомобила да је сила узрок промене брзине и појаве убрзања; • изведе логички закључак о зависности убрзања од масе тела и силе која на њега делује; • демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ове појаве у свакодневном животу; • познаје примену и наводи кроз примере из свакодневног живота, врсте полуге; • познаје претварање једног облика енергије у други и врсте обновљивих и необновљивих енергија; • познаје последице ширења тела при загревању у примерима из свакодневног живота.
ХЕМИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Материја и супстанце • Хемијски симболи 	<ul style="list-style-type: none"> • зна да хемија проучава супстанце; • разликује физичка и хемијска својства супстанци;

	<ul style="list-style-type: none"> • Атом • ПСЕ • Хемијске везе • Молекули и молекулске формуле • Хемијске реакције • Једначине • Раствори и растварач • Растворљивост • Врсте раствора • Значај воде за живи свет • Воде у природи • Пречишћавање воде 	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје физичке и хемијске промене; • препозна примере елемената, једињења и смеше из свакодневног живота; • развије мануалне вештине за руковање лабораторијским прибором и мере заштите; • предложи методу за раздвајање смеше; • зна хемијске симболе важних елемената; • зна да су супстанце изграђене од атома, молекула и јона; • повезује својства супстанце и хемијске везе; • на основу молекулске формуле израчуна моларну масу; • формуле најважнијих супстанци; • схвати закон по којим се одвијају хемијске промене • разуме појам раствора и растворљивости, • зна да је вода за пиће драгоцен и да је чува од загађења; • разуме да је вода растварач за супстанце са јонском и поларном ковалентном везом; • разликује воду као чисту супстанцу од воде у природи која је смеша(изворска, морска, минерална); • да разуме значај воде за живи свет
<p style="text-align: center;">ИСТОРИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Основне одлике века: Велика географска открића • Градови у новом веку. Хуманизам и ренесанса • Турско друштво 16-18век • Положај Срба у Османском царству • Срби под страном влашћу • Индустриска револуција • Француска револуција • Велике силе • Српска револуција • Влада Милоша и Михаила Обреновића • Србија 1842-1878 	<ul style="list-style-type: none"> • усвоји појам нови век и стекне знања о основним одликама тог периода; • стекне знања о историји најзначајнијих европских држава у новом веку; • стекне знања о положају српског народа под турском влашћу; • зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из опште и националне историје; • наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости; • препознаје на основу карактеристичних историјских извора о којој историјској појави, догађају, личности је реч; • уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте; • уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом.

<p style="text-align: center;">ГЕОГРАФИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Велика географска открића • Освајање нових простора • Географски положај, границе и величина континента • Друштвено економске одлике: становништво и већи градови континента • Природне карактеристике ваневропских континента • Становништво ваневропских континента • Привреда ваневропских континента • Географске регије ваневропских континента • Појам и настанак првих насеља • Положај и географски размештај насеља • Величина и функције насеља • Типови насеља • Урбанизација • Град, село 	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје, повезује и користи симболе из легенде уписане на карти; • зна распоред континента и океана на Земљи; • потреба човека за просторним проширењем; • повезаност људи упркос разликама (раса, религија, култура и традиција); • колонизација, неокolonизација и деколонизација • препознаје различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група; • објасни како се издвајају географске регије; • чита уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе и ваневропских континента • доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима
<p style="text-align: center;">ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ/ ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Потребе, • Осећања, • Жеље, • Различитост, • Толеранција, • Правила, • Права, • Обавезе, • Сарадња • Комуникација 	<ul style="list-style-type: none"> • препозна и исказе потребе, осећања и жеље и поштује туђе; • одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; • уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; • сарађује са вршњацима у заједничким активностима; • придржава се договорених правила, зна основна права и обавезе; • разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу и комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; • препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати и заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу.

VIII РАЗРЕД

ПРЕДМЕТ	КЉУЧНИ САДРЖАЈ	ПРИОРИТЕТНИ ИСХОДИ
<p>СРПСКИ ЈЕЗИК и КЊИЖЕВНОСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Развој српског језика • Употреба великог слова • Приповетке. „Увела ружа“, Б. Станковић • Ђура Јакшић: „Отаџбина” • Реформа језика и правописа - Вук Стефановић Караџић • Народна поезија (Циклус песама за ослобођење Србије) • Милош Црњански, Сеобе • Спојено и растављено писање речи • Љубомир Ненадовић, Писма из Италије • Иво Андрић, Мост на Жепи • Писање речце НЕ • Десанка Максимовић, Пролећна песма 	<ul style="list-style-type: none"> • критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; • основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; • повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; • препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа • објасни настанак и развој српског књижевног језика; • разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; • користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом;
<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Trands • Home life • Stuff we like • A helping hand 	<ul style="list-style-type: none"> • са саговорницима размењује информације, мишљења и ставове о теми културе; • пише: поруке и писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја (захваљивање, позивање, извињење, тражење и давање информација); • препознаје у тексту елементе културе земаља чији језик учи; • разликује правилне и неправилне глаголе у енглеском језику; • поставља питања у прошлом времену; • одговара позитивно и негативно на питања о радњи која се десила у прошлости, користећи тачан облик глагола; • изражава утиске и осећања о кратком прилагођеном тексту и тексту из области књижевности за младе (песма, скраћена верзија приче, музичка песма), користећи

		<p>вербална и невербална средства изражавања (цртежи, моделирање, глума);</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика и страних језика које; • обраћа пажњу на невербалне елементе (гестови, мимика итд. у усменим текстовима; илустрације и други визуелни елементи у писаним текстовима); • исказује просторних односе, релације и величине (идем, долазим из..., лево, десно, горе, доле...) • разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих. • уме да замоли и изрази захвалност; • исказује допадање или недопадање; • схвата значај очувања животне средине, • уме да се извини и тражи оправдање; • разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; • разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;
МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> • Графичко представљање зависних величина • Површина и запремина геометријских тела 	<ul style="list-style-type: none"> • прикаже податке из табеле графиконом и обратно • уочи једноставну функционалну зависност података представљених табелом • Израчуна површину и запремину геометријских тела: коцке, квадра, пирамиде, ваљка, купе и лопте
БИОЛОГИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Биолошка и културна еволуција човека • Услови живота на земљи-утицај човека • Разноврсност живог света • Нивои организације живог света • Екологија и животна средина • Еколошки фактори • Популација – особине 	<ul style="list-style-type: none"> • препозна и разликује позитивне и негативне последице човековог деловања на природу, предлаже начине и мере заштите и активно учествује у унапређивању животне средине у непосредном окружењу (пошумљавање, компостирање, гајење органске хране); • препозна улогу и значај, и активно учествује у одрживом коришћењу природних ресурса, одвајању и одлагању отпада, рециклажи и уштеди енергије; • табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;

	<ul style="list-style-type: none"> • Односи исхране-кружење материје • Екосистеми • Угроженост екосистема • Црвене књиге флоре и фауне • Категорије заштићених природних добара • Глобалне последице загађивања животне средине • Отпад и рециклажа • Енергетска ефикасност и одрживој развој 	<ul style="list-style-type: none"> • разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени; • користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Телекомуникације (ГПС, мобилна телефонија, Интернет, кабловска ТВ), • електрични и електронски уређаји и апарати у домаћинству и саобраћају, • ИКТ, • електрично коло, мултиметар, • производња , пренос и трансформација електричне енергије, • алтернативни извори енергије, • конструкторско моделовања 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознаје доступне телекомуникационе уређаје и сервисе из свог окружења • Повезује професије из области електротехнике и телекомуникација са сопственим интересовањима • Препознаје и анализира основну поделу електричних уређаја и апарату саобраћају и домаћинству • Препознаје опасност од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи • Анализира и процени значај електротехнике у животном и радном окружењу • Објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије • Састави једноставно електрично коло • Самостално користи програм за обраду текста, презентације и табеле
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са програмом за израду презентација • Израда презентације • Представљање презентације 	<ul style="list-style-type: none"> • упозна се са могућностима специјализованих програма за израду презентација на мрежи • упозна се са радом са слајдовима и форматирањем текста • упозна се са радом са слајдовима и рад са сликама (постављање, димензије, позиционирање) • упозна се са начином кретања кроз презентацију – постављање датума
ФИЗИКА	<ul style="list-style-type: none"> • Осцилације, • Таласи, 	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје примере периодичног и осцилаторног кретања у примерима из свакодневног живота;

	<ul style="list-style-type: none"> • Светлост, • Електричне појаве у атмосфери, • Електрична струја, • Магнети. 	<ul style="list-style-type: none"> • на примерима музичких инструмената и из свакодневног живота (демонстација чашом) усвоји појам резонанције; • објашњава појам помрачења Сунца и Месеца као последицу праволинијског простирања светлости. • познаје употребу сочива у оптичким апаратима, мере заштите од UV зрачења и еколошки се понаша у природи; • разликује појаве грома, муње, грмљавине и познаје мере заштите; • уме да повеже елементе струјног кола и представи их шематски; • познаје претварање разних видова енергије у електричну и обратно; • познаје мере штедње електричне енергије и заштиту од високог напона. • демонстрира деловање магнета и уме да користи компас.
ХЕМИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Неметали • Оксиди неметала • Киселине • Метали • Оксиди метала и хидроксида • Соли • Електролиза • Угљоводоници • Алкохоли • Карбоксилне киселине • Етри • Масти и уља • Угљени хидрати • Протеини • Витамини • Хемија животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе основна својства кисеоника, водоника, сумпора, азота и угљеника; • наведе примере примене неметала и киселина у свакодневном животу; • препознаје ознаке супстанци са амбалажи производа; • наведе супстанце који су загађивачи воде, баздуха и земљишта. • повезује својства метала са њиховом применом; • зна својства и употребу неких хидроксида (сода, креч); • зна шта су соли и шта је неутрализација; • примену и својства соли (кухуњска со, плави камен, сода бикарбона); • основна својства угљенводоника; • практичан значај угљенводоника у свакодневном животу (нафта, угаљ, земни гас); • практични значај алкохола и органских киселина у свакодневном животу; • примере и заступљеност масти уља, угљених хидрата и протеина у намерницама; • да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост масти и уља);

		<ul style="list-style-type: none"> • значај безбедног поступања са супстанцама, значај њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине;
<p style="text-align: center;">ИСТОРИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Свет у другој половини 19. и почетком 20. века • Србија и Црна Гора крајем 19. и почетком 20. Века • Балкански ратови • Први светски рат и револуције у Русији и Европи • Србија и Црна Гора у Првом светском рату • Прилике у свету након Великог рата • Краљевина СХС 1918-1929 • Краљевина Југославија 1929-1941 • Други светски рат • Последице рата • Априлски рат и подела Југославије • Рат у Југославији • Послератни свет и његове супротности • Југославија након Другог светског рата 	<ul style="list-style-type: none"> • препознаје различита тумачења исте историске појаве на једноставним примерима • зна да историјске појаве могу различито да се тумаче • именује најважније појаве из националне историје • зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје • уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикана • именује и разликује основне временске одреднице • именује историјске периоде и зна редослед историјских периода • уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости • уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости • именује најважније појмове из опште историје. • уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости • препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике • уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дата у форми историјске карте у којој је наведена легенда • препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја феномена • препознаје да постоји повезаност националне регионалне и светске историје • зна и разуме узроке и последице важних историских феномена у националној историји • уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом • препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости

		<ul style="list-style-type: none"> • уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) • уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација пропаганда стереотип) • разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје • разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости • уме да закључи зашто је дошло до одређеног историјског догађаја и које су последице важних историјских дешавања.
<p style="text-align: center;">ГЕОГРАФИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Границе и географски положај Републике Србије • Историјски развој Југославије • Привреда Р. Србије • Становништво и насеља Р. Србије • Међународне организације и интеграцијски процеси Р. Србије у Европи и свету • Природне карактеристике Србије • Становништво Србије • Привреда Србије • Географске регије Србије • Рељеф • Воде • Клима • Биљке и животиње 	<ul style="list-style-type: none"> • разумеју и препознају значај географског положаја своје земље на Балкану у Европи и у свету; • са разумевањем прате друштвено-географске појаве, процесе и односе на простору наше земље, на Балкану у Европи и у свету; • поседују осећања социјалне припадности и привржености сопственој нацији и култури, те активно доприносе очувању • развијају међусобно уважавање, сарадњу и солидарност између припадника различитих социјалних, етничких и културних група • подржавају процесе међународне интеграције наше земље • користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; • на карти препознаје копнене воде; • наведе поступке које ће предузети за време елементарних непогода; • опише утицај човека на уништавање природе; • наведе примере за заштиту природе • користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима;

		<ul style="list-style-type: none"> • на карти препознаје копнене воде; • наведе поступке које ће предузети за време елементарних непогода; • опише утицај човека на уништавање природе; • наведе примере за заштиту природе.
<p>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ/ ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Потребе, • Осећања, • Жеље, • Различитост, • Толеранција, • Правила, • Права, • Обавезе, • Сарадња • Комуникација 	<ul style="list-style-type: none"> • препозна и исказе потребе, осећања и жеље и поштује туђе; • одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; • уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; • сарађује са вршњацима у заједничким активностима; • придржава се договорених правила, зна основна права и обавезе; • разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу и комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; • препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати и заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу.

ИЗБОРНИ ПЕДМЕТ		
ПРЕДМЕТ	КЉУЧНИ САДРЖАЈ	ПРИОРИТЕТНИ ИСХОДИ
<p>РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ (изборни)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Историја Рома • Представљање • Школа • Кућа или дом, породица • Бројеви и време • На путу од куће до школе-видим и понашам се... • Људи и саобраћај • Природа – биљни и животињски свет • Моје омиљено место за игру 	<ul style="list-style-type: none"> – поздравља и отпоздравља, представља себе и друге користећи једноставна језичка средства; – зна порекло речи Ром; – разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; – чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих (обрађених) текстова из уџбеника; – разуме једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размени информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију.

7. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

Допунска настава је активност која се константно спроводи у циљу савладавања садржаја који нису усвојени на часовима редовне наставе.

У првом циклусу основног образовања и васпитања односи се на српски језик и математику, и то са по једним часом двонедељно.

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА ОД I ДО IV РАЗРЕДА				
ПРЕДМЕТ	I	II	III	IV
Српски језик	18	18	18	18
Математика	18	18	18	18
УКУПНО	36	36	36	36

У другом циклусу основног образовања и васпитања односи се на све обавезне предмете са предвиђеним 1 часом допунске наставе недељно без обзира да ли предметни наставник предаје у једном или више разреда. Годишњи број часова од петог до седмог разреда по обавезном предмету је 36 часова док је у осмом разреду 34. Групе се праве по разредима а предвиђени број часова се налази у табели.

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ОД V ДО VIII РАЗРЕДА												
ЦЕНТАР ЗА ЈЕЗИКЕ												
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	V	VI	V	VII	V	VIII	VI	VII	VI	VIII	VII	VIII
	18	18	18	18	18	17	18	18	18	17	18	17
укупно	36		36		35		36		35		35	
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	V	VI	V	VII	V	VIII	VI	VII	VI	VIII	VII	VIII
	18	18	18	18	18	17	18	18	18	17	18	17
укупно	36		36		35		36		35		35	

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ОД V ДО VIII РАЗРЕДА				
ЦЕНТАР ДРУШТВЕНИХ НАУКА				
ИСТОРИЈА	V	VI	VII	VIII
	9	9	9	9
укупно	36			
ГЕОГРАФИЈА	V	VI	VII	VIII
	9	9	9	9
укупно	36			

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ОД V ДО VIII РАЗРЕДА												
ЦЕНТАР ПРИРОДНИХ НАУКА												
МАТЕМАИКА	V	VI	V	VII	V	VIII	VI	VII	VI	VIII	VII	VIII
	18	18	18	18	18	17	18	18	18	17	18	17
укупно	36		36		36		36		36		36	
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО (један или два наставника)	V	VI	VII	VIII	V	VI	VII	VIII	V	VI	VII	VIII
	9	9	9	9	12	12	12	34	36	12	12	12
укупно	36				36			34	36	36		
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОХИЈА	V	VI	VII	VIII								
	9	9	9	9								
укупно	36											
БИЛОГИЈА	V	VI	VII	VIII								
	9	9	9	9								
укупно	36											

ФИЗИКА	V	VI	VII	VIII
	0	12	12	12
укупно	36			
ХЕМИЈА	V	VI	VII	VIII
	0	0	18	17
укупно	35			

ПРИПРЕМНА НАСТАВА ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ

Припремна настава за завршни испит се реализује након завршених наставних активности у осмом разреду са по 4 часа за сваки обавезни предмет који је укључен у завршни испит.

ЗАВРШНИ ИСПИТ	СРПСКИ ЈЕЗИК	МАТЕМАТИКА	ГЕОГРАФИЈА	ИСТОРИЈА	БИОЛОГИЈА	ФИЗИКА	ХЕМИЈА
БРОЈ ЧАСОВА	4	4	4	4	4	4	4

8. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Програми ће се остваривати кроз планове које ће донети стручни органи и ученичке организације и секције, а у којима ће бити обухваћени садржаји који ће уважавати потребе и могућности школе и друштвене средине. Детаљна разрада налази се у плановима рада који чине саставни део Годишњег плана рада школе.

Садржаји програма	Време	Активности ученика	Начини и поступци остваривања садржаја	Циљеви и задаци садржаја програма
Обележавање почетка школске године – пријем првака	IX	Учествовање у приредби	тимски рад	- пружање подршке ученицима и родитељима - добродошлица
Обележавање Дана школе	IX X	Припрема и извођење приредбе, уређење школе и дворишта	тимски рад	- позитиван однос према школи као образовно васпитној установи
Обележавање Дечје недеље	X	Учествовање у конкурсима, изложбама израда радова за пане школе	тимски рад	- развијање хуманих осећања
Посета Сајму књига	X	Посета Сајму књига	тимски рад	- развијање љубави према књижевности

				- указивање на значај књиге и читања
Обележавање Нове године	XII	Приредба поводом Новогодишњих празника, литерарни и ликовни радови	тимски рад	- неговање заједништва и лепих обичаја - неговање креативности
Обележавање школске славе – Светог Саве	I	Припрема и извођење приредбе, израда паноа	тимски рад	- указивање на значај и дело Светог Саве - обележавање школске славе
Обележавање 8. марта	III	Припрема честитки, изложба радова	тимски рад	- указивање на историјски значај и вредност мајке као ослонца породице и права на осмочасовно радно време
Обележавање Васкрса	IV	Украшавање, фарбање васкршњих јаја, цртање, сликање, вајање, изложба	тимски рад	- очување традиције - развијање креативности
Међународни дан Рома 8.април	IV	Спортске активности/приредба/презентација о историји Рома на часу одељенске заједнице	Тимски рад	- очување традиције -уважавање личности -прихватање различитости
Посете позоришту, музеју, архиву, галерији	I и II полугодиш те	Посете ученика, презентовање	тимски рад	- развијање естетских и културних вредности - стицање знања
Књижевни сусрети	током године	Организација књижевних сусрета у школи	тимски рад библиотекара и наставника српског ј.	- развијање културних вредности код ученика - стицање знања

9. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Предмет Физичко и здравствено васпитање у нашој школи заступљен је само у првом циклусу основног образовања и спроводи се кроз редовну наставу. Како предмет физичко васпитање не постоји од петог до осмог разреда, формирана је спортска секција чији се програм рада налази у склопу ваннаставних активности Школског програма. Захваљујући овој секцији, ученици и полазници наше школе учествују на Београдском маратону у трци задовољства, кросевима ораганизованим од стране других школа или градске општине, турниру у малом фудбалу „А били су само деца“ и Трци за срећно детињство у сарадњи са секцијом Подмалдак Црвеног крста.

10. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Циљ програма је стварање сигурног и подстицајног окружења, неговање атмосфере сарадње, уважавања и конструктивне комуникације између свих актера у школи, све у функцији смањења насиља на свим нивоима и промене понашања у коме ће се тежити нултој толеранцији за насиље.

У децембру 2013. године школа је добила плакету „ШКОЛА БЕЗ НАСИЉА“. Овом плакетом се одаје признање свим запосленима у школи за квалитетан рад са свим релевантним чиниоцима који утичу да безбедност ученика буде на високом нивоу. Овим се школа сврстава у ред малог броја школа које су добиле плакету, а при томе нас и обавезује да радимо још боље и више на безбедности ученика. Резултат доброг рада је и акредитована обука стручног усавршавања одобрена од ЗУОВА број 1043-55/2018 под називом „Насиље у школи – примети и пријави“ са компетенцијом **К2** и приоритетном области **П2** чији је носилац и реализатор наша школа.

Свако физичко, психичко, социјално, сексуално и дигитално насиље, злостављање и занемаривање над дететом, ученицима, запосленима, родитељима, односно другим законским заступницима или трећим лицима у школи се може спречити у атмосфери која:

- развија и негује културу понашања, уважавања личности и прихватања различитости;
- не толерише насиље и не ћути о њему;
- развија одговорност свих који имају сазнање или сумњу о насиљу, злостављању, занемаривању или дискриминацији на адекватно реаговање на основу **Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и Посебном протоколу за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама;**
- кроз рад Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

Запослени у школи, одељенски старешина, стручна служба, секретар, директор, у обавези су да воде евиденцију о појавама насиља. Документацију о случајевима насиља достављају Тиму за заштиту ученика од насиља, који ту документацију чува и периодично анализира учесталост, појавне облике и последице насилних понашања, како би се пратило стање безбедности у школи.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

САДРЖАЈ	ДИНАМИКА	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ
1. Упознавање са посебним протоколом Насиље – врсте и облици	IX	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања Разредне старешине, учитељи
2. Дефинисање правила понашања и последица кршења правила на нивоу школе		Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
3. Преношење информација са обуке – Превенција трговином деце и младима		Социјални радник – педагог, Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
4. Израда детаљне документације ученика (социјални картони ученика, документација о насилном понашању ученика)		Социјални радник, задужени члан Тима
5. Презентација неког од најтежих облика насиља у историји човечанства (холокауст, разни облици геноцида путем предавања и видео-бима)	X	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
6. Ликовне радионице на тему вршњачког насиља (млађи разреди)		Наставници разредне наставе
7. Писмени задатак из српског језика на тему вршњачког насиља (старији разреди)		Наставници српског језика
8. Обележавање 18.10. Дана борбе против трговине људима	XI	Ученици, Тим за борбу против насиља, злостављања и занемаривања
9. Ненасиље и ненасилно решавање проблема у духу Ислама		Наставник исламске веронауке
10. Обука наставног и ненаставног кадра – ненасилна комуникација	XII	Акредитовани или интерни семинар
11. Креирање позоришне представе на тему ненасиља и ненасилног решавања конфликта	I	Наставнице физике и енглеског језика – водитељи драмског клуба, као и ученици чланови глумачке секције
12. Предавање по одељењима на тему „Значај медијације и ненасилног решавања сукоба“	II	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
13. Рад по одељењима – ненасилна комуникација; рад на конкретним случајевима	III	Разредне старешине, наставници разредне наставе, социјални радник, психолог
14. Школска спортска такмичења/спортски дан посвећен ненасиљу (фудбал, разне спортске игре	IV	Особље школе „Бранко Пешић“

15. Истраживање о учесталости и врстама насиља у школи Акција Црвеног Крста – Добровољни Дан Давалаца крви	V	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања Наставници разредне наставе, ученици нижих разреда
16. Евалуација програма прегледом документације и резултата истраживања, измене у програму	VI	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ

САДРЖАЈ	ДИНАМИКА	НОСИОЦИ
ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ		
ФОРМИРАЊЕ ТИМА ЗА ЗАШТИТУ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА		Директор школе
Поступање по корацима – редоследу поступака у случају интервенције: <ul style="list-style-type: none"> • Процена нивоа ризика • Заустављање насиља • Заштитне мере • Информисање надлежних служби (уколико постоји потреба за тим) • Праћење ефеката предузетих мера и њихово кориговање у вези са датом ситуацијом 	Током школске године	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања

ПРЕВЕНЦИЈА ТРГОВИНЕ ДЕЦОМ И МЛАДИМА

„Превенција трговине децом и младима у образовању“ је пројекат који се реализује у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Центра за заштиту жртава трговине људима и МУП-а.

У току ове школске године сви наставници, а посебно Тим за заштиту од насиља, занемаривања и злостављања, планирају се радионице за ученике везане за ову тему.

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ МАЛОЛЕТНИЧКЕ ДЕЛИНКВЕНЦИЈЕ

Највећи проблем са којим се суочава свака школа у Србији данас јесу различити облици агресивног и антисоцијалног понашања (недисциплина, крађе, вандализми, изостајање из школе, проблеми са дрогом, алкохолом, вршњачко и свако друго злостављање...). На самом почетку потребно је извршити анализу уочених појава и проблема са аспекта неприлагођеног понашања ученика. Због тога је потребно ангажовати: Центар за социјални рад, Институт за ментално здравље, Дом здравља и МУП. Услед свих наведених околности у школи јавила се потреба за структурисаним програмом превенције малолетничке делинквенције.

Програм превенције малолетничке деликвенције полази од претпоставке да ако се агресивно и насилно решавање проблема и конфликта, као и антисоцијално понашање уопште, као „моделовани“ облик понашања учи зато што је свеprisутан. Могуће је извршити и тзв „ремоделовање“, односно трагати и предочити, кроз серију структурисаних радионица, и алтернативне начине реаговања и решавања проблема.

Програм обухвата посебно оне ученике који због различитих поремећаја понашања (изражена агресивност и насилничко понашање, изостајање из школе, разни облици вандализма, слабија контрола импулса, неприлагођеност, породични проблеми, скитња, крађа, проблеми са дрогом и алкохолем...) бивају премештени из школа које су претходно похађали и на препоруку надлежне социјалне или медицинске установе бивају упућивани на школовање у ОШ „Бранко Пешић“.

11. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Циљ ваннаставне активности је да ученицима омогуће максимално потврђивање личности на образовном, креативном, друштвеном и личном плану. У ваннаставне активности могу бити укључени сви заинтересовани ученици школе са 1 часом недељно. У зависности од броја заинтересованих ученика, група ће се формирати по једном или два разреда или пак укључити све разреде. Релаизатори ваннаставних активности као и број група ће бити дефинисан у Годишњем плану рада школе. Задаци ових активности су:

- проширивање, продубљивање и стицање нових знања, умења и вештина,
- повезивање теорије и праксе,
- задовољавање специфичних интересовања ученика и њихове професионалне оријентације,
- формирање радних навика у циљу активног коришћења слободног времена за културни и друштвени живот.

За успешнији рад ваннаставних активности потребна је континуирана и осмишљена сарадња између школе, родитеља, односно старатеља, друштвене средине, средстава јавног информисања, локалне самоуправне јединице и невладиних организација.

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе као и ради богаћења друштвеног живота, разоноде ученика и развијања и неговања другарства и пријатељства, школа ће реализовати слободне активности ученика у свим видовима и облицима за које поседује унутрашње капацитете а то су:

ВАННАСТАВНА АКТИВНОСТ	НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА							
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1. Дечији савез школе	1	36	36	36	36	36	36	36	34
1. Спортска секција	1	36	36	36	36	36	36	36	34
2. Фолклорна и музичка секција	1	36	36	36	36	36	36	36	34
3. Драмско-рецитаторска секција	1	36	36	36	36	36	36	36	34
4. Ликовна секција	1	36	36	36	36	36	36	36	34
5. Еколошка секција	1	36	36	36	36	36	36	36	34
6. Подмладак Црвеног крста	1	36	36	36	36	36	36	36	34

7. Млади физичар	1	36	36	36	36	36	36	36	36	34
8. Уради сам	1	36	36	36	36	36	36	36	36	34
9. Новинарска секција	1	36	36	36	36	36	36	36	36	34
10. Шаховска секција	1	36	36	36	36	36	36	36	36	34
11. Информатичка секција	1	36	36	36	36	36	36	36	36	34

ДЕЧИЈИ САВЕЗ ШКОЛЕ

Рад слободних активности школе организује се у оквиру Дечијег савеза школе.

Оперативни план рада Дечијег савеза:

септембар	формирање Одбора Дечијег савеза избор руководства прикупљање уџбеника, литературе и часописа за библиотеку прикупљање старог папира припреме за приредбу за Дана школе
октобар	обележавање „Дечје недеље“ кроз активности у школи сабирна акција – сакупљање секундарних сировина учешће у спортско - рекреативним активностима уређивање паноа: изложба науспешнијих литерарних и писмених радова
новембар	помоћ старијима у суседству и околини школско такмичење: Најраспеваније одељење Турнир дечијих игара Суочавање са неуспехом
децембар	припреме за обележавње Нове године Турнир дечијих игара – школско такмичење Уређење паноа: изложба ученичких радова Новогодишња приредба
јануар/фебруар	Припреме за обележавање Светог Саве „Свети Сава – школска слава“ Сабирне акције Школско такмичење из области спорта и забаве

март	организовање посете библиотеци уређивање школе и школског дворишта, акција „У сусрет пролећу“ обележавање 21. марта, Дана пролећа Колико познајеш Земун – одељењско такмичење
април	Обележавање 7. априла – Светског дана здравља Ликовни конкурс поводом Васкршњих празника Уређење паноа: Ускршњи празници Сусрети и дружење дечијих заједница у школи
мај/јун	школско рекреативне активности: турнир у малом фудбалу сабирна акција – сакупљање секундарних сировина припреме за приредбу поводом краја школске године Анализа рада секције

ПРОГРАМ АКТИВНОСТИ У ВРЕМЕ ДЕЧИЈЕ НЕДЕЉЕ

- 1) Отварање дечије недеље пригодном приредбом
- 2) Изложба дечијих ликовних радова на задату тему
- 3) Акција солидарности Деца - деца
- 4) Подстицање навике читања доделом награда најбољим читаоцима у претходној школској години
- 5) Спортска такмичења између одељења - Ко ће брже, ко ће боље
- 6) Дечији сусрети (сусрет ученика млађих и старијих разреда)

СПОРТСКА СЕКЦИЈА

Циљ одржавања спортске секције је да разноврсним и систематским моторичким активностима допринесе развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени способности у свакодневним условима живота и рада. Кроз вежбе и игру ученици ће показати своја знања, умења, и развијене такмичарског духа.

септембар	Атлетика – техника трчања Атлетика – ниски и високи старт Трчање на 30 м (тестирање) Атлетика – штафетно трчање
октобар	Кошарка – вођење лопте јачом и слабијом руком Кошарка – техника шутирања (шут са полудистанце и дистанце) Кошарка – двокорак и шут на кош Кошарка – контранапад и игра у одбрани
новембар	Примена наученог у игри (кошарка) Примена наученог у игри (кошарка)

	Између две ватре (правила и примена у игри)
децембар	Елементарне игре (хваталице) Елементарне игре (прескакање вијаче) Елементарне игре (одбијање лопте од зида) Елементарне игре (прескакање вијаче)
јануар	Бадминтон (додавање у паровима) прескакање вијаче
фебруар	Скок у даљ (из места); мерење Гиманстика (колут напред, колут уназад) Гимнастика – звезда Стој на рукама уза зид
март	Гимнастика – примена наученог Бадминтон – додавање у паровима Између две ватре (игра) Мали фудбал (техника додавања лопте у паровима)
април	Мали фудбал (вођење лопте јачом и слабијом ногом) Мали фудбал (шутирање лопте на гол - пенали) Мали фудбал (поставка игре у нападу и одбрани)
мај	Мали фудбал (примена наученог у игри) Мали фудбал (примена наученог у игри) Мали фудбал (такмичење екипа) Мали фудбал (турнир) Између две ватре (игра)

ФОЛКЛОРНА И МУЗИЧКА СЕКЦИЈА

Циљ секције је анимирање ученика од првог до осмог разреда, развијање њихових способности у области музике, игре и фолклора, неговање традиције и праћење нових музичких и играчких трендова. Секција ће ангажовати заинтересоване ученике, оформити оркестар и припремити програм за планиране приредбе.

септембар	Формирање секције Израда годишњег плана рада Провера предиспозиција ученика за игру и формирање група Избор мелодија и осмишљавање кореографије за наступ поводом Дана школе Вежбе покрета и рад на изабраном сплету игара и вежбање кореографије
октобар	Гледање снимака фолклорних наступа и формирање правилног приступа игри Упознавање са различитим корацима у изворној музици Прва распоредна проба: поставка играча и груписање на сцени Вежбе покрета и рад на изабраном сплету игара са обе групе

новембар	1. група: распоредна проба – избор мелодија за поставку 2. група: распоредна проба – избор мелодија за поставку Рад са првом групом уз изабарани сплет игара Непосредан рад са другом групом уз изабрани сплет игара Вежбе ритма, темпа и рад на кореографији
децембар	Припреме за обележавање Нове године Поставка кореографије на сцени Генерална проба сплета игара за обележавање Нове године Учешће у приредби поводом Нове године
јануар	Припрема за обележавање Светог Саве; поставка кореографије учешће на приредби
фебруар	Одабир мелодија за обележавање 8. Марта вежбање кореографије распоредна проба: груписање и излазак на сцену распоредна проба: увежбавање кореографије
март	учешће на приредби поводом 8. марта припрема и одабир нових мелодија обнављање већ постављених кореографија распоредна проба: вежбе покрета, ритма и темпа
април	комбиновање нових ритмова и старе мелодије – преслушавање народна ношња, упознавање са различитим примерима и традицијама
мај	1. група – распоредна проба – рад на новој кореографији 2. група – распоредна проба – рад на новој кореографији Поставка на сцену нове кореографије

ДРАМСКО-РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

План и програм који се спроводи радом ове секције од великог је значаја, како за образовни, тако и за васпитни развој ученика (правилно изражавање на српском језику, граматички исправан говор, богаћење речника, стицање самосталности и самопоуздања, развијање друштвености, неговање креативности, развијање комуникације...).

септембар	-Формирање секције -Израда годишњег плана рада -Провера предиспозиција ученика за уметнички говор и рецитовање - Припрема и одабир текстова за приредбу поводом Дана школе -Увежбавање текстова уз покрет на сцени, пратећи темпо и ритам - Вежбе правилног изговора - Генерална проба-Дан школе (у току овог месеца чланови ДРС ће се дружити више пута у току недеље)
------------------	--

октобар	<ul style="list-style-type: none"> - Одабир текстова - Увежбавање текстова - Везбе изражајног казивања текста (како је пред ученицима текст који је њима тежи за изговор, часови ДРС одржаваће се више пута недељно)
новембар	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа, запажања, размишљања и утисци са претходних часова - Одабир нових текстова - Читачка проба-тачност текста, акценат, паузе - Читање текстова по улогама и редоследу
децембар	<ul style="list-style-type: none"> - Распоредна проба: вежбе покрета и текстова - Распоредна проба: сценске радње, вежбе ритма и темпа - Припреме за обележавање Нове године и Савиндана (како су пред нама две приредбе и овог месеца ћемо имати окупљања више пута у току недеље) - Новогодишња приредба-генерална проба
јануар/фебруар	<ul style="list-style-type: none"> - Увежбавање репертоара за прославу школске славе - Савиндан-генерална проба - Одабир текстова за обележавање 8. марта - Приступ рецитовану текстова - Текст-тачност, паузе, акценат/сценски покрет, ритам, темпо
март	<ul style="list-style-type: none"> - Дан жена-генерална проба - Сумирање утисака са протеклих приредби - Слушање текстова са звучних читанки (како глумци говоре) - Читачка проба (како то исто ми казујемо)
април	<ul style="list-style-type: none"> - Рецитоване текстова по избору ученика - Подела текстова (уз то вежбе сценског покрета, ритма и темпа) - Подела текстова (уз то вежбе сценског покрета, ритма и темпо)
мај	<ul style="list-style-type: none"> - Увежбавање текстова уз покрет на сцени, пратећи темпо и ритам - Вежбе правилног изговора - Увежбавање текстова уз покрет на сцени, пратећи темпо и ритам

*ДРС своје активности реализује заједно са МФС

*Досадашње искуство нам указује на то да може доћи до одструзања од програма (посете књижевника, институција, важни јубилеји, представника других школа...мотивација ученика у школи и на пунктовима)

*Укљученост ДРС и МФС у сва школска дешавања од великог су значаја за рад и промовисање наше образовно-васпитне делатности.

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА**Циљеви и задаци секције:**

- да се развија и подстиче учениково стваралачко мишљење
- оспособљавање ученика да цртежом изразе своја опажања из непосредне околине
- развијање мануелне вештине и креативности
- мотивисати ученике да се слободно ликовно-визуелно изражавају, својствено узрасту и индивидуалним способностима
- упознавање нових поступака и идеја за рад
- неговање ликовног израза, посебно у раном школском узрасту, јесте основ за неговање визуелног мишљења.

Начин остваривања програма:

Кроз ликовне радионице коришћењем корисних идеја са интернет сајтова (кротак, време игре, зврк...), употребом разноврсних материјала и техника рада и израда тематских панова изложбе дечијих радова(декорација ентеријера школе).

Корелација са наставним предметима: ликовна култура, природа и друштво, српски језик, математика, грађанско васпитање, дигитални свет.

САДРЖАЈ РАДА :

СЕПТЕМБАР	
1.	Упознавање ученика са планом рада
2.	Јесен куца на наша врата (колаж од лишћа)
3.	Уређење школског панона
4.	Јесен - осликавање прозора јесењим мотивима
5.	Оригами-цвеће
ОКТОБАР	
6.	Ликовни пано поводом дечије недеље
7.	Поруке пријатељства
8.	Народне умотворине - украшавање панона
9.	Пресвлачимо паное у школском ходнику
НОВЕМБАР	
10.	Јесење руже-колаж папир
11.	Тематско уређење школских просторија
12.	Новогодишње честитке
ДЕЦЕМБАР	
13.	Новогодишња декорација од кутија
14.	Новогодишњи украси од рециклажних материјала

15. Израда новогодишњих медањака од нејестивог теста
16. Израда новогодишњих украса за прозоре од папира у боји
17. Израда новогодишњих капа и круна за најлуђу ноћ
ЈАНУАР
18. Једна зимска ноћ у мом граду
ФЕБРУАР
19. Моја улица - туш и перо
20. Огрлице од макарона
21. Израда цвећа од папира у боји
МАРТ
22. Израда лептира од картона
23. Сlike од крпица и дугмића
24. Биљке од папира у боји
25. Животиње од папира у боји и картона
26. Пано- цвеће од различитих материјала
АПРИЛ
27. Пролеће је свуда око нас(уређење школског ходника)
28. Пролећни венчићи
29. Израда букета цвећа од папира у боји
30. Пролећни боок маркери
МАЈ
31. Уређење школског панона
32. Рециклирање (музички инструменти)
33. Сликање на фолији
ЈУН
34. Оригами- слободан избор ученика
35. Летње папуче (израда папуча од картона)
36. Утисци о раду ликовне секције

ЕКОЛОШКА СЕКЦИЈА

Екологија, као веома важна и обимна тема у савременом друштву, у нашој школи обрађује се са пажњом и великим ентузијазмом, имајући у виду специфичности животних услова ученика. Да би учење дало позитивне ефекте без изазивања сукоба у личности детета, јер знамо да она најпре уче подражавањем и идентификацијом у својој породици, програма и начина рада еколошке секције је конципиран да обухвати што већи број ученика. Приликом обраде тема које се тичу хигијенских навика, здраве исхране и сл. приступамо темељно и тактично, док код тема које се односе на рециклажу и одлагање отпада или укључују мануелне активности, главну реч и првенство препуштамо ученицима, верујући и поштујући њихова искуства и труд.

Предвиђене теме су:

1. Екологија као наука о животној средини
2. Еколошки проблеми
3. Уређење унутрашњих просторија поводом прославе Дана школе.
4. Обележавање Дана животиња 4. октобар
5. Разговор на тему: Не уништавај околину, биљке, птичија гнезда...
6. Еколошки покрети
7. Производња органске хране
8. Еколошке навике које треба формирати у породици
9. Обновљиви извори енергије
10. Загађивачи у нашој животној околини
11. Бука у кући и школи
12. Светски Дан борбе против сиде 1. децембар
13. Израда новогодишњих честитки
14. Новогодишња јелка са бусеном
15. Естетско и хигијенско уређење просторија за новогодишњу приредбу и приредбу поводом прославе школске славе Светог Саве
16. Рециклажа
17. Акција скупљања старог папира
18. Нега биљака у саксијама и сређивање цвећа
19. Лековите биљке
20. Кућни љубимци, одговорност
21. Значај здравља и како га сачувати
22. Здрава исхрана и здраве навике
23. Значај одржавања личне хигијене и хигијене просторија у којима боравимо
24. Дан борбе против пушења 31. март
25. Светски Дан здравља 7. април
26. Школско двориште улепшано новим биљкама

27. Дан планете Земље 22. април
 28. Екологија у Србији и зашто је питање очувања животне средине запостављено
 29. Дан биодиверзитета 22. мај
 30. Дан паркова 24. мај
 31. Дан борбе против дуванског дима 31. мај.

ПОДМЛАДАК ЦРВЕНОГ КРСТА

<p>септембар октобар</p>	<p>Усвајање плана рада Светски дан прве помоћи Недеља солидарности Укључивање у акцију: „Безбедност деце у саобраћају“ Припрема рекреативно – хуманитарне акције „Трка за срећније детињство“</p> <p>Обележавање Дана детета Реализација акције „Друг – другу“ Реализација акције „Солидарност на делу“ Анализа реализације акција</p>
<p>новембар децембар</p>	<p>Акција „Помоћ старијим лицима“ Наркоманија и друге болести зависности Подела брошура о значају акције добровољног давања крви Припрема и реализација акције: Један пакетић – много љубави за Новогодишње и Божићне празнике Израда новогодишњих честитки Паковање новогодишњих честитки Подела пакетића</p>
<p>јануар фебруар</p> <p>март</p>	<p>Припрема за обележавање школске славе Светог Саве Недеља борбе против ТБЦ Неопходност одржавања личне хигијене Припрема за квиз „Шта знам о Црвеном крсту и добровољном давалаштву крви,“</p> <p>Припрема за учешће на ликовном и литерарном конкурсима „Крв живот значи“ Изложба радова ученика Дружење дечијих заједница у школи</p>

април	Обележавање 7. априла Светског дана здравља Акција „Тражимо најуређенију школу“ Акција уређења школског дворишта Сусрети дечјих заједница
мај	Обележавање 8. маја – међународног Дана Црвеног крста Обележавање 11. маја Дана давалаца крви Анализа учешћа ученика на градским манифестацијама Анализа рада секције

МЛАДИ ФИЗИЧАР

У оквиру секције „Млади физичари“ ученици треба да се

- упознају са природним појавама, основним природним законима;
- да оформе основу научног метода и да кроз коришћење методе експеримента и самосталних радова схвате разноврсну примену физике у савременом животу
- да развијају мишљење и расуђивање и да стекну основе за техничко образовање;
- да активно учествују у заштити човекове околине и да употпуне своје образовање.

Упоредно са наставом физике ученици треба да обраде следеће теме у оквиру секције:

1. Механичко кретање, релативност кретања
2. Њутнови закони (израда шине за примену II Њутновог закона, обрада ракетног кретања).
3. Кретање по кружници (кретање небеских тела, центрипетална и центрифугална сила)
4. Притисак (израда дашчице са ексерима за демонстрацију зависности притиска од површине)
5. Звук и ултразвук са обрадом заштите од буке и звучног загађења
6. Израда модела кристалне решетке
7. Електричне појаве у атмосфери (муња и гром)
8. Израда електричних кола за доказ Омовог закона
9. Појам о наизменичној струји. Никола Тесла као научник и проналазач.
10. Нуклеарна енергија. Примена. Заштита од нуклеарног зрачења. Нуклеарно загађење. Нуклеарни реактори.
11. Нуклеарна фузија: процес на звездама

Поред научно популарне литературе, занимљиве физике и разних енциклопедија из библиотеке, ученици имају могућност коришћења компјутера и CD са тестовима из физике за 6., 7. и 8. разред основне школе, као и примену интернета за проналажење разних занимљивих садржаја и открића.

УРАДИ САМ

Циљ секције је проширивање знања ученика о материјалима, како о пореклу материјала тако и о особинама материјала које ће директно упознати, а о којима је било речи у редовној настави предмета техника и технологија. Развијању креативности и спретности ученика у самосталној изради употребних и декоративних предмета. Предвиђено је да материјал са којим ће се радити на часовима обезбеди школа (према тренутним могућностима), сами ученици и наставник, као и сарадња са другим секцијама. Посебна пажња ће се обратити на упознавање ученика како правилно и безбедно да користе алат и материјале.

ПЛАН РАДА СЕКЦИЈЕ

1. Израда предмета од дрвета, папира, пластике поводом одређених датума – Нова година, Ускрс, Дан жена, Дан школе као и за потребе других секција, на пример Драмска секција или еколошка секција;
2. Израда употребних панова и дидактичких материјала;
3. Учествовање у радним активностима око сређивања школског простора.

НОВИНАРСКА СЕКЦИЈА

Циљ новинарске секције је упознавање ученика са облицима новинарског начина изражавања, развијање интересовања за новинарство и литерарно стваралаштво као и додатно информатичко описмењавање. Поред тога, циљ новинарске секције је да

- оспособи ученике за адекватно усмено и писмено изражавање;
- прикупља и објављује податаке непосредним контактима, путем интернета, из новина, књига и на друге начине и других извора;
- развије интерес за сарадњу и групни рад;
- развије интерес за рад на уређењу школских панова и часописа;
- развије интерес за фотографију и фотографисање;
- развије активан однос према радним задацима;
- развије комуникацијске способности, сигурност и самопоуздање у јавном наступу и опхођењу;
- развије социјалне вештине;
- богати речник и стил изражавања.

Чланови секције могу бити сви ученици школе који показују интересовање за рад у секцији.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

- упознавање ученика са облицима новинарског начина изражавања на примерима из новина, часописа, са интернета;
- током школске године пратити и бележити сва догађања у школи и око ње, вршити истраживања, израђивати интервјуе, прикупљати материјале, фотографисати и писати чланке о томе;
- уређивати школске панове у сарадњи са другим секцијама;
- израда школског часописа
- сарађивати са сродним секцијама наше школе.

ШАХОВСКА СЕКЦИЈА

Циљ шаховске секције је:

- развијање интересовања за шаховску игру код ученика;
- стицање сазнања да процес учења у школским условима може да се реализује у форми игре (шаха);
- стимулисање маште, креативности и радозналости током учења шаха;
- оспособљавање ученика за логичко размишљање током учења шаха;
- развијање потребе за самосталним доношењем одлука кроз играње шаха;
- развијање свести о сопственом напредовању и јачање мотивације за даље учење шаха развијање начела фер-плеја и уважавања туђег мишљења.

-

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

- упознавање ученика са шаховском таблом, називима фигура и постављањем фигура;
- правила кретања фигура, почетак и крај партије.

Чланови секције могу бити сви ученици школе који показују интересовање за рад у секцији.

ИНФОРМАТИЧКА СЕКЦИЈА

Циљ информатичке секције је упознавање са рачунаром, паметним телефоном и таблетом као и стицање вештина о употреби основних апликативних софтвера у свакодневним наставним и ваннаставним активностима и за разоноду. Кроз употребу рачунара и паметних телефона могу да стекну корисна знања и вештине.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА:

- Упознавање ученика са основним техничким карактеристикама рачунара, таблет рачунара и паметних телефона.
- Упознавање са програмима за писање и цртање – основни ниво (употреба миша и тастатуре).
- Едукативно – дидактичке игрице за развој математичко – логичких појмова, као и за развој моторике и писмености, језика и говора, апликативни софтвери из области мултимедија, андроид апликације из разних области (учење, стицање вештина, игра, мултимедији).
- Игрице за забаву.
- Савладавање компјутерских игрица, са циљем побољшања одређених способности и самостално изабране игре у сврху разоноде ученика, мотивације и развој вештина и способности.
- Алтернативна и аугментативна комуникација
- Асистивна технологија.

Чланови секције могу бити сви ученици школе који показују интересовање за рад у секцији.

12. ПРОГРАМ ПРОФЕЦИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљ програма професионалне оријентације је подстицање развоја личности ученика и полазника до промишљене, ваљане и реалне одлуке о избору школе и занимања, планирање каријере и укључивање у свет рада. Обзиром на низак социо-економски ниво породица из којих долазе наши ученици, школа преузима нешто значајнију улогу у погледу професионалне оријентације ученика у погледу њиховог упућивања у срење школе у складу са њиховим могућностима кроз неколико функција:

- откривање, подстицање и праћење индивидуалних карактеристика битних за професионални развој ученика;
- упознавање и усмеравање са доступним занимањима;
- праћење професионалног интересовања ученика са израженијим тешкоћама у учењу;
- пружање помоћи и саветовање родитеља у усмеравању своје деце.

По питању остваривања обуке за једноставна занимања за полазнике функционалног основног образовања одраслих, школа сарађује са Националном службом за запошљавање која сноси трошкове превоза полазника као и тршкове саме обуке као и са невладиним организацијама и другим удружењима. У свом континуираном раду са полазницима, андрагог и андрагошки асистент предочавају програм остваривања обука млађим полазницима и саветодавним радом их усперавају на одабир занимања у складу са њиховим жељама и могућностима.

Програм професионалне оријентације се реализује кроз све облике образовног- васпитног рада који се спроводи у школи и то:

- у оквиру наставе сваког предмета и сваке наставне јединице где се може указати на описе процеса рада појединих занимања;
- кроз рад ваннаставних активности;
- кроз рад и активности одељењских заједница;
- кроз рад Тима за професионалну оријентацију.

САДРЖАЈ АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАТОР
I разред Упознавање ученика са занимањима у породици и школи; називи занимања и основни елементи садржаја рада. Упознавање са људима који раде у школи	Наставник разредне наставе
II разред Радне обавезе ученика у породици Развијати способности ученика да самостално организују своје време за рад, учење, одмор, игру. Занимање које највише волиш Помоћ у породици и помоћ старијима.	Наставник разредне наставе
III разред Како се понашамо Упознавање ученика са занимањима основних услужних делатности	Наставник разредне наставе
IV разред Детаљније упознавање са различитим занимањима	наставник раз. наставе

V разред Важност развијања и неговања радних навика Радни дан ученика	педагог, одељенски старешина, наставник предметне наставе
VI разред Школски успех и избор будућег занимања	педагог, одељенски старешина, наставник предметне наставе
VII и VIII разред и III циклус ФООО Упознавање са доступним занимањима; подела рада на делатности Карактеристични образовни профили и занимања; услови и критеријуми уписа. Упознавање ученика са психофизичким захтевима различитих занимања	одељењски старешина тим за ПО педагог педагошки асистент андрагог андрагошки асистент

13. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ програма здравствене заштите је подизање нивоа здравствене заштите ученика кроз едукацију, вршњачку едукацију, програм исхране у Школској кухињи, раду на унапређивању хигијенских и санитарних услова у школи. У реализацији овог програма учествују: школа и стручне службе у образовању, здравствене организације и заинтересовани родитељи. У сарадњи са стручним сарадницима Дома здравља Земун, реализују се за све ученике наше школе стручна предавања по договору. Термини за ова предавања су изван часова редовне наставе. Теме из области здравственог васпитања обрађују и одељењске старешине кроз часове одељенског старешине. Већина ученика први пут одлази на систематски преглед и вакцинацију у Дом здравља у организацији школе.

Садржаји програма	Време реализације	Начини и поступци остваривања садржаја	Циљеви и задаци садржаја програма
Систематски прегледи ученика и вакцинација	током године	Редовни систематски прегледи и вакцинација	Здравствена заштита, Развијање свести о важности превенцији заштите здравља
Континуирана сарадња са здравственом службом, Црвеним крстом	током године	Предавања, трибине, радионице	Развијање свести о здравим стиловима живота важности превенције, здраве исхране,

14. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ програма социјалне заштите је брига и заштита ученика из осетљивих друштвених група и превентивно или интервентно деловање у сарадњи са надлежним институцијама. У нашој школи, овим програмом се бави ППА служба (психолошко-педагошко-андрагошка служба). Многе породице наших ученика и полазника су корисници услуга Центра за социјални рад, због чега педагог - социјални радник и андрагог школе континуирано сарађују са центрима за социјални рад а у циљу пружања подршке и помоћи у превазилажењу одређених проблема код маргинализованих група. Поред сарадње са центрима за социјални рад, обилазе и породице ученика и полазника у циљу сагледавања ситуације породице и саветодавним радом пружају помоћ. Поред ових активности обављају и:

- саветодавни рад са ученицима и полазницима;
- тимски рад са наставницима;
- саветодавни рад са родитељима, односно старатељима и старијим полазницима школе;
- рад са директором, педагошким и андрагошким асистентом;
- рад у стручним органима и тимовима;
- сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе;
- вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање.

15. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљ овог програма је подизање свести код ученика, наставника, родитеља и грађана о очувању и унапређењу животне средине. У склопу наставних и ваннаставних активности, еколошке секције, ученици својим активностима, додатно оснажују програм заштите животне средине.

ТЕМА/САДРЖАЈ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
Брига о заштити животиња	Посета зоолошком врту Обележавање Дана животиња 4. Октобар Кућни љубимци	Биологија, Свет око нас, Природа и друштво, Еколошка секција
Рециклажа и депоније	Истраживачки рад на Интернету тему „Чување енергије и редукација загађења“ Ученици припремају презентацију на тему “Значај рециклаже у савременом друштву“	Биологија, Еколошка секција, Информатика и рачунарство, Информатичка секција
Култура здравља природе и човека	Едукативно предавање у сарадњи са МУП-ом и другим стручњацима: “Превенција злоупотребе болести зависности“ Изложбе/панои поводом:	Биологија, Свет око нас, Природа и друштво, Еколошка секција, одељенски старешина

	31. марта-Светског дана пушења 7.априла- Светског дана здравља 22. априла Дана планете Земље 31.мај Дан борбе против дуванског дима 5.јуна Светског дана заштите животне средине	
Брига о заштити биљака	Сакупљање, селекција и израда слика/паноа од пресованог биља Лековите биљке-правилно сакупљање, чување и припремање Израда паноа- лековите биљке Новогодишња јелка у бусену или вештачка	Биологија, Свет око нас, Природа и друштво, Еколошка секција, Ликовна секција
Еколошке разгледнице	Сликање на тему заштите животне средине. Посета ботаничкој башти и изложба/панои фотографија. Посета природњачком музеју и изложба/панои фотографија.	Биологија, Свет око нас, Природа и друштво, Еколошка секција, Ликовна секција, Новинарска секција, Информатика и рачунарство, Информатичка секција

16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Циљ сарадње са локалном самоуправом је обезбеђивања бољих услова за рад школе, као и пружање адекватне здравствене заштите и безбедности ученика и наставника. Школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито по питањима од којих зависи даљи развој школе.

Садржаји програма (активности)	Време	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци планираних активности
Презентације књига писаца	током године	разговор, дискусија, презентација	Указивање на значај културних и националних вредности
Сарадња са Црвеним крстом - Један пакетић, много љубави	Децембар	корисници хуманитарне помоћи	Развијање хуманих осећања
Активности поводом Дечије недеље	Октобар	радионице у сарадњи са локалном заједницом	Очување традиције. Развијање креативности
Сарадња са Центром за социјални рад	током године	разговори, дописи	Сарадња институција ради свеобухватније подршке ученицима у циљу њиховог квалитетнијег развоја
Сарадња са МУП-ом	током године	радионице, предавања	СТИцање знања у вези безбедности и превенцији психоактивних супстанци

Сарадња са Интерресорном комисијом	током године	идентификовање и упућивање ученика за које је потребан ИОП	Сарадња ради свеобухватније подршке ученицима у циљу њиховог квалитетнијег развоја
Сарадња са васпитно образовним институцијама (основне школе, средње школе, Факултети београдског универзитета, предшколске установе)	током године	размена информација, обављање стручне праксе, предавања, стручно усавршавање	Јачање професионалних компетенција наставника
Сарадња са Градском општином	током године	различите активности	Указивање на значај годишњица и сарадња са локалном заједницом
Сарадња са Домом здравља	током године	Сарадња са Домом здравља	Здравствена заштита деце и ученика

17. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Циљ сарадње са породицом је подстицање и неговање партнерског односа, заснованог на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења наставника, ученика и родитеља/законског старатеља. Како наша школа нема Савет родитеља као ни Отворена врата у одређено време одређеног дана, врата школе су отворена од 8 до 18 часова сваког радног дана где ППА служба (психолошко-педагошко-андрагошка служба), одељенски и разредни наставници остварују сарадњу и пружају адекватне одговоре свим родитељима или старатељима који у том периоду дођу у школу. ППА служба ради у две смене док одељенски и разредни наставници раде по званичном распореду наставе.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА - АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ	АКТИВНОСТИ РОДИТЕЉА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ
Индивидуални разговори	Према потреби	Коментаришу, слушају, предлажу, дискутују	Упознају, излажу, предлажу, саветују, информишу, евидентирају	разговор	Анализа успеха ученика, дисциплине, решавање проблема у учењу и развојних проблема, предлагање и спровођење мера за побољшање успеха и дисциплине

Пријем родитеља	Према потреби	Коментаришу, слушају, предлажу, дискутују, усвајају	Упознају, излажу, предлажу, саветују, информишу, евидентирају	разговор	Праћење успеха и дисциплине ученика и одељења и договарање мера за побољшање; унапређивање сарадње са родитељима
Посете породицама	Према потреби	Коментаришу, слушају, предлажу, дискутују, усвајају	Упознају, излажу, предлажу, саветују, информишу, евидентирају	разговор	Обавештавање родитеља о успеху, дисциплини изостанцима ученика и договарање мера за побољшање; унапређивање сарадње са родитељима
Професионална оријентација	Према потреби	Организују, демонстрирају, излажу, дискутују, информишу	Организују, коментаришу, дају повратну информацију, сугеришу	Посете институцијама, школама и присуство родитеља часовима	Помоћ ученицима у професионалној оријентацији, упознавање са образовним профилима средњих школа и светом занимања
Сарадња са родитељима деце/ученика којима је потребна додатна подршка	Према потреби	Коментаришу, слушају, предлажу, дискутују, дају сагласност, информишу	Организују, коментаришу, дају повратну информацију, сугеришу, саветују, предлажу	Разговори, састанци Тимова за додатну подршку	Пружање додатне подршке ученицима којима је потребна, унапређивање развоја и напредовања ученика, сарадња са родитељима и добијање сагласности за ИОП.
Сарадња са родитељима ученика у вези са решавањем дисциплинских проблема	Према потреби	Коментаришу, слушају, предлажу, дискутују, дају сагласност, информишу	Организују, коментаришу, дају повратну информацију, сугеришу, саветују, предлажу	Разговори, родитељски састанци	Праћење дисциплине, предлагање и примена мера за побољшање.
Анкетирање родитеља у вези са сарадњом са школом	На крају сваког полугодишта	Попуњавају анкете, сугеришу, предлажу	Примењују анкете, обрађују податке, изводе резултате	Анкетирање	Стицање увида у ставове родитеља у вези са сарадњом са школом, унапређивање сарадње и унапређивање рада школе

Остала анкетања предвиђена Годишњим планом рада и акционим плановима Тимова	Према потреби	Попуњавају анкете, сугеришу, предлажу	Примењују анкете, обрађују податке, изводе резултате	Анкетирање	СТИЦАЊЕ увида у ставове родитеља у вези са разним питањима, унапређивање сарадње и унапређивање рада школе
--	---------------	---------------------------------------	--	------------	--

18. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљ реализације излета, ескурзија и наставе у природи је усвајање дела наставног програма, непосредним упознавањем културно-историјског наслеђа и природних лепота. Развијањем позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима, гради се одговоран однос према наслеђу. Оснажују се и позитивни социјални односи између ученика као и ученика и наставника.

У нашој школи се не реализују ескурзије али на основу Правилника о извођењу излета, ескурзија и наставе у природи израђује се план реализације излета који је заснован на програму рада одређених секција као и на програму културних активности школе. У оквиру овог програма, ученици су у могућности да се упознају са Земунским кејом, Отвореним музејом на Ади, Природњачким и/или Етнографским музејом, Ботаничком баштом, Београдском тврђавом, отвореним музејом Калемегдан, Београдским зоолошким вртом.

САДРЖАЈ	ВРЕМЕ
Земунски кеј	током године (јесен, пролеће)
Отворени музеј на Ади	септембар
Сајам књига	октобар
Природањачки, Етнографски музеј и/или Музеј Николе Тесле	током године (новембар, децембар, март)
Ботаничка башта	током године (март, април, мај)
Београдска тврђава и отворени музеј Калемегдан	током године (март, април, мај)
Београдски зоолошки врт	током године (октобар – новембар)

19. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Циљ рада школске библиотеке је остваривање сарадње и заједничко планирање активности наставника, школског библиотекара и установа ван школе, ради промовисања читања и подстицања самосталности ученика у учењу. Стручни сарадник - школски библиотекар, својим стручним ангажовањем, доприноси остваривању и унапређивању образовно-васпитног рада, реализујући програм рада прилагођен наставним плановима и програмима.

Програм рада школског библиотекара обухвата задатке и послове из области образовања и васпитања, као и библиотечно-информацијске послове из домена културних и уметничких аспеката образовања. Он подстиче промовисање читања и самосталност ученика у учењу, даје свој пун допринос развоју информационе писмености (медијске и информатичке) за ученике и наставнике, остварује сарадњу и заједничко планирање активности наставника, школског библиотекара и локалне самоуправе, обезбеђује електронске изворе и приступ ка њима, што омогућава ученицима да овладају вештинама налажења и критичког процењивања датих информација и перманентност учења током читавог живота.

ЗАДАЦИ

Школски библиотекар, реализовањем задатака и послова из области образовања и васпитања, као и библиотечно-информацијских из домена културних активности школске библиотеке, доприноси унапређивању свих облика и подручја рада, тако што учествује у пословима планирања, програмирања, организовања, унапређивања и праћења рада школе, односно целокупног образовног процеса, као члан школских тимова има задатке:

- развијања и неговања навике читања и коришћења библиотеке код ученика и наставника;
- развијања и промовисања правилне употребе свих облика извора информација;
- стварања услова за интердисциплинарни приступ настави и електронском учењу;
- мотивисања за учење и подстицање на оспособљавања за самостално учење и образовање током целог живота;
- сарадње са наставницима, ученицима и њиховим родитељима;
- праћења и подстицања развоја ученика у индивидуалним способностима и њиховим склоностима ка интелектуалном, емоционално-социјалном и сваком другом професионалном развоју;
- пружања помоћи обдареним ученицима при налажењу и избору одговарајуће литературе, а посебно ученицима који имају тешкоће у учењу и раду, али и оним ученицима који живе у тежим социјалним приликама, сарађујући са њиховим родитељима и релевантним институцијама;
- стварања услова за што непосреднији и једноставнији приступ библиотечком фонду и расположивим изворима информација, и развијање индивидуалне стваралачке способности и креативности код ученика;
- обезбеђивања приступа програмима који раде на развијању информационе писмености, како би се корисници оспособили за проналажење, анализирање, примену и саопштавање информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија;
- припремања и реализовања библиотечног програма намењеног ученицима са посебним потребама и посебним способностима;
- вођења аутоматизованог библиотечног пословања (инвентарисање и сигнирање, каталогизација, класификација библиотечке грађе и други послови);
- коришћење савремених облика и метода рада са ученицима, - заштита и чување библиотечно-медијатечке грађе и периодична ревизија фонда.

НАЗИВ ДЕЛАТНОСТИ И АКТИВНОСТИ	УЧЕСНИЦИ
<p>1. ПЛАНИРАЊЕ И ПРАЋЕЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА (4 часа недељно)</p> <ul style="list-style-type: none"> - израђивање годишњег, месечних и оперативних планова; - планирање и програмирање рада са ученицима; - израда програма рада библиотечке секције; - планирање набавке литературе и периодичних публикација за ученике, наставнике и стручне сараднике; - планирање развоја школске библиотеке и набавка библиотечке грађе потребне за реализацију наставе и образовно- васпитног рада; - планирање сталног стручног усавршавања; - учешће у изради годишњег плана рада и самовредновања рада установе; - вођење аутоматизованог библиотечког пословања, са увидом у наставне планове и програме рада школе; - одабирање и припремање литературе и друге грађе за разне образовно-васпитне активности; - коришћење сазнања и достигнућа савремене науке, научно проверених метода и резултата сопственог истраживачког рада; - побољшање информационе, медијске и информатичке писмености корисника; 	библиотекар, руководиоци стручних актива, ПП служба
<p>2. РАД СА УЧЕНИЦИМА (18 часова недељно)</p> <ul style="list-style-type: none"> - планирање активности у раду са ученицима; - упознавање ученика са радом библиотеке; -упознавање ученика с врстама библиотечке грађе и оспособљавање за самостално коришћење књига, часописа, енциклопедија и сл. - реализација часова библиотекарства; - пружање помоћи ученицама при избору литературе и некњижне грађе; - подстицање интересовања за читање књига и коришћење библиотечке грађе; - развијање информацијске писмености и формирање навика за самостално налажење информација; - подстицање код ученика развоја способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; - помоћ ученицима у оспособљавању за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању и свакодневном животу; - подстицање развоја мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, учење и образовање током целог живота (препоручивање текстова за читање и разговор о прочитаним текстовима); - упутства за писање реферата и самосталних радова, израда плаката и презентација; - педагошка помоћ при реализацији наставних садржаја, садржаја слободних активности и ваннаставних активности; - 	библиотекар, ученици, наставници

<ul style="list-style-type: none"> - обележавање важних дана, догађаја, годишњица (Дечија недеља, Месец књига, Месец школских библиотека, Дан писмености, Дан хране, Дан науке и др.); - промоција читања и развијање читалачких способности ученика; - развијање навика за чување, заштиту и руковање књижном и некњижном грађом; - рад у читаоници; - литерарни конкурс Библиотеке града Београда; - непосредан рад са ученицима - промоција књиге и читања на часовима замене; - помоћ ученицима при избору књига и упућивање у читање књижевних дела - заједнички часови у петом и шестом разреду са наставником историје – Појава писмености 	
<p>3.РАД СА НАСТАВНИЦИМА, СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА, ДИРЕКТОРОМ И ПЕДАГОШКИМ АСИСТЕНТОМ (3 часа недељно)</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествовање у припремању годишњег и развојног плана школе; - руковођење Стручним активом за школско развојно планирање; - припремање годишњег плана за обраду лектире; - набавка и коришћење књижно-библиотечке грађе за наставнике и стручне сараднике; - информисање стручних већа, стручних сарадника и директора о набавци стручне и педагошко-психолошке литературе; - сарадња у вези са посетом Сајму књига, информисање о набавци књига на Сајму; - сарадња на развоју информацијске и информатичке писмености, развијањем „истраживачког духа“ код ученика и упућивањем да буду критични и креативни корисници информација; - сарадња са наставницима у вези са учлањењем у Библиотеку града Београда; - сарадња са наставницима у планирању часова тематске наставе; - тимски рад са наставницима у изради планова и проналажењу информација за реализацију наставног плана и програма; - остваривање различитих видова стручног усавршавања за наставнике (предавања, прикази); - драматизација књижевних текстова; - обележавање Дана школе - организовање књижевних сусрета - сарадња са стручним већима наставника, педагогом, психологом и директором школе у вези с набавком и коришћењем књижне и некњижне грађе, те целокупном организацијом рада школске библиотеке, - учешће у припремању прилога и изради школског часописа и интернет презентације школе. 	библиотекар, директор, стручни сарадници, наставници

<ul style="list-style-type: none"> - учешће у организацији полагања завршног испита 	
<p>4. РАД У СТРУЧНИМ ОРГАНИМА И ТИМОВИМА (2 часа недељно)</p> <ul style="list-style-type: none"> - рад у тиму за ИОП - присуство на Активима учитеља, друштвених наука и природних наука; - присуство на сеници Наставничког и Одељенских већа 	<p>Библиотекар, Директор, стручни сарадници, наставници</p>
<p>5.САРАДЊА СА НАДЛЕЖНИМ УСТАНОВАМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА, УДРУЖЕЊИМА И ЈЕДИНИЦОМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (1 час недељно)</p> <ul style="list-style-type: none"> - сарадња са Градском управом и Министарством просвете у вези доставе спискова бесплатних уџбеника; - учешће у раду ДШБС 	<p>библиотекар</p>
<p>6.БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНА ДЕЛАТНОСТ (10 часова недељно)</p> <ul style="list-style-type: none"> - уређење простора библиотеке; - систематско информисање корисника о новим књигама, листовима, часописима; - припремање паноа и тематских изложби о појединим издањима, ауторима, акцијама, јубилејима, важним датумима и догађајима и слично; - припремање писмених и усмених приказа књига, периодике и друге књижне и некњижне грађе; - израда статистике коришћења фонда (дневна, месечна, годишња); - организовање и остваривање међубиблиотечке позајмице и сарадње; - Посета ђака првака у библиотеци; - упис ђака у Библиотеку Св.Сава; - сређивање и естетско уређење библиотеке; - сређивање књига на полицама; - сређивање ознака на полицама; - остваривање стручних послова (инвентарисање, сигнирање, класификација и отпис); - израда извештаја о раду школске библиотеке и библиотекара, анализа и (само)вредновање рада; - аутоматизација библиотечке грађе; 	<p>библиотекар</p>
<p>7.КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - планирање културних садржаја за школску годину; 	<p>библиотекар,директор, наставници, стручни сарадници</p>

<ul style="list-style-type: none"> - сарадња са Градском библиотеком - планирање заједничких акција и пројеката (обележавање Дана писмености, Месеца књиге); - израда текстова за интернет презентацију школе; - припремање и сакупљање материјала за школски лист; - Дечија недеља; - Сајам књига, - сарадња са школским библиотекарима других школа и Градском библиотеком у обележавању важних датума, годишњица, догађаја; - сарадња са Пријатељима деце и Библиотеком града Београда у реализацији програма за ученике; - припремање и организовање прославе Светог Саве и Дана школе; - учешће у ваннаставним активностима; 	
<p>8.ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ, ПРИПРЕМА ЗА РАД И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ (1 час недељно)</p> <ul style="list-style-type: none"> - праћење и евиденција коришћења литературе; вођење документације о раду школске библиотеке и школског библиотекара – анализа и вредновање рада у току школске године; - рад у општинском већу школских библиотекара и у Друштву школских библиотекара Србије; - праћење педагошке литературе, периодике, стручних рецензија и приказа; - праћење стручне литературе и периодике из области библиотекарства; - учествовање у семинарима и стручним саветовањима за школске библиотекарске; - стално стручно усавршавање према плану СУ; - сарадња са народним и другим библиотекама. - рад у Активу школских библиотекара 	библиотекар

20. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

Општи циљ Школског развојног плана је унапређивање квалитета образовања и васпитања заснованих на стандардима компетенција наставника и ученика. Специфични циљеви дела Школског развојног плана а утичу на образовно-васпитни рад су:

I. развијање и унапређивање наставног процеса

У случају повећања броја одељења као и случају унапређивања наставног процеса преко софтверског решења за онлајн наставу, програм обавезних предмета подржава реализацију наставе. У циљу унапређивања наставног процеса и стручног усавршавања запослених из области инклузивног образовања, рада са осетљивим групама, мигрантима и одраслима, школа ће наставити да преко Фондације Темпус аплицира и реализује пројекте из домена размене искуства и стратешких партнерстава.

II. стварање позитивне атмосфере за учење и дружење

У случају реализације излета ван Града Београда или на Авалу, уз додатну финансијску подршку невладиних организација или других привредних субјеката, школа ће организовати излетне активности за своје ученике.

III. укључивање школе у националне и међународне развојне пројекте

Школа ће и даље бити реализатор пројеката који су из домена образовања деце и полазника из осетљивих група и побољшања њиховог положаја у друштву као и партнер на развојним пројектима UN, UNHCR, UNICEF, UNDP, НСЗ, АДРА, МАП, МПНТР, Центра образовних политика и других владиних или невладиних организација и удружења.

ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА

Срђан Недовић